

”Det är faktiskt mitt liv det handlar om”

*Dokumentation från
Vänsterpartiets hearing om
vårdnad, boende och umgänge
den 29 april 2005
i riksdagens förstakammarsal*

Innehållsförteckning

- 3 Förord av Tasso Stafilidis
- 5 ”Utdrag ur FN:s konvention om barnets rättigheter” och ”Brev till Dig från en tioårig pojke”
- 6 ”Det är faktiskt mitt liv det handlar om” – en inledning
- 9 ”I bästa fall kvalificerade gissningar” – intervju med Francesca Östberg
- 15 ”Den man älskar, den aktar man”
- 20 ”Utredare på många stolar”
- 23 ”Våra barn kan inte vänta längre”
- 26 ”Det är inne att skära sig”
- 28 ”Nu ska vi inte se bakåt utan framåt! Hur ser du på umgänget?”
- 34 ”Tyvärr fungerade inte mikrofonen just då” – brev till Thomas Bodström
- 36 ”Socialtjänsten røjde den hemliga adressen – två gånger”
- 40 ”Med morfar som gärningsman”
- 42 ”Jamen, han sa ju att han är pappan!”
- 50 ”Diagnos: Vårdnadstvist”
- 52 ”Ja, det vet man ju hur kvinnor överdriver”, sa polisen
- 55 ”Snygg pappa = bra vårdnadshavare”
- 61 ”Ni kan dra åt helvete, allihop!”
- 63 ”Sluta att vara rädda för USA!”
- 68 ”Jag skäms för att vara socialsekreterare!”
- 71 ”När allting fungerar som det ska”
- 72 ”Hej, du som bestämmer!”
- 74 ”Då får barnen skrynkligt hjärta” – dikt av en nioårig flicka
- 75 Avslutande paneldebatt – ett referat
- 89 Samlade kommentarer till dokumentationen, av Mats Klockljung

Förord

Nerför mina kinder, rinner era tårar...

Barnets bästa - lagstiftningen och dess tillämpning har misslyckats.

Det började egentligen för länge sedan, då jag 1989 skulle genomföra ett teaterprojekt om övergrepp mot barn. Ett förebyggande arbete som skulle ge barnen stärkt självkänsla och ett stort självförtroende. Att lära känna sig själv, våga känna och våga säga ifrån, ja eller nej. Elevvårdsteamet i kommunen kunde inte ställa sig bakom projektet eftersom de inte kunde garantera att alla barn som behövde hjälp, skulle få det. En av skolpsykologerna frågade ”Vad händer om det visar sig att så många barn far illa och vi inte har resurser att ta hand om dem?” Än idag reagerar hela mitt inre på att de som skulle skydda och hjälpa barnen, i synnerhet de barn som utsattes för övergrepp, tog sina händer ifrån dem med motivet att det skulle bli en för stor börda för dem.

Idag har jag som lagstiftare, sedan 1998, fått erfara att lagstiftningen och dess intentioner är en sak och att hur lagarna sedan tillämpas en helt annan. Vem i hela friden kunde ana att domstolar och socialtjänst skulle strunta i att göra riskbedömningar när misstankar om övergrepp gjorts gällande? I synnerhet när hela föräldrabalken vilar på grunden om barnets bästa. Eller att domstolar och socialtjänst gång på gång skulle använda varenda misstanke om övergrepp emot den förälder som uttalat misstankarna. Det var ju inte meningen att barnen skulle hamna utanför i den konflikt som handlade om dem eller att barnen allt för sällan själva skulle få komma till tals.

Sedan några år tillbaka har jag lett en fördjupningsstudie i familjerätt just för att kunna få fördjupad kunskap om hur lagstiftningen fungerar. Hur lagarna upplevs och framförallt hur de tillämpas och varför. Förutom att på olika platser i landet besöka socialtjänsten, familjerättsteam, socialnämnder, länsstyrelser och följa domstolsförhandlingar etc. ville jag fördjupa mig i några enskilda fallstudier. Jag ville se ett ärendes gång; hur det började och hur det slutade. Och varför det blev som det blev. Att från dem lagstiftningen berör få en inblick i hur lagarna fungerar. Att studera familjerättslagstiftningens tillämpning, har varit att ge sig ut på minerad mark. Jag har blivit motarbetad bl.a. i riksdagen av en högt uppsatt tjänsteman och ledamöter, av en JO-anmäld domare som såg till att jag hängdes ut i media för mitt engagemang m.fl. Domaren blev för övrigt prickad av JO. Men skam den som ger sig! Jag gav inte upp. Detta är ett resultat i min kunskapsörst.

Det har varit nedslående. Jag visste att det var många människor som for illa, i synnerhet många barn, men inte att de aldrig skulle ta slut. Jag och min politiska sekreterare och tillika jurist, Anastasia Swärd Lindblom har nästan dagligen blivit kontaktade av förtvivalade föräldrar och anhöriga som medvetandegjort oss om sin situation och delgett oss sina erfarenheter. Självfallet är det frustrerande att inte omedelbart kunna rycka ut och ställa allt till rätta. Att de två fallstudierna blev en hel hög visar kanske ytterligare på hur fel det har gått med lagstiftning som haft till syfte att värna barnets bästa.

Att lyssna på livslevande människor som själva, utan ombud, får berätta om sin situation och dela med sig av sina svåra erfarenheter är viktigt. I alla fall om man vill ha en förståelse för vad gällande lagstiftning används till och på vilket sätt våra olika myndigheter hanterar och bemöter barn, kvinnor och män i vårdnadskonflikter. Det var därför självklart för mig att arrangera en hearing i riksdagen där människor själva skulle få komma till tals. Inom politiken kan det ibland bli för mycket av att någon annan för talan åt andra och att dessa andra aldrig själva får komma till tals.

Det som var påtagligt under hearingen men som även är återkommande i de flesta fall jag fått inblick i är den enorma bristen vad gäller människors rättsäkerhet. I alltför många fall så handlar det om kvalitén och kompetensen hos de tjänstemän och politiker som har att utreda eller besluta. Flertalet av de vi mött har vittnat om katastrofalt dåligt bemötande och allt för ofta har personerna även utsatts för direkta kränkningar av den personal som ska ge stöd och hjälp. Helt oacceptabelt! Självfallet finns även de som blivit respekterade och även fått hjälp.

Och barnen då? Alla dessa barn som aldrig får komma till tals trots att det är dem själva det hela handlar om. Det är något återkommande på alla nivåer och även i de utredningar som handlar om barnen. Det är orimligt att barnen får så liten plats i det sammanhang som ska avgöra deras situation utifrån att deras föräldrar har en konflikt. När barnen kommer till tals genom en barnavårdutredning är det dessutom vanligt att utredningen inte är aktuell då den blir behandlad av en domstol, som fakta för hur barnet mår etc. Jag har sett exempel på vårdnadsärenden där två år gamla barnavårdsutredningar bifogats. Eftersom barnen sällan kommer till tals i domstolarna än just genom dessa utredningar anser jag att det, minst sagt, föreligger en överhängande risk att beslut fattas på felaktiga grunder.

Som jag ser det går det att förändra både de familjerättsliga lagarna och tillämpningen av dem. Det finns åtskilliga konkreta förslag som Vänsterpartiet och andra partier i riksdagen har drivit och som vi också förutsatt skulle föreslås av 2002-års Vårdnadskommitté. I kommitténs betänkande finns en hel del bra förslag till förändringar bl.a. vad gäller att domstolar och socialtjänst måste göra riskbedömningar och att gemensam vårdnad inte ska komma ifråga då det förekommit övergrepp. Men de förslag jag saknar handlar bl.a. om att barn i alla tvister om vårdnad, boende och umgänge ska erhålla ett eget juridiskt ombud för att säkerställa var fokus ska ligga i rättegången, att byta namn på föräldrabalken till barnbalken, att domstolarna ska åläggas att skriva barnprotokoll där varje beslut ska motiveras utifrån vad som är bäst för barnet, att polishämtning till umgänge inte ska få ske mot barnets uttalade vilja, högre kvalitetskrav på vårdnadsutredningarna och att barnavårdsutredningarna ska vara aktuella då de ligger till grund för bl.a. domstolarnas beslut.

Det finns alltså hur mycket som helst att göra för att förbättra för de barn, kvinnor och män som befinner sig i svåra vårdnadstvister. Min förhoppning är att det inte ska ta allt för lång tid med de lagstiftningsändringar som krävs och givetvis att även tillämpningen av dessa lagar ska ske enligt riksdagens intentioner.

Jag inledde med att skriva ”Nerför mina kinder, rinner era tårar...” för att beskriva några av de känslor jag och mina medarbetare brottas med varje gång vårt kunskapsförråd fylls på med ytterligare ett barn som farit illa i Sverige år 2005. Jag hörde detta citat i en film för många år sedan och det etsade fast sig i mitt minne; en person försökte i ett brev förklara för en fängslad, torterad och våldtagen kvinna om den smärta hon kände över vad kvinnan utsattes för. Hon skrev ”nerför mina kinder, rinner dina tårar”. Detta är för mig en illustration på hur man kan uttrycka innerlig empati. Något som många lagar oftast upplevs sakna och något som enligt mig borde vara en självklarhet för alla politiker och beslutsfattare på alla nivåer i vårt samhälle.

Tasso Stafilidis

Riksdagsledamot och ledamot i Lagutskottet

Familjerättspolitiskt ansvarig i Vänsterpartiets riksdagsgrupp

SÅ VAR DET TÄNKTT...

1990 ratificerade Sverige "FN:s konvention om barnets rättigheter" som Sverige därmed förband sig folkrättsligt att följa.

Artikel 19

1. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga lagstiftnings-, administrativa och sociala åtgärder samt åtgärder i utbildningssyfte för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, innefattande sexuella övergrepp, medan barnet är i föräldrarnas eller den ena förälderns, vårdnadshavares eller annan persons vård.

2. Sådana skyddsåtgärder bör, på det sätt som kan vara lämpligt, innefatta effektiva förfaranden för såväl upprättandet av sociala program som syftar till att ge barnet och dem som har hand om barnet nödvändigt stöd, som för andra former av förebyggande och för identifiering, rapportering, remittering, undersökning, behandling och uppföljning av fall av ovan beskrivna sätt att behandla barn illa samt, om så är lämpligt, förfaranden för rättsligt ingripande.

... OCH SÅ BLEV DET

Brev till Dig från en tioårig pojke

Hej,

Det känns väldigt tråkigt att ingen lyssnar på mig, så därför kan väl du lyssna på mig.

Jag har egna känslor och jag kan faktiskt prata själv

Jag vill inte träffa min pappa för han har gjort dumma saker med mig

Min pappa kan bli arg när som helst på vad som helst

Och då slår han på grejor, skriker och svär

Han har dunkat huvudet i väggen, det blev jag jätterädd av

*När jag var mindre så sparkade han på vagnen som jag satt i, det glömmet jag aldrig
Jag var jätterädd att han skulle slå mig för att jag inte ville följa med honom från mamma*

Han har också pillat mig på snoppen och det kändes jättekonstigt

Jag rymde från pappa när jag var sju år

Nu är jag tio år och jag tvingas träffa honom ändå

Tänk om du tvingades träffa någon som du hade rymt ifrån

Hur skulle du må då?

När jag är med pappa så blir jag inte mig själv

Det är som om han styr mina tankar och känslor

Han tar en del av mig som inte är hans

Mitt liv blir mindre och det känns ledsamt

Jag förstår inte varför ingen lyssnar och bryr sig om mig

Det är faktiskt mitt liv det handlar om

”Det är faktiskt mitt liv det handlar om”

Inledning

Den 29 april 2005 bjöd vänsterpartiets riksdagsgrupp in till en hearing i förstakammaralen om hur socialtjänsten, rättsväsendet och andra myndigheter hanterar tvister om vårdnad, boende och umgänge.

Syftet med hearingen var att inför riksdagsbehandlingen av den kommande propositionen om vårdnad, boende och umgänge låta riksdagsgruppen - men även riksdagens övriga ledamöter samt kommunalpolitiker och tjänstemän som också fått en öppen inbjudan - ta del av erfarenheter om hur den nuvarande vårdnadslagen praktiseras i de enskilda fallen, skildrad av dem som är direkt berörda. Inte berättelser filtrerade via rapporter, utredningar, forskare eller journalister. Utan berättade från talarstolen av de föräldrar vars liv ofta under lång tid präglats av en kamp, där inte bara den andre föräldern utan också de myndigheter som är satta att skydda barnen upplevts som motpart. På så sätt skulle lagstiftarna och tillämparna av lagen få möjlighet att se bilder av lagens verkningar, som de kanske aldrig annars skulle få ta del av. En annan förhoppning var att utifrån denna hearing kanske också hitta synpunkter som kunde vara till gagn för den kommande lagtexten och tillämpningen. Den här dokumentationen har gjorts, inte bara som minnesanteckningar för dem som närvarade vid hearingen, utan också för att andra som inte var med ska kunna ta del av det mesta som sades.

”Det är faktiskt mitt liv det handlar om” innehåller ett urval av de inlägg som gjordes till hearingen samt ett antal brev som kom till arrangörerna från föräldrar som inte hade möjlighet att närvara men som ändå ville bidra. Vi har låtit dessa berättelser, som i de flesta fall återges i sin helhet med endast en lätt redigering, stå för sig själva med kortare kommentarer som samlats längst bak i skriften.

En del av de anföranden skildrar situationer som går igen även i andra fall. Andra fall är mer speciella men visar på brister i lagen och tillämpningen som borde vara möjliga att täcka i samband med den kommande lagstiftningen. Många av bidragslämnarna har begärt sekretess. Naturligtvis har det respekterats. Därför är personnamn i dessa fall förändrade och orterna har gjorts anonyma. Skildringarna kommer från hela landet, från norr till söder, från små kommuner och storstäder. Några av dem som talade vid hearingen har inte vågat publicera sina inlägg, eftersom omständigheterna i deras fall varit mycket speciella och de var rädda för att bli igenkända och drabbas av represalier.

De olika bidragen kompletteras också av ett kapitel om socionomutbildningen ur ”Vårdnadsrätt till vanvett”, Pockettidningen nr 1/2002 med en intervju med Francesca Östberg, då utredare på Socialstyrelsen och numera doktorand vid Stockholms universitet och utredare på Forsknings- och utvecklingsenheten vid socialtjänsten i Stockholm. Intervjun har gjorts av redaktören för ”Det är faktiskt mitt liv det handlar om”, Mats Klockljug.

På talarlistan vid denna hearing fanns ett tjugotal personer, varav två män, som hade personliga erfarenheter av att vara förälder i just denna sorts tvister. Av praktiska skäl hade inbjudan i huvudsak gått ut via organisationerna Anhöriga till sexuellt utnyttjad barn (ATSUB) och Föreningen KOBRA (Kvinnor om barns rättssäkerhet) men även spritts på annat sätt, till exempel via vänsterpartiets hemsida. Inbjudna var också samtliga riksdagsledamöter och förtroendevalda och socialtjänstemän främst från Stor-Stockholm.

Var och en av talarna hade fått uppmaningen att tala i cirka femton minuter, ett schema som inte alltid hölls. Vilket är förståeligt, när det ibland handlar om att sammanfatta en uppslitande process i många steg, som skett på många nivåer och under många år – och i många fall under barnens hela uppväxt. För många av de personer som framträdde var detta första gången som de överhuvudtaget blev lyssnade på utan att bli avbrutna eller ifrågasatta. För många av dem blev det också en stark - och samtidigt skrämmande - upplevelse, när de förstod att de inte var unika, att deras berättelse liknade andras.

De var inte ensamma om år av misshandel och övergrepp mot dem själva och barnen. Deras erfarenhet av att övergreppen, som de sade, fortsatte även efter separationen - fast nu utförda av socialtjänstemän, politiker, polis och domstolar - var heller inte unika. Inte minst skrämmande var att det inte handlade om enstaka misstag som gjorts av en enskild tjänsteman utan att det närmast liknade ett systemfel, en lagstiftning med möjlighet att tolka på ett sätt som knappast kunde sägas vara i överensstämmelse vare sig med lagstiftarens intentioner eller med FN:s barnkonvention. Samtidigt ska det sägas att det på hearingen också förekom exempel på en socialförvaltning, nämligen Tyresö, som givit allt stöd och lite till åt den utsatta föräldern och det utsatta barnet – med samma lagstiftning som grund. Det vill säga, precis som det borde fungera enligt lagstiftarens intentioner. Också det anförandet finns med i dokumentationen.

Tolkningen och därmed stödet beror alltså på i vilken kommun och i vilken kommunedel man är bosatt - och inte sällan också på vilken enskild tjänsteman som handlägger ärendet. Men de som framträdde på hearingen insåg också att den moraliska styrka och kraft som de samlat under åren och kunskapen både om lagar och författningar har gjort dem till starka ombud för sina egna och andras barn. I en del fall hade de tvingats vara sina egna juridiska ombud i domstol, eftersom deras rättshjälp har gått ut. I andra fall har anmälningar till länsstyrelse och JO resulterat i kritik mot den kommunala och rättsliga handläggningen. Den kunskap dessa föräldrar tvingats skaffa sig för att kunna skydda sina barn är en kunskap som lagstiftaren borde ta till sig och använda när den nya lagtexten skall skrivas.

Men räcker detta? För, som en av bidragslämnarna skrev i ett följebrev:

Det känns som om den forskning som finns om den svåra situation barn lever i, ger stöd åt våra berättelser. Jag menar inte att man ska komma dragande med siffror och på så vis "bevisa verkligheten", men jag funderar på om det låter vettigt. Vi kan ju vara en hög med psykfall som försöker skylla ifrån oss, som soc anser. Varför skulle dessa berättelser vara argument i en politisk diskussion?

Ja, varför skulle de? De berättelser ni kommer att få ta del av är givetvis partsinlagor, subjektiva skildringar av ett förlopp utan möjlighet för någon annan att kommentera – vare sig den man som pekas ut som förövare, socialtjänst eller familjerätt, polis eller domstolar – eller kontrollera eftersom det i många fall rör sig om skeenden som inte är dokumenterade. Det finns alltså ingen möjlighet för er att kontrollera sanningshalten för att kunna göra en egen bedömning. Speciellt inte, eftersom en många av berättelserna är skrivna under pseudonym utan ortsangivelse. De skildrar också en verklighet som många av er inte känner igen, inte minst eftersom de totalt strider mot den gängse synen på myndigheternas oförvitlighet och hur ett samhälle, styrt efter demokratiskt stiftade lagar, ska fungera. Det finns heller ingen förnuftig förklaring till varför tjänstemän vid sociala myndigheter och domstolar från vitt skilda delar av landet skulle så totalt handla både mot lagstiftning och mot barnkonvention. Det vore alltså mycket lätt att avfärda dessa berättelser som just skrivna av "en hög med psykfall", precis som kvinnan ovan befarade.

Ni som läser har alltså valet att öppna er för möjligheten att dessa berättelser faktiskt kan skildra en verklighet som aldrig kommer fram i vårdnadsutredningar, polisrapporter och domslut. Eller ni kan avfärda berättelserna som rena fantasier och rentav lögner. Frågan ni måste ställa er, om ni väljer att avfärda berättelserna, är självklart varför så många kvinnor - och män - i stor sett riskerar allt för att fabricera så grova anklagelser mot myndigheter som de borde förstå är omöjliga att vinna mot. Varför skulle de riskera inte bara jobb, bostad och hela sitt sociala sammanhang i övrigt och att totalt radera sin ekonomi utan också äventyra hela vårdnaden och därmed även riskera att mista kontakten med de barn som de säger sig kämpa för. Varför skulle de göra det - om det inte låg någon som helst sanning i deras berättelse? Varför skulle föräldrar, som vanligtvis anses som sansade och med vitt skilda bakgrund från olika delar av landet, börja fabricera så otroliga historier - om inte just den sanslösa skildringen återger ett verkligt skeende?

Å andra sidan, om det skulle finnas en sanning bakom de berättelser om övergrepp, inte bara från den tidigare partners sida men också från olika myndigheters företrädare - vad skulle dessa övergrepp bero på? En allmän misstro mot kvinnor och barn, ren ondska, en gigantisk sammansvärjning - eller vad? De flesta kvinnor som framträdde på hearingen hade själva ingen som helst förklaring till varför de blivit bemötta som de blivit och de ger sig heller inte in på några djupare tolkningsförsök - även om genusperspektivet går igen som en röd tråd i flera av berättelserna. De "nöjer sig med" att återge ett skeende rakt upp och ner i kronologisk ordning ur sitt eget perspektiv med förhoppningen att andra människor, utan deras erfarenheter, skulle kunna öppna sig för möjligheten att även det mest perfekta samhällsmaskineri kan ha felande kugghjul. Många av dem stannar vid förklaringen "bristande kunskap" som av erfarenhet brukar vara en grogrund för många förutfattade meningar och fördomar. Det vi inte känner till kan vi heller inte leva oss in i. Och det vi inte kan leva oss in i avfärdar vi lätt som lögner. Men bristande kunskap hos ansvariga lagtillämpare kan vi göra något åt, genom att just erbjuda - och i många fall även påbjuda - relevant kunskap för de personer som har till yrke att handha den här typen av ärenden.

Vi kan aldrig räkna med att en organisation, byggd på människor med alla våra brister, kan bli en enda empatisk "kropp" som känner av vad som är riktigt och vad som inte är det. Det är just därför vi behöver lagar som dels ger signaler om samhällets rättsuppfattning men dels också reglerar vad som händer, när vi överträder denna rättsuppfattning. Lagar som givetvis ska lämna öppet för tolkningsmöjligheter efter omständigheterna. Men som aldrig får vara formulerade, så att de kan användas som vapen mot dem de ytterst ska skydda, det vill säga i det här fallet barnen.

Konsekvensbeskrivningar, ett samarbete mellan olika myndigheter och barnets nätverk samt en helhetsbild med barnet i centrum måste vara utgångspunkten för varje utredning som rör misstanke om brott mot barn och utredningar kring vårdnad, boende och umgänge. Och - inte minst - en öppenhet för att det kan finnas en annan verklighet än den som regleras i lagar och förordningar eller styrs av de egna personliga erfarenheterna och/eller eventuellt förutfattade meningar.

Skriftens titel, "*Det är faktiskt mitt liv det handlar om*", är hämtat från ett av bidragen. Ansvarig för sammanställningen är journalist Mats Klockljung som också svarar för de summerande kommentarerna till inläggen med början på sidan 84. Mats Klockljung är även författare till Pockettidningen R nummer 1/2002 med tema "Vårdnadsrätt till vanvett" och därmed också till intervjun med Francesca Östberg på sid 7 i denna skrift.

FOTNOT:

ATSUB står för ”Anhöriga Till Sexuellt Utnyttjade Barn” och bildades 1993. Mer information finns på föreningens hemsida www.atsub.se
Tel 08-644 21 12. E-post: info@atsub.se
Torbjörn Klockares gata 14, 113 30 Stockholm

Föreningen KOBRA (Kvinnor om barns rättssäkerhet) bildades 1999 av en grupp kvinnor som själva försökt skydda sina barn från övergrepp. Mer information finns på föreningens hemsida <http://www.foreningenKobra.com>
Tel: 044-23 83 83. E-post: info@foreningenKobra.com
Föreningen Kobra, Box 1002, 251 10 Helsingborg

Denna intervju med Francesca Östberg, vid intervjutillfället utredare vid Socialstyrelsens Individ- och familjeenhet, visar en socialtjänst som vilar på ytterst bräcklig grund. Artikeln har tidigare varit publicerad i Pockettidningen R nummer 1/2002. Trots att texten sålunda är ett par år gammal, så tyder ingenting på att själva saken har förändrats. Snarare torde läget vara än mer förvärrat på grund av en allt bistrare social och kommunalekonomisk verklighet. Numera är Francesca Östberg doktorand i socialt arbete vid Stockholms universitet och forskningsassistent vid FoU-enheten inom Stockholms socialtjänstförvaltning.

”I bästa fall kvalificerade gissningar”

av Mats Klocklång

Socialsekreterare som under utbildningen inte behöver möta barn vare sig i teori eller i praktik. Som använder åtgärder och metoder vars effekter de inte vet något om, och i bästa fall har kvalificerade gissningar som redskap. Men som ändå har befogenhet att både vårdnadsutreda, tvångsomhändertaga och placera - och också gör det i allt större omfattning. Detta är Sverige idag.

Låt oss jämföra läkarutbildningen och socionomutbildningen, säger Francesca Östberg, utredare vid Socialstyrelsens Individ- och familjeenhet som sammanställt en studie om undervisningen i social barnvård vid landets samtliga socionomutbildningar.

– Båda utbildningarna leder till yrken som ligger inom Socialstyrelsens område. Läkarutbildningen är lång, gedigen och påkostad. Det finns möjlighet till specialisering. Praktikarbetet är viktigt och vävs naturligt in i den teoretiska delen. Utbildningen står i ständig och nära kontakt med forskningen.

– Den litteratur som används är ofta gemensam för de olika utbildningarna, så att alla färdiga läkare har en liknande teoretisk grund att stå på.

En färdigutbildad läkare kan därför förutsättas ha kompetens för sina arbetsuppgifter och en legitimation som garanterar den kompetensen.

– Det finns en nämnd som kan pröva om läkaren handlat yrkesskickligt. Om det vid en granskning visar sig att läkaren till exempel inte arbetar efter vetenskap och beprövad erfarenhet, så kan legitimationen dras in.

Socionomutbildningen däremot är, säger Francesca, med vissa undantag ett exempel på raka motsatsen:

– Den är en s.k. medellång utbildning på tre och ett halvt till fyra år med betydligt sämre resurser och utan legitimation efter avslutad utbildning.

Ersättningen från staten är per år och elev för medicinutbildningen drygt 100 000 kronor, för vårdutbildningar 72 500 kronor - och för socionomutbildningen drygt 41 000 kronor.

(OBS! Siffrorna gällde 2001.)

– Socionomutbildningen är en generalistutbildning, vilket innebär att den ska omfatta allt inom området. Många ämnen blir relativt ytligt belysta. Möjligheten till specialisering inom grundutbildningen ser väldigt olika ut, beroende på utbildningsort.

Praktiken har skurits ned kraftigt och på somliga utbildningsorter har praktikdelen i princip halverats. Ingen given vidareutbildning står till buds för den som vill specialisera sig.

– Det finns heller inga givna standardverk i undervisningslitteraturen. Få böcker är gemensamma för utbildningarna och forskningsanknytningen är mycket liten. Det material och den forskning som används har ofta producerats på den egna skolan, vilket begränsar nytillskottet av influenser utifrån.

– Trots att omhändertaganden och placeringar bara är en del av den repertoar av arbetssätt som står till buds i vårdnads- och barnavårdsutredningar, så betonas de i utbildningen.

Andra metoder som familjerådslag, nätverksarbete etc, där resurser hos den enskilde och i dennes närhet tas tillvara tas inte upp i särskilt hög grad.

– Det är arbetssätt som borde vara minst lika naturliga att använda som omhändertaganden och placeringar. Dessutom finns de belysta i internationell forskning. Omhändertaganden och placeringars effekter vet vi däremot inte något om, men vi vet från bland annat engelsk forskning att en utredning både upplevs som kränkande och traumatisk för föräldrar och barn.

– Vi vet också att när socialarbetare och föräldrar är oeniga, så blir barnet oftare placerade utanför hemmet.

I själva verket handlar en mycket liten del av utbildningen om, hur man kan stärka familjens egna resurser eller använda nätverket kring familjen för att undvika ingrepp med tvångsinslag från samhällets sida.

Samhällsfaktorer som kan påverka barns uppväxt på ett skadligt sätt berörs också i mycket liten omfattning, säger Francesca.

– Utbildningarna är inte särskilt intresserade av att peka på barns allmänna villkor i samhället, på faktorer som till exempel om hur akuta ekonomiska svårigheter, brist på socialt nätverk eller ett strukturellt förhållande mellan könen kan göra en redan pressad familjesituation än mer ansträngd.

Istället ligger fokuseringen i oproportionerligt hög grad på avvikande föräldrabetende, på övergrepp och skydd av barn och på ”sista instans”-ingrepp gentemot barn som anses vara i riskzonen, och då ofta i form av skydd från den ena eller från båda sina föräldrar.

Det är en förenklad förklaringsmodell, anser Francesca, och kan förenklas ytterligare genom att inte lägga några som helst genusperspektiv på problematiken. På så sätt utses mamman lätt till "den skadliga föräldern", eftersom hon kan se sig tvungen att både ifrågasätta socialtjänstens bedömning och att bryta mot lagen för att skydda sitt barn.

– Resultatet blir att socialtjänsten i de här fallen fokuserar på föräldrarnas skadliga samspel med sina barn. Med andra ord, man anlägger en psykologisk förklaringsmodell på föräldrars och barns beteenden.

Utan att kommentera saken ytterligare, så konstaterar Francesca att det är just den psykoanalytiska och individinriktade förklaringsmodellen som dominerar på utbildningarna och som därmed sätter spår i arbetet på förvaltningarna.

– Som sagt, det är bara att konstatera. Och sen kan man alltid fundera över hur bra det är.

De sociala förklaringsmodellerna har de socionomstuderande däremot inte fått redskap för att upptäcka, än mindre anpassa metoderna efter.

– Det finns en tradition inom socionomutbildningen att lära ut normativa modeller om det "goda sociala arbetet" - om hur det *borde* vara - istället för att ta reda på hur det *är*. Man tänker inte på att modellerna sedan ska omsättas i en förvaltningsbyråkrati, där de juridiska och administrativa normerna råder och ofta tar över.

Kurser om barn i allmänhet, barns livsvillkor och utsatta barn är ofta frivilliga, om de överhuvudtaget finns med på den lokala utbildningen. Eller också vävs problematiken in i andra kurser, där just barn i utsatta situationer bara är en liten del av allt som ska avverkas och därför riskerar att komma bort.

– Har man valt "fel" utbildningsort eller själv medvetet valt bort alla kurser som har med barn att göra, så är det fullt möjligt att gå igenom hela socionomutbildningen och arbeta med exempelvis vårdnadsutredningar och LVU-ärenden, utan att ha läst en enda kurs som varit specialinriktad på vare sig barn i allmänhet, barns livsvillkor eller utsatta barn!

Det är i själva verket, säger Francesca, möjligt att genomföra utbildningen utan att ens ha träffat ett barn och utan att ha gått igenom någon som helst kurs om hur man observerar eller samtalar med barn!

– I undersökningar bland socionomer visar det sig också mycket riktigt att de upplever just samtal med barn som oerhört svåra att genomföra. Ett skäl för detta kan vara att de helt enkelt inte vet hur man gör. Och hur ska då barnets upplevelser och vilja komma fram?

Undervisningen i konsten att dokumentera och utvärdera det man gör som färdig socionom är också dålig, vilket självklart gör att beslutsunderlaget blir sämre, säger Francesca.

– Men det gör också att det är svårt både för klienten och för utomstående, exempelvis länsstyrelsen som är tillsynsmyndighet, att följa en utredning från början till slut. Därmed blir det också svårare att få rättelse, för den som tycker sig ha blivit felbedömd.

Resultatet blir därför sociala utredningar, där barnet och barnets vilja antingen kommer fram i mycket liten omfattning eller också inte alls. Ändå ska dessa utredningar kunna ligga till grund för långtgående åtgärder som sägs vara för barnets bästa, till exempel i samband med en vårdnadsutredning!

Francesca ser det som symptomatiskt:

– Det här handlar om samhällets mest utsatta, om människor med låg status som ingen lyssnar på. Lägst status i den gruppen har barnen.

Socialarbetarna har också de låg status, låg lön och usla arbetsvillkor. Och socionomutbildningen hör till högskolevärldens mest eftersatta. Socionomutbildningen är en relativt ung profession. 1964 blev utbildningen förstatligad, först 1977 blev den en del av högskoleorganisationen.

– Ingen egentlig yrkestradition har fått växa fram, det finns ingen stadig grund att stå på. Det här är ju också ett politiskt styrt projekt på ett helt annat sätt än sjukvården. Det vill säga, att den satsning politikerna gör på socialpolitiken avspeglar också vilken samhällssyn de har och var de tycker att bristerna finns.

Vill politikerna erkänna att de strukturella samhällsfaktorerna är viktiga även för hur den enskilda familjen mår, så ger man signaler och resurser för att inrikta arbetet åt det hållet. Vill politikerna istället individualisera problemet och lägga fokus på familjen, så ger man signaler och resurser i en sådan riktning.

– Det kommunala självstyret är ju en viktig del av den svenska modellen. Och som beslutsfattare kan det vara lättare att se sig själv i behov av vård på sjukhus än av stöd från det sociala.

Det kan vara en förklaring till skillnaden i satsningar, menar Francesca.

De centrala styrmedlen är svaga och har till stora delar förvandlats till en allmän rådgivning som ingen egentligen behöver följa. Detta håller nu på att förändras, säger hon, och socialstyrelsens roll gentemot kommunerna i framtiden ska bli starkare vad gäller tillsynen.

Men följderna av alla nedskärningar och uteblivna satsningar har blivit att de som ska vara de svagas ombud, socionomerna, helt enkelt saknar de verktyg de behöver. Och ytterst är det, som så ofta annars, de allra svagaste, de utsatta barnen, som drabbas värst.

Den lagstiftning som skulle skydda dem är mycket luddig, säger Francesca.

– Där finns stort utrymme för subjektiva tolkningar som kan leda till godtyckliga bedömningar men få tydliga regler, riktlinjer eller andra verktyg till hjälp i arbetet. På socionomutbildningen har man koncentrerat sig på avvikande beteende och på den snäva repertoar som består av att omhänderta och placera.

Åtgärder, som enligt socialpolitikens intentioner, bara ska tillgripas i sista hand, när ingenting annat hjälper.

– Men när andra redskap saknas så är det just dessa åtgärder man tar till, ofta alldeles för snabbt. Detta trots att vi i själva verket vet mycket litet om effekterna av omhändertagande och placering, eftersom de metoderna i stort sett inte utvärderats överhuvudtaget.

Det finns helt enkelt ingen forskning som kan visa att ”gör vi A så leder det automatiskt till B”, som fallet ofta är med en viss medicinering eller en viss operation. Det finns också begränsad kunskap om vad som skadar ett barn på längre sikt, ”inget FASS för sociala biverkningar”.

– Man ser eventuellt vad vissa riskfaktorer hos barnet och i dess miljö skulle kunna få för effekt på gruppnivå. Men man har ingen aning om hur effekten kommer att bli för just det här enskilda barnet med dess högst speciella förutsättningar.

– Det kan inte bli annat än - i bästa fall kvalificerade - gissningar!

– **Åtgärderna skulle, i själva verket, lika väl kunna vara skadliga för barnet och de syften man vill uppnå. Men det vet man än så länge mycket litet om, eftersom ingen har undersökt saken.**

Francesca återkommer till jämförelsen med läkarprofessionen, där man kan säga vad som är rätt och vad som är fel, vad som fungerar och vad som inte gör det. När det gäller socionomprofessionen så är sådana förutsägelser omöjliga att göra.

– **Ändå framställs åtgärderna som objektivt riktiga och välgrundade, för man måste ju kunna försvara det man gjort. Alltför många beslut i vårdnads- och barnavårdsärenden, där själva resonemanget verkar tvärsäkert, bygger i själva verket på mycket okvalificerade gissningar utan några som helst eller mycket ringa förankring i vetenskap eller beprövad erfarenhet.**

– Och någon möjlighet att få en ”*second opinion*”, som inom sjukvården, finns inte inom socialtjänsten.

Övningar och träning är resurskrävande och när resurserna krymper på utbildningarna, så är det ofta det man drar in på. Tendensen är densamma ute i verksamheten.

– Eftersom den handledning som socialsekreterare får i det löpande arbetet kommer utifrån och i regel aldrig utnyttjar interna förmågor, så har det öppnats en kommersiell marknad för privatpraktiserande beteendevetare av olika slag.

– Vilket självklart inte vore anmärkningsvärt, om det hade rört sig om en sektor som vilar på en mer stadig teoretisk och vetenskaplig grund. Men här lämnas fältet öppet för olika slag av tyckanden som presenteras som fakta.

Behoven av socialsekreterare kommer att öka kraftigt under de närmaste fem åren, enligt kommunernas beräkningar. En orsak är det växande antalet separationer:

– Eftersom antalet skilsmässor ökar framförallt bland den utlandsfödda delen av befolkningen, så kan vi bland annat vänta oss fler och svårare vårdnads- och barnvårdsfrågor, tror Francesca.

Samtidigt har bristen på socialsekreterare blivit allt mer akut. Enligt en undersökning som Sveriges Socionomers Riksförbund, SSR, gjort så sade tjugo procent av landets socialsekreterare upp sig förra året (*dvs år 2000*). Låg lön, hög arbetsbelastning och brist på karriärmöjligheter var orsaker som återkom ofta i undersökningen.

Viss nyrekrytering har skett men en femtedel av kommunerna uppgav i SSR:s undersökning att endast 61-90 procent av socialsekreterartjänsterna var tillsatta. Förvaltningarna behöver desperat fylla sina vakanser. I själva verket är det inte ens nödvändigt med socionomutbildning för att få arbete som socialsekreterare.

Ju större brist, desto vanligare blir formuleringen ”socionomutbildning eller likvärdig utbildning” i platsannonserna.

Det finns en risk att innebörden i ”likvärdig utbildning” kommer att bli mer och mer urvattnad och att kompetensen för detta yrke som redan dras med en svår trovärdighetskris därför blir ytterligare urholkad.

– Det verkar som om alla myndigheter har blivit tagna på sängen av den här utvecklingen som bara tenderar att förvärras, säger Francesca.

Än så länge är själva myndighetsutövandet, beslutsrätten, förbehållen de kommunala myndigheterna. Men minst tjugo kommuner hade förra året (*dvs år 2000*) lagt utredningsfasen, den del som ändå ska ligga till grund för beslutet, på entreprenad. Och fler står på tur.

De politiska påtryckningarna är dessutom stora för att entreprenörernas befogenheter ska vidgas ytterligare, hävdar Francesca.

– Det är så mycket som försiggår i mörker inom det sociala arbetet. Och det är farligt, inte bara för demokratin och rättssäkerheten utan också för socialarbetarna själva. Arbetet måste beskrivas av dem själva och av forskare för att visa på vad som hjälper klienten, vad som kan göras och vad som är verksamt.

– Det måste ligga i professionens eget intresse att bli mer yrkesskickliga och att kräva bättre utbildning och ökade resurser på förvaltningarna. Det går först om man kan beskriva vad man gör och för vem.

– För mister den offentliga professionen sin legitimitet, så finns det helt andra krafter som är beredda att ta över.

”Den man älskar, den aktar man”

*Av Vaileth Givik Sylvan, Linköping, Forum Enlightenment**

Socialtjänsten frågar

”Varför stannar du då, om han nu är så farlig? Varför låter du dig misshandlas”?
Men de kvinnor som utsätts för våld har inte gift sig med mannen för att de söker våldet. De drabbas av våldet och vill ta sig därifrån. Ändå straffas de på olika sätt.

Min kamp påbörjades redan innan den nya vårdnadslagstiftningen, som trädde i kraft 1998 och fortsatte därefter.

Var det hopplöst innan oktober 1998 att få skydda sig själv och barnen om man var gift, så innebar den nya vårdnadslagen att alla kvinnor, även de som lämnade förhållandet innan barnet var fött på grund av våld, nu hamnade i samma sits. Dessutom snabbades processen upp och männen har i ökat antal fått gemensam eller enskild vårdnad, trots övergrepp. Det handlar om brottsoffer som blir bestraffade med den nya lagen.

Egentligen ville jag lämna min man redan 1986, då han misshandlade mig första gången strax efter vårt bröllop. Men den kvinna som svarade i jourtelefonen på sociala jourerna sa till mig att:

”Du kan ju ringa polisen och se om de är intresserade. Annars får du lyda honom bättre om ni är så nygifta”.

Mitt nära stöd under de svåra åren var en granne. Hon tvingade mig aldrig att prata och berätta, men fanns där hela tiden. Med kärlek, fika och tydliga frågor som jag inte alltid orkade svara på. Jag förstod att hon förstod - och hoppades att barnen skulle vara trygga hos henne, om det skulle behövas. Kanske kunde hon bli den som fick myndigheterna att förstå hur illa mina barn för, då jag själv inte ansågs vara trovärdig. Jag stannade i fyra år, tills mina tvillinggrabbar var så stora att de inte var lika enkla att döda som ett spädbarn är. Jag stannade, så att jag kunde skydda dem.

Polisen medlade bara vid ett tillfälle. Då hade min man tryckt in ett legoflygplan i låret på min ena son. Han tryckte tills det nådde den segare muskeln, rakt igenom det lilla fettlagret som min son hade. Jag såg cellernas form tydligt. Eftersom jag har sjuksköterskeutbildning, så suturerade jag såret noga och ringde polisen. De vägrade att häkta min man och samtalande istället med honom om att *”våld löser inga problem”*.

En av poliserna sa till mig att det är svårt att leva i ett äktenskap. Jag måste försöka få det att fungera. Det var jag som hade ansvaret för att min man inte skulle misshandla mig och mina barn!

Min man kunde ta ena sonen och hålla honom över golvet, flina - och släppa honom. Han varierade sig genom att någon gång hålla sonen i en arm och släppa. Det såg ut som han ville att sonen skulle bryta armen. Andra gånger höll han i en annan kroppsdel, och ofta hamnade huvudet först i golvet. Om jag sökte läkare för barnens skador, så skulle min man döda mig och barnen - det hade han sagt år ut och år in. Och eftersom polisen aldrig häktade min man, så vågade jag aldrig söka läkare.

Jag vet nu att jag inte var ensam. Under mina år i Föreningen KOBRA, där jag var vice ordförande, så har jag träffat många i min situation. Det finns så många kvinnor som stannar kvar i misshandelsförhållanden för att de är rädda att förlora barnen till mannen. Män hotar kvinnan att ta barnen. De vet att kvinnan har liten chans att få behålla barnen. Kvinnan vet det också och måste hitta en väg, om hon nu ska våga lämna mannen, eftersom hon vet att det är på henne som de största kraven ställs, inte minst skyldigheten att upprätthålla mannens umgänge med barnen. Myndigheterna hjälper mycket sällan till med information om kvinnans rättigheter och möjligheter.

Om mannen inte kommer för att hämta barnen för umgänge, så säger myndigheterna att kvinnan inte ska beklaga sig – ”om han nu är så hemsk som du påstår”. De sociala myndigheterna tvingar kvinnan på olika sätt att aktivt kontakta mannen för att upprätthålla umgänget. Hon får inte neka att svara i telefon, om det är mannen som ringer.

Detta bara för att ta några av ändlösa exempel på hennes plikt att finnas där för mannen, när han så behagar. Det som betraktas som umgängessabotage i det ena fallet, det vill säga att barnets rätt till sina båda föräldrar ”saboterar”, får inga som helst konsekvenser i det andra fallet.

Män kan strunta i umgänget utan konsekvenser. Mannens rätt till barnen är aldrig tidsbestämt. Han kan hålla sig borta i åratal, och då han dyker upp igen ska kvinnan lämna barnen till honom, trots att barnet kanske inte har några som helst relationer till honom. Om kvinnan däremot undan barnen från mannen, så bestraffas det på olika sätt genom hot, dryga böter och fängelsestraff.

Detta är inte bara en ”rättskipning” som handlar om det aktuella fallet. Med gällande rättssyn innebär det också en varning för andra kvinnor att inte konstra med umgänget.

Föräldrabalkens skyldighet, där det står att förälder ska skydda barnet mot våld och övergrepp, gäller inte här. Lagen används dock mot mödrar för att hon inte skyddat barnet tillräckligt mot faderns våld!

Riskbedömningarna som görs meddelas inte mödrarna. Det kan exempelvis utdömas en kort tids skyddat umgänge, men kvinnan får aldrig stöttning av myndigheterna med information att mannen bedöms som farlig. Möjligen kan hon läsa det i de handlingar som socialen lämnar till domstolarna.

Egentligen handlar det sällan om en reell riskbedömning. Det handlar snarare om att kvinnans ord *kanske* kan vara sanna och då vill myndigheterna studera detta. Efter ett par månader utan våld vid kontaktpersonumgänget klassas mannen som en ”god far”, enligt myndigheterna. Men det är enkelt för en man att manipulera.

Som min egen man sa; ”*tror du jag vill visa alla hur dum i huvudet jag är*”. Så enkelt är det för mannen att utöva våld mot kvinnan och barnen och sedan ”vara en god far” i myndigheternas ögon.

Mannens våld är ofta ett sätt att få kvinnan att leva på samma sätt som han. Han hotar med att kvinnan och barnen ska få det värre om hon inte deltar i hans livsstil. Om hon, kanske i självförsvar, slår honom tillbaka som han gör med henne, så kan hon inget säga om det han

gör. Hon blir delaktig. Även i myndigheters ögon betraktas hon som delaktig bara genom det faktum att hon lever med mannen. Därmed anses hon inte skydda barnet tillräckligt.

Det är på grund av hoten och misshandeln som hon lämnar mannen, men separationen gör inte att han slutar med hot om våld eller våld, snarare tvärt om. Det är inte ovanligt att misshandeln ökar vid mannens umgängestillfällen med barnen. Han hämtar barnen och "passar på" att slå barnets mamma, försöka våldta henne eller genomför våldtäkten, innan han går hem till sig med barnen. Ofta blir barnen vittnen till övergreppen.

Barnen berättar hur fadern säger att han ska döda mamma för att hon lämnade honom. Det är "sådant som man säger då man är arg" menar de sociala myndigheter, när kvinnan förmedlar detta vidare.

Återigen ett exempel på hur mannens våldsamma beteende accepteras och ursäktas medan kvinnan kan hotas med omhändertagande eller förlorad vårdnad, om hon skrämmer barnen för pappans våld. Hon ska således inte ens kunna stötta sina barn genom att tala om våldet med dem.

Om barnen har känt stöd hos sin mamma när de inte vill ha umgänge med pappa, så anses mamman ha skrämt barnen. Det är inte barnets egen rädsla som talar, anser socialen, utan mamman som dragit in barnen i föräldrarnas konflikt!

Det är märkligt hur sociala myndigheter kan vända kvinnans reaktioner på mannens våld mot henne själv och barnen. Det räcker med att läsa en utredning gjord av barnpsykiatriker eller sociala myndigheter för att få kvinnor i chocktillstånd. Det går helt enkelt inte att förstå att det som står där handlar om en själv. Sammanhang man berättat om är borta och meningarna lösryckta. Skulden och orsaken till situationen finns hos kvinnan och hennes oförmåga, mannen har mycket lite med saken att göra.

Mannen och utredaren gör inte sällan samma bedömning. Inte helt oväntat eftersom utredarens bedömning ofta till stor del bygger på vad mannen berättat om kvinnan. Ofta återfinns till och med mannens ordval, uttryck och bedömningar *utan förändring* i de sociala utredningarna - som om de vore utredarens egna formuleringar och slutsatser.

Det var ett tecken på "psykisk ohälsa och samarbetsvilja", då jag vägrade att skriva under dessa papper om mig själv. Samma sak har otal av kvinnor fått höra.

Kvinnor som bryter samman av det som skrivs och sägs om dem i dokumenten från de sociala myndigheterna och från domstolarna. Kvinnor som ger upp och inte orkar bråka mer och tiger och går med på mannens och myndigheternas villkor för att inte äventyra vårdnaden. Kvinnor som kommer uttröttade av vaknätter till möten med myndigheterna, där de aldrig blir trodda och stöttade. Sociala myndigheter som bokstavligen fnyser åt en kvinnas rädsla, då hon berättar vad mannen gjort mot henne och barnen. Hennes förvirring, osäkerhet och förtvivlan diagnostiseras av sociala myndigheter som "psykisk ohälsa".

Man kan till och med påstå att kvinnan bara tror att mannen fortfarande är kär i henne och hon klassas som medberoende. I själva verket, säger man, är det kvinnans egen önskan att mannen ska komma tillbaka till henne, som får henne att prata om mannen och hans övergrepp!

Det sättet att resonera påminner om de resonemang som många domstolar för kring våldtäkt: kvinnan kanske menade ja, men sa nej för att hon är för hämmad för att uttrycka sin sexualitet. Hon vet egentligen inte vad hon vill och ger mannen svårtydda budskap som gör att han förgriper sig på henne.

Återigen är det egentligen kvinnan som är den skyldiga eller i alla fall medskyldig.

Liknande kvasipsykologiska resonemang som också kan innehålla rent psykiatriska diagnoser, ställda av människor utan vare sig psykologisk eller psykiatrisk kompetens, är mycket vanligt förekommande i de sociala utredningar som jag läst.

Det är som sagt mycket sällan en psykiater eller öppenvårdsläkare som har satt diagnosen "psykisk ohälsa" på de kvinnor som anses umgängessabotera utan socialekreterarna som gör sina egna bedömningar.

Givetvis finns det kvinnor med sjukdomsdiagnoser i både vårdnadstvister och andra sociala utredningar – precis som i samhället i övrigt -, men det är inte dessa jag menar. Jag vet flera exempel på kvinnor som anses lida av vanföreställningar och att vara paranoida, då de anklagar männen för sexuella övergrepp. Den förvirring, osäkerhet och förtvivlan som de drabbas av när de inte blir trodda "diagnostiseras" sedan av socionomer utan medicinsk kompetens som "psykisk ohälsa".

En kvinna blev fråntagen vårdnaden och det sattes in kontaktpersonsskyddat umgänge med modern, för att hon "inte skulle indoktrinera flickan mer". Detta trots att en barnpsykolog sagt att barnets berättelse om de sexuella övergreppen bedömdes som självupplevd. En annan kvinna fick också barnpsykiatrins stöd när hon hävdade att fadern begått sexuella övergrepp, men de sociala myndigheter reviderade trots detta inte sin syn på kvinnan som "psykiskt sjuk".

Och till slut växer det fram en förändrad självbild hos kvinnan:

"Kanske är det ändå mitt fel att han slår? Kanske är han tvungen att straffa mig, så att ingen annan man ska se åt mig? Eller kanske det är som han säger att jag är så ful, så att han måste slå mig? Något fel måste det ju vara när inte ens de som har som uppgift att skydda mig och mina barn gör det utan stöttar min man i stället?" På så sätt blir mannens påståenden om "min fulhet och oduglighet" självuppfyllda, äter sig in i kvinnors omedvetna tankar och skapar detta kaos av ett slags logiskt självförakt. Så lägger kvinnan myndigheternas nonchalans inför hennes och barnens liv på sig själv. Återigen blir våldet mot henne och barnen hennes eget fel.

Kvinnor tror på fullaste allvar att det är för att de är så fula, som de inte lyckas göra sig hörda i domstolar och hos sociala myndigheter och inom barnpsykiatri. Jag trodde detsamma, då jag gått upp i vikt av ätstörningar under äktenskapet, störningar som dokumenterats av en nutritionist. Jag ringde till jouren på barnpsyk en helg och grät och frågade om de skulle ta barnen ifrån mig om jag "skapade feta barn". Det stöd jag fick där var sakligt och tröstande, men de var chockade över mitt samtal.

Men egentligen var mitt resonemang mycket logiskt: jag ville inte att barnen skulle träffa sin pappa för att han misshandlade oss. Och eftersom myndigheterna vägrade att stötta mig trots allt jag berättade, så måste det finnas en orsak till det. Det enda synliga och bevisbara "felet" på mig som jag kunde komma på var min övervikt. Jag trodde länge att jag var ensam om att

tänka att defekter i mitt utseende skulle vara ett hinder för att kunna skydda mina barn, tills jag hörde hur andra kvinnor oroade sig för samma sak.

Kvinnor berättar för sociala myndigheterna om brotten som männen begår för att få skydd åt sig och barnen. Våld mot kvinnor och barn ska ju prioriteras av de sociala myndigheterna och det sista de behöver är en person som fnyser åt dem och negligerar deras rädsla.

Varför stannar du då, om han nu är så farlig? Varför låter du dig misshandlas? är en vanlig fråga, mer eller mindre klart uttalad, som många kvinnor fått från socialtjänstemän.

De anser att för en kvinna är det bara att flytta och ta med barnen och lämna barnen för umgänge eller ha gemensam vårdnad. Ekonomin som krävs för att kvinnan ska kunna göra detta - det är kvinnans eget problem. Men då känner man inte verkligheten. Det här är kvinnor som ibland inte kunnat jobba på år på grund av mannens svartsjuka, våld, hot om våld och rädsla för att kvinnan ska kunna bygga upp ett eget kontaktnät och ett eget självförtroende. Pengarna har ofta gått till mannens slöseri och behov och det finns ingen buffert som hon själv kan ta till utan mannens medgivande. Det kan dröja länge innan kvinnan får en bostad som passar hennes ekonomi.

I vissa fall som jag kommit i kontakt med har sociala förvaltningar gett kvinnan en bostad i närheten av mannen, så att både hon och barnen riskerar att möta honom när som helst, ibland med hot och misshandel som följd. Detta sker trots statistik att 63 procent av alla kvinnor som dödas av sin man har försökt att lämna mannen, eller har gjort lämnat honom och blivit "hittade"!

Jag anser att sociala myndigheter och barnpsykiatri har arbetsmetoder som ligger i en gråzon. I själva verket är det ofta när kvinnorna följt de sociala myndigheternas råd eller ultimatum som de drabbas värst.

Kvinnan gör ofta en polisanmälan på socialförvaltningens inrådan. Kvinnor jag talat med säger att *"eftersom socialen sagt att jag ska anmäla så står de på min sida"*. Men det är en missuppfattning. Att myndigheterna uppmanar kvinnan att polisanmäla är inte detsamma som att de anser att kvinnan är en bra vårdnadshavare. Och det är definitivt ingen garanti för att hon får enskild vårdnad eller ens gemensam vårdnad om barnen. Besvikelsen och chocken efter besluten i domstolarna är en del av den "psykiska ohälsa" som myndigheterna rapporterar in. På så sätt blir det en slags självuppfyllande profetia.

Om kvinnan inte fogar sig i besluten utan skyddar sina barn, så straffas hon på olika sätt som jag beskrivit innan. De brott som begås mot barn ligger under samma lagstiftning som andra brott och en mamma har således samma rätt som andra medborgare att anmäla misstanke om brott och att förhindra att fler brott begås.

I praktiken tvingar myndigheterna kvinnan att begå lagbrott, då hon inte får möjlighet att skydda sitt barn från brott som begås av barnets far. Skyddar hon ändå barnet, så bryter hon också mot lagen men då kallas det "umgängessabotage" och är grund för att mista vårdnaden. Det är verkligen ett Moment 22.

Även de kvinnor som uppmanas av de sociala myndigheterna, BUP, polis eller läkare att skydda sitt barn mot pappan löper risk att straffas. Kvinnorna som flyr under jord eller

gömmer sig på kvinnojourerna riskerar att gripas för egenmäktighet med barn om de går ut. De kan inte arbeta och när de söker driva en vårdnadstvist, så fråntas de allt ekonomiskt stöd av myndigheterna - barnbidrag, vårdnadsbidrag och socialbidrag - och lever i fattigdom, på gåvor och bidrag från insamlingar.

För mig är det enkelt:

Varje år flyr över 1000 barn med mödrar till kvinnojourer.

90 % av dem som begår sexuella övergrepp på sina barn är fäder. (Pockettidningen R nr 1/2002)

Hur mycket statistik och utredningar ska behövas för att myndigheterna ska förstå att nollumgänge med fadern vid misshandel och sexuella övergrepp är det som barnet och modern behöver för att komma till ro och att ett skyddat umgänge måste kvarstå under hela barnets uppväxt.

Först då visar man att man vill stötta och uppmuntra modern att skydda barnen. Först då kan barnen känna att de får leva utan tvivel på sitt värde och förstå att de är värda trygghet, skydd och respekt.

Först då inser det att kärleksbudskapet gäller även dem:

Den man älskar agar man inte. Den man älskar, den aktar man!

Fotnot:

* Forum Enlightenment är nybildad organisation med bland andra Vaileth och "Marianne" som lever under skyddad identitet i styrelsen. Syftet är att sprida kunskap om barns utsatthet och rättslöshet. Föreningen nås på e-postadress forum.enlightenment@gmail.com eller 013-16 22 26!

"Utredare på många stolar"

Av "Lena"

I "Lenas" fall satt samma person på många olika stolar – från hemtjänstutredare till familjerättssekreterare med chefsbefogenhet – med allvarliga följder för hela vårdnadsprocessen.

Under senare år har vi dagspressen kunna se statistik över antalet nedlagda polisutredningar, när det gäller sexuella övergrepp mot förskole- och skolbarn. Endast en bråkdel leder till åtal.

Sommaren 1997 bevitnade jag för första gången hur min nyfödda dotter utsattes för övergrepp av sin far. Han utsatte henne även för psykisk och fysisk misshandel. Jag själv blev utsatt för psykisk misshandel och knivhot.

Resultatet i vår lilla familj, så här åtta år efteråt:

Fadern/förövaren flyttade till Norge, kvarhöll flickan där och har nu enskild vårdnad. Flickan har personlig assistent i skolan. Min tidigare så friska och försigkomna dotter tycks behöva alltmer stöd i skolan.

Själv har jag blivit sjukpensionär. Fadern har stoppat umgänget mellan dottern och mig sedan en längre tid. Sedan nyår 2003/2004 har jag av fadern endast tillåtits ha flickan hos mig vid två tillfällen, trots en gällande hovrättsdom med generöst umgänge.

Hur kan det då bli så fel? Många handläggare tycks sakna sakkunskap på sitt område och tycks inte förstå att det blir konsekvenser i livsbetingelserna för det utsatta barnet, om de ej gör sitt jobb och verkligen ser till barnets bästa.

Om jag ser tillbaka på dessa snart åtta år av kamp för min dotters välbefinnande, så kan jag konstatera att mannen aldrig tröttnar på att krångla och svartsjukt försöka skilja mig och dottern åt och samhällets instanser ställer upp och hjälper honom.

I kommunen där vi bodde när dottern föddes, så fanns en hemtjänstutredare som kom hem till oss för att se om de kunde stötta oss, eftersom mina krafter var nedsatta efter ett flertal långt gångna graviditeter. Denna kvinna blev charmad och manipulerad av min före detta make och försökte framöver att framställa mig i så negativa ordalag som möjligt. Hon kom att sitta på många stolar framöver i vårdnadsprocessen.

Den här kvinnan kom fram till att barnet och jag behövde komma till ett mödrahem. Det fanns dock inga pengar till det och dessutom fick barnet och fadern, enligt henne, inte skiljas åt. Hemtjänstpersonal kom istället hem till oss men de gjorde aldrig något, bara kollade mig.

Dottern och jag flyttade till min gamla hemkommun, där jag hade släkt.

När vårdnadsutredningen senare påbörjades i den kommun där min dotter var född, så var den före detta hemtjänstutredaren socialsekreterare och ansvarig för utredningen av pappan. Istället för ett sedvanligt hembesök så åkte socialsekreteraren, fadern och den lilla flickan till ett äventyrsbad.

Hon kallades senare familjerättssekreterare och höll i vårdnadsutredningen, sammanställde den och undertecknade den eftersom hon då fått delegation som chef. Detta trots att barnet och jag bott så länge i min nuvarande kommun att vårdnadsutredningen normalt borde ha gjorts där.

Vid polisutredningen angående misshandel av mig och barnet, så lades den på en långtidssjukskriven polisman, trots att regeringen sagt att kvinnofridsbrott ska prioriteras. Dottern förhördes aldrig, trots att hon hade blivit så stor att hon börjat berätta. När jag kompletterade polisanmälan med mer uppgifter om barnmisshandel, så noterades det inte.

En ytterligare anmälan om barnmisshandel diariefördes inte. På min förfrågan så sade polisen att ”den ju hade skett utomlands”: Anmälan skickades till Norge och därifrån fick jag besked om att utredning inte skulle ske, eftersom det förelåg en vårdnadstvist.

När jag ansökte om besöksförbud för mannen, så beviljades det inte eftersom det inte fanns någon fällande dom. Då dottern varit försvunnen under en längre tid tillsammans med fadern i samband med att jag fick enskild vårdnad i tingsrätten, så vägrade polisen att ta upp en anmälan. Likaså senare vid umgängessabotage, när vårdnaden gått över till honom.

När flickan var yngre så var hon oftast febrig och sjuk när hon kom från fadern. Sjukvården vägrade att skriva på intyg, då vårdnadstvist pågick. De underlät också att skriva remiss som de lovat och senare, när synundersökning gjordes och den enligt läkaren senare behövde kompletteras med samtal med barnet, så var det pappan som skulle avgöra om det alls skulle ske.

Hovrätten lämnade på begäran av pappans advokat ut målsägandeförhör, det vill säga förhör med mig och alla vittnesförhör som ingick i polisutredningen, innan utredningen var klar. Fadern hade på så sätt ett halvår på sig att förbereda sig för förhöret med honom. Polisutredningen lades ner.

Till min stora sorg har exempelvis familjerätten aldrig tagit mina uppgifter på allvar. I ett tidigt skede när dottern för väldigt illa fick jag ett ultimatum av familjerätten: Om dottern för illa av umgänget med fadern, så måste jag, om jag är en omtänksam mor, stoppa umgänget - och då riskerade jag att mista vårdnaden. Om jag inte stoppade umgänget är jag inte en tillräckligt god mor - och då riskerade jag också att mista vårdnaden.

Socialsekreteraren i min hemkommun sjukskrev sig direkt efter att hon sett min dotters protester vid överlämnandet till fadern. Hon återgick aldrig i tjänst.

Familjerättssekreteraren sjukskrev sig när jag frågade om hon ville utsätta sina barnbarn för det hon tvingade min dotter till - och bytte jobb.

BUP såg när flickan var riktigt liten mycket allvarligt på det som skett och överlämnade ärendet till socialen, som i sin tur överlämnade ärendet till ”övergreppsgruppen” bestående av en polis och en socialarbetare.

Beskedet därifrån var ”Avvakta tillräckligt svåra skador i underlivet innan polisanmälan sker”. Detta gällde en flicka på knappt 1 år.

I Norge sade *Barnevernet* att flickan får stå ut med övergrepp tills hon kommer i tonåren – och jag skulle minsann inte tro att jag skulle få flickan, även om fadern blev dömd till fängelse, åtminstone inte utan mycket noggrann prövning.

I den stora mängd handlingar som hanterats finns det många sakfel. Min dotters och mitt namn är sammanblandade. Domaren i tingsrätten meddelade avvikande mening när alla nämndemän gav mig enskild vårdnad. Han påstår där att jag anklagat min egen far, alltså barnets morfar, för incest. Den uppgiften är helt felaktig och förekommer ingenstans. Domaren skriver att jag inte är trovärdig och kommer med påhitt, något han ej kunnat bevisa. Vad hans uppgifter kommer ifrån vet jag inte.

För övrigt anser jag att jag som förälder inte tillfrågats om jag går med på att barnet flyttar utomlands. Andra länder har annorlunda attityder till föräldraskapet. I min dotters fall har det visat sig att internordiska och internationella konventioner inte efterlevts och att vårt umgänge hindrats.

Då rättshjälpen drogs in i ett tidigt skede, så har jag själv tvingats sköta huvudförhandlingen utan ombud i både tingsrätt och hovrätt. Barns rättssäkerhet och skydd är i nuläget en privatekonomisk fråga och inte en rättighet.

Jag vänder mig mot advokaters krav på kvittolösa förskottsbetalningar. UD:s handläggning av internationella kvarhållanden och kidnappningar bör förbättras. Efter sex års kamp på egen hand, för att få norska myndigheter att vakna, så har de på sista tiden fått tre brev från KOBRA och i denna vecka har jag blivit kontaktad. Medling och rättsmöte börjar nästa vecka.

”Våra barn kan inte vänta längre”

Av ”Hanna Svensson”, författare till boken ”När blodsbanden brister”

Jag har skrivit ”När blodsbanden brister” bland annat för att sprida kunskap om hur det ser ut i Sverige för dessa barn idag, särskilt vad det gäller övergrepp som sker inom familjen innan eller under pågående vårdnadstvist. Men också för att berätta ur en mammas perspektiv hur man kan reagera när den fasansfulla sanningen rullas upp.

När jag träffade Peter blev jag otroligt kär. Jag tänkte att jag hade mött mannen i mitt liv. Han var charmig, rolig, trevlig och påhittig. Vi bestämde oss för att gifta oss bara fyra månader efter att vi lärt känna varandra. Strax därpå blev jag gravid.

Innan vi gifte oss hade jag blivit varse att han drack för mycket. Dessutom hade han visat upp en aggressiv sida. Jag skyldes över det och ursäktade hans beteende med att han hade ju haft en så jobbig barndom och dessutom hade han precis brutit upp från ett trassligt förhållande. Kärleken räddar allt, tänkte jag. Men jag hade ändå mina kraftiga tvivel när vi skulle gifta oss.

Trots det gifte jag mig. Jag ville ju så gärna ge vårt barn möjligheten att växa upp i en kärnfamilj. Så föddes Lukas. Äktenskapet började knaka rejält i fogarna och till slut började jag ge upp tanken om kärnfamiljen och tänkte att det var bäst för Lukas om vi levde på skilda håll. När vi separerade var Lukas ett och ett halvt år.

Peter vacklade väldigt när det gällde umgänget mellan honom och Lukas. Ena stunden skulle han ha umgänge varannan hel vecka, nästa sekund skulle han inte ha någon kontakt alls. Jag var mån om att de skulle ha en tät och god relation, så jag övertalade honom att träffa Lukas varannan helg. Redan efter första umgängeshelgen var Lukas helt upp och nedvänd när jag hämtade honom. Han var inte kontaktbar, drömde kraftiga mardrömmar på nätterna och ville vara nära, nära hela tiden. Jag tänkte att det är jobbigt för barn med skilsmässa. Det blev jobbigare och värre för Lukas allt eftersom tiden gick.

Han började vägra åka till sin pappa. Jag packade ryggsäcken och han packade upp. Han vägrade klä på sig när det var dags att åka. Någonstans inom mig visste jag att något inte stod riktigt rätt till när han var hos sin pappa. Men jag visste inte riktigt vad det var. Jag försökte vädja till pappan att korta ner umgänget. Trodde det blev för långt med varannan hel helg. Eller att han drack för mycket när Lukas var där. Pappan ville inte lyssna; om inte Lukas kom varannan hel helg, så skulle det inte bli något umgänge alls.

När jag insåg att vi inte kunde kommunicera, tog jag kontakt med advokat för att få råd. Fick reda på att det var näst intill omöjligt att få ensam vårdnad. Jag tog också kontakt med BUP på orten där vi bodde. De rådde mig att ta kontakt med Soc. Det bar mig emot men till slut fann jag ingen annan utväg.

Lukas började må allt sämre. Han började sluta sig alltmer inom sig själv och ville vara nära mig hela tiden. Han började också skada sig själv genom att bita sig själv så hårt i fingrarna att det gick hål, han slet också i sitt eget hår.

Socialtjänsten startade en utredning. Den första utredningen gick snabbt. Ett hembesök hos mig och ett hemma hos pappa tillsammans med Lukas. Vi hade dessutom några möten tillsammans på socialförvaltningen. Pappa sa att Lukas hade det bra när han var hos honom. Det var aldrig några problem. Om Lukas mådde dåligt hos mig, så måste det bero på mig. Ord stod mot ord.

Socialtjänstens utredning mynnade ut i att jag skulle sluta oroa mig, att Lukas mådde dåligt på grund av min oro.

Men så blev tecknen på att något var fel hos pappa allt tydligare.

Barnprogrammet på teve hade precis slutat när det var dags att sätta på pyjamas. Jag hade hämtat Lukas hos Peter några timmar tidigare. Han klädde av sig själv och när han vände ryggen mot mig stelnade jag till.

De var där igen! Blåmärkena på rumpan! Ett på vardera skinkan. Likadana som förra gången – en centimeter i diameter per blåmärke. Jag ville inte se de där blåmärkena längre så vi satte snabbt på pyjamasen. Dagispersonalen märkte naturligtvis ingenting. Eller också gjorde de det, men vågade inte reagera eller agera. Jag blev förbannad på Peter. Han måste vara mer försiktig när han torkar Lukas i stjärten!

(Ur "När blodsbanden brister", Prisma bokförlag)

En dag började Lukas berätta.

Jag satt vid skrivbordet och betalade räkningar. Lukas hade klivit upp så att han stod precis bakom min rygg. Rätt som det var blev jag medveten om att han hade tagit fram sin snopp och gned den mot min rygg. "Mamma, ska jag kissa på dig?" sa han spralligt och nästan provocerande. "Men vad gör du?" frågade jag.

"Vet du mamma, pappa kissar på min tröja." En ny kalldusch eller elchock. Jag blev nästan som paralyserad. Jag hörde vinjetten till Bolibompa från sovrummet och frågade om Lukas ville titta på teve en liten stund. Hade jag verkligen hört rätt? Vad skulle jag göra? Jag var som förlamad i säkert nästan en timme. Sedan gick jag in till Lukas och sa: "Jag har tänkt på det du berättade för en stund sedan. Det är inte okej att din pappa kissar på din tröja. Så får han inte göra." "Men du tvättar ju tröjan sen", svarade Lukas.

(Ur "När blodsbanden brister")

Till en början ville jag, eller kunde jag, inte se sanningen. När jag så såg sanningen, och berättade den, så blev jag inte trodd. Jag tog förnyad kontakt med socialförvaltningen men eftersom vi låg i vårdnadstvist blev jag starkt ifrågasatt och till slut anklagad för att hitta på övergreppen för att sedan vinna vårdnaden.

För att göra en mycket lång historia kortare, så gjordes det tre olika polisanmälningar mot fadern, bland annat av överläkaren som behandlat Lukas efter övergreppen. Ingen av dessa anmälningar ledde vidare till åtal. Min son har varit på polisförhör tre gånger och berättat vad pappa gjort. I förhørsprotokollet kunde jag läsa att han berättat att pappan kissat på honom, att kisset varit vitt och att pappa hade stoppat upp något i hans rumpa. Men han kunde inte ge några detaljer såsom vid vilken tidpunkt, hur många gånger osv, varför förhören inte ledde vidare till åtal. När polisförhöret gjordes var Lukas bara fyra år.

Jag ringde själv upp åklagaren. Jag ville veta varför han valt att inte väcka åtal. Han berättade om de, enligt min mening, orimliga beviskraven. Han avslutade samtalet genom att säga:

”Vi får väl hoppas att din före detta man träffar en ny kvinna snart så han får den biten tillgodosedd hos henne. Då kan du lugnt lämna ditt barn hos honom igen!”

Då visste jag inte mycket om pedofiler men en sak visste jag säkert: pedofiler ger sig inte på barn för att de inte har någon kvinna att tillgå! Från början var det inte viktigt för mig att få pappan fälld men det kom att spela en större roll än jag trodde.

På socialtjänsten sa de att eftersom det inte fanns någon fällande dom, så var de tvungna att betrakta pappan som oskyldig.

Detsamma gällde vid rättegångarna om vårdnad och umgänge. Jag fick ensam vårdnad men umgänget kom vi inte undan. De dömde till skyddat umgänge de första månaderna enbart på grund av att ”det rådde en konflikt mellan föräldrarna”. Men sedan skulle det vara helt oskyddat. Detta trots att överläkaren, som behandlat Lukas under ett års tid efter övergreppen, vittnat. Liksom den läkare som dokumenterat blåmärkena på Lukas kropp. Domstolen valde att bortse från expertisen.

När det blev dags för umgänge började Lukas må dåligt igen, han gick tillbaks i utvecklingen. Efter att ha träffat pappa två gånger gömde han sig när kontaktpersonen kom för att hämta honom. Efter ytterligare ett par hämtningsförsök, så rymde Lukas hemifrån när det blev dags för hämtning. Då var han fem och ett halvt år. När Lukas mådde som allra sämst under träffarna med sin pappa tog jag återigen kontakt med BUP. Men så länge umgänget pågick skulle det inte hjälpa Lukas att gå dit för att få hjälp.

Christina Citron, överläkaren på Vasa BUP, sa:

– Man kan inte ”terapeuta bort” verkligheten. Lukas behöver i första hand skydd.

Kampen för att skydda mitt barn tog sex år. Jag har varit på tolv olika rättegångar, dock ingen om själva brottmålet, utan enbart om umgänge och vårdnad. De gånger som Lukas vägrat åka till sin pappa har jag fått böta. Jag hade ju ”inte gjort Lukas positiv nog till att träffa sin pappa”. För lite mer än ett år sedan fick vi äntligen lugn och ro. Socialchefen på orten där vi bodde, som handlagt vårt ärende, fick sparken. Det tillsattes en ny handläggare som gjorde den första utredningen sedan övergreppen uppdagats.

I utredningen hänvisar hon till FB 6kap 2a§, där det framgår att barnets bästa skall komma i främsta rummet vid avgörande av alla frågor som rör vårdnad, boende och umgänge. Hennes bedömning var att det inte skulle vara något umgänge överhuvudtaget.

Detta var, enligt min mening, första gången någon myndighet satt mitt barn i fokus. Detta var första gången som pappan inte fick gehör, vilket gjorde att han backade, på villkor att han inte skulle betala något underhållsbidrag. Om jag inte gick med på det skulle han fortsätta processen. Eftersom jag för länge sedan hade tappat förtroendet för det svenska rättssystemet gick jag med på hans krav. Trots att vi under mycket lång period levte under existensminimum.

Böterna tillsammans med advokat och rättegångskostnader har gjort att jag fortfarande har skulder upp över öronen. Precis som många andra mammor.

Det går inte att säga vad som varit värst under de här åren. Att inse att mitt barn blivit sexuellt utnyttjat var fruktansvärt. Men det som följde, hur myndigheterna behandlade oss, var lika illa. Det blev som nya övergrepp mot min familj.

Det är svårt att beskriva sex års helvete på 15 minuter, och då menar jag verkligen ett helvete! Jag hoppas att så många beslutsfattare som möjligt läser min bok och därigenom får en bättre inblick i vår och många andra mammors situation här i Sverige idag. Vårt ärende är långt ifrån unikt.

När man känner till grova missförhållanden, såsom hur våra barn har det, så är man medskyldig så länge man inte agerar för att skapa förändring! Enligt föräldrabalken är jag som förälder skyldig att skydda mitt barn. Om jag i vårt fall inte hade skyddat barnet, så hade jag alltså begått ett brott.

Men – å andra sidan: konsekvensen för den som skyddar sitt barn kan idag bli att hon eller han förlorar vårdsnaden till förövaren. För att undvika detta tvingas mammor att gömma sig med sina barn här i Sverige idag. Många mammor tvingas till och med fly utomlands för att skydda sina barn.

Om jag som förälder har plikt att ingripa för att skydda mitt barn, så har även du som maktavare plikt att ingripa. Därför vill jag fråga alla ansvariga politiker – hur länge till tänker ni blunda för hur våra barn har det? Våra barn kan inte vänta längre...

”Det är inne att skära sig”

av ”Monica”

Samme man som blivit dömd för övergrepp på sin styvdotter får växelvis boende med sin son – utan att sociala myndigheter gjort en riskbedömning. Och BUP kommenterar flickans självdestruktivitet med att ”det är inne att skära sig”!

Jag är mamma till tre barn, en 14-årig flicka och två pojkar, 11 och 5 år gamla. Min flicka har varit utsatt för sexuella övergrepp av sin styvfar som också är pappa till min yngste son. Han har blivit dömd med 8 000:- i böter och 3 000:- i skadestånd till min dotter för sexuellt ofredande.

Skadeståndet på 3 000:- fick jag själv bestämma på en skala mellan 1 500-3 000:-, som ansågs vara det skäligena priset enligt polisen som ringde mig. Eftersom det ej var tal om något annat än böter, så kan förövaren fortsätta sina handlingar med andra barn och slipper därmed få vård och behandling för sin läggning.

Min dotter har under denna tid mått oerhört dåligt och har också tagit en överdos av tabletter. Men när jag sa detta till socialen för att få hjälp och de fick veta hur mycket tabletter hon tagit, så var deras kommentar bara: ”Men det måste hon väl förstå att den dosen kan man inte dö av?!” Vad svarar man på detta?

Då hon också börjat samla vassa föremål - rakblad och knivar - och senare även börjat skära sig, så fick jag av BUP veta att det var "inne" att skära sig själv, att min dotter ”hade lovat att

sluta med de här dumheterna!” och att ”Vi ser ju att hon inte mår så dåligt, att hon inte är deprimerad”.

BUP tyckte att kuratorskontakten på skolan var tillräcklig men det tyckte inte jag som förälder. Det jag också vill nämna är att då polisanmälan gjordes och förhör hölls med min dotter, så fick hon göra om förhöret, eftersom den polis som förhörde henne inte hade relevant utbildning för detta. Ska det behöva hända?

Under tiden får pappan ha umgänge med vår yngsta son, trots att det alltså finns en dom på att han är pedofil.

På förskolan ser de att han från en dag till en annan visar tecken på att må väldigt dåligt: han regredierar, han börjar kissa på sig på vilan, vägrar äta vissa såser, springer och gömmer sig, spottar på andra barn, förstör, drar sig undan och är väldigt aggressiv.

Förskolan gör två anmälningar till socialen - den första i januari och den andra i slutet på april. Men inget händer.

Då Barnombudsmannen får höra talas om detta i juni, så tar det tre bara timmar efter BO:s anmälan till socialkontoret, innan man gör en polisanmälan. Men utredningen läggs ner i mitten på september på grund av barnets låga ålder - 4 år.

Jag fortsätter vara orolig för pojkens mående, då han efter umgänge med sin far haft mardrömmar, kissat på sig på nätterna, vägrat bada och ställt många frågor om sitt könsorgan. Och på förskolan har han regelbundet kissat på sig på vilan efter en torr längre period, enligt personalen ofta försvunnit in i sig själv och varit svår att få kontakt med - tappat begrepp om rutiner och vägrat äta vissa såser.

Då jag tar kontakt med socialen och ber dem att göra en riskbedömning av fadern, så får jag till svar att de inte gör något om inte tingsrätten kräver detta.

Och nu har socialen gjort klar sin utredning och deras bedömning lyder att pappan är väldigt lämplig att ha vårdnaden varannan vecka och att det är det bästa för barnet. Trots att han har en dom på sexuellt ofredande. Och trots faderns uttalande om att en arbetspendling blir aktuell för honom och att växelvis boende kanske inte går att genomföra. Samt att hans son vägrar att åka till honom.

Och resten av familjens mående vid ett växelvis boende tar man inte hänsyn till.

Sista besöket han var hos sin pappa kom han hem tidigare med hjärnskakning och i ett uselt skick.

Efter umgänge med sin pappa vägrar han att klä av sig när vi ska bada eller duscha. Det har varit väldigt jobbigt. Dessutom får min dotter, som ju varit utsatt för övergrepp av denne man, stå och titta på när den femåriga lillebrodern ska åka för umgänge.

Pojken vill inte åka till sin pappa och det behöver han inte heller göra för mig. När jag får ett samtal från socialtjänsten, där de säger att *”du har ju faktiskt gått med på det här”*, så säger jag att *”min son vill inte åka till sin pappa och jag kränker inga barn och släpar mitt barn i en bil om han inte vill åka till sin pappa”*.

"Jamen, du har ju skrivit på ett avtal, då här är det, det kan du inte bryta". Men då säger jag "Titta får ni se att det kan jag. Det gör jag nu!"

Hur kan det vara möjligt att en dömd pedofil får bestämma spelregler och förstöra så mycket för så många. Vi måste våga ta ansvar och skydda våra barn!

Jag skäms för att vara svensk och det är väl flera som gör det!

"Nu ska vi inte se bakåt, utan framåt! Hur ser du på umgänge?"

Av Carina Sällberg, Helsingborg, ordförande i Föreningen Kobra

"Ja, om han mördar dig, så är det inget som vi på familjerätten har med att göra; det vi ser till är hans rättigheter att träffa sina barn".

Carina Sällbergs berättelse om mötet med socialsekreterare och domstolar är en formlig skräckskildring av rättslöshet.

Att Sverige skulle vara ett jämställt land är en väl odlad myt. Har man inte insett detta förr, så gör man det den dag man hamnar i en vårdnadsprocess och genom denna process kanske får sin första kontakt i livet med vårt rättsväsende och våra sociala myndigheter.

På det allra mest brutala sätt fick jag, som trott mig vara en hyfsat jämställd kvinna, en flera år lång erfarenhet av sammanhang, där det tycks givet att kvinnor skall underordnas män. Jag har också under huden fått känna vilka redskap som kan användas för att bevara denna maktstruktur.

Om en domare till exempel vill åstadkomma ett tillrättalagt domskäl om gemensam vårdnad, när omfattande bevisning talar klart och tydligt emot en sådan slutsats, så kan han utan att löpa någon risk helt enkelt underlåta att i domen nedteckna något av vad vittnena framfört eller hur domstolen värderat detta.

Det finns uppenbarligen inga sanktioner mot den domare/domstol som underlåter att redogöra för bevisningen eller vilka vittnen som varit i rätten.

De nio mycket tunga vittnen jag begärt skulle höras - i en förhandling om vårdnad, boende och umgänge - och som hördes under många timmar, är inte över huvud taget omnämnda i domskälet!

Detta blev en av många punkter i min JO-anmälan. Denna (med Dnr 3145-03) ledde till JO:s granskning, en granskning som tog ett år och sju månader. JO klandrade slutligen domaren vid Helsingborgs tingsrätt för att han, i strid med rättssäkerheten, låtit huvudförhandlingen pågå till midnatt och för att han låtit vårdnadsprocessen totalt pågå orimligt lång tid.

Men att rådmannen/tingsrätten helt osynliggjort den kvinnliga partens nio vittnen och deras vittnesmål kommenterade inte JO alls.

JO kommenterade inte heller det faktum att tingsrätten dömt till gemensam vårdnad och ett rikligt umgänge mitt under pågående incestutredning. JO går nämligen bara in i beslut som framstår som "uppenbart felaktiga"! Och det fann inte JO att de gjorde i mitt ärende!

Det som hände mellan åren 2000 och 2003 finns ständigt närvarande i min vardag och i mina tankar. Varje timma, varje stund. Myndigheternas katastrofala handläggning av vårt ärende, långsamheten och all den ondska jag mött. Det räcker inte med tilltro till att "tiden läker sår". Det krävs mer än bara att tiden går. För det här handlar i grunden om alla barns rättssäkerhet och om samhällets olika syn på kvinnor och män. Insikten om att det jag varit med om speglar ett mycket allvarligt systemfel gör att jag känner en plikt och ett ansvar för att kämpa, så att förändringar kommer till stånd på många nivåer. Bland annat därför är jag numera ordförande i Föreningen KOBRA.

Så här började det för mig:

Min make sedan tio år tillbaka förändrade sin personlighet, sitt beteende och började uppfatta verkligheten på ett sätt som skrämde mig.

Hösten 2000, när jag väntade det tredje barnet, fick maken förföljelseidéer. Han trodde bland annat att jag förföljde honom - och efter vad jag förstått tror han fortfarande att det är så. Han spelade in våra samtal med en liten bandspelare som han gömde i fickan och tolkade sedan sina inspelningar som att jag var svårt sjuk: *"Du är svårt sjuk, Carina. Tecknen har funnits länge."*

Han misshandlade mig. Knuffade mig, sparkade mig, slog mig, spottade på mig och hotade mig till livet. Blev helt oberäknelig i sin aggressivitet. Väckte mig på nätterna och anklagade mig för saker som han själv gjort. Projicerade sina minnen, tankar och handlingar på mig. Han förträngde totalt att jag var gravid och att vi skulle ha barn och gick i regression, när det var dags för mig att bege mig till BB.

Då blev han som ett litet helt oförstående barn: *"Vart ska du? Vad ska du göra där? Varför det?"* Jag förklarade att jag skulle föda. Han svarade då att han skulle till frisören - och gick dit! Jag hade då tre minuter mellan värkarna och det var omöjligt för en vuxen människa att inte inse vad som var på gång.

Åtta veckor senare, sent på kvällen den 7 april 2001, kulminerade allt i en psykos med hallucinationer och ett epileptiskt anfall. Mina barns far försvann hemifrån i samband med psykosen. Han har därefter under dessa fyra år ställt till med en förödelse för mig, barnen och sig själv.

Att få honom under vård har varit omöjligt. Han har inte velat, säger att han är fullt frisk, trots att han har uppenbara vanföreställningar och blandar fantasi med verklighet. Ingen har velat/kunnat hjälpa oss - och gud skall veta att jag sökt hjälp. Överallt!

Och plötsligt hamnade vi i sammanhang, där vi aldrig varit förr. Min tidigare så ärlige make blev föremål för en utredning om grov kvinnofridskränkning, men han pratade sig ur allt. Stor hjälp fick han av åklagaren, vilken förhöll sig helt passiv och lät varje anmält ärende ligga i flera år tills de preskriberats.

Rättsintyg och övrig bevisning inhämtades aldrig. Den stress, frustration, vanmakt och rädsla jag kände under dessa år kan jag inte beskriva.

Socialsekreteraren/vårdnadsutredaren på familjerätten sade att om jag blivit slagen under graviditeten, så hade jag väl provocerat honom till detta. Hon gav i praktiken mig skulden för misshandeln. Sa att hon själv tyckte att mannen verkade trevlig. Och saklig. Och samarbetsvillig.

Hon fann det inte rimligt att han skulle kunna vara så sjuk som jag hävdade, eftersom han arbetade som gymnasielärare! Hon sade:

"Ja, om han mördar dig, så är det inget som vi på familjerätten har med att göra; det vi ser till är hans rättigheter att träffa sina barn". Precis så sa hon, när jag satt framför henne och skakade av gråt och förtvivlan.

Jag kunde inte tro att det var sant, det som jag var med om. Jag har av alla inblandade myndigheter hånats, när jag envist hävdade att mina barns far var och är sjuk. Det ansågs vara något man säger i vårdnadsprocesser. Enbart ordet "vårdnadsprocess" gör att ingen vill lyssna - för det vet man väl hur kvinnor är: manipulativa och hämndlystna...

Jag tvingades av familjerätt och tingsrätt (som baserade sin dom på socialsekreterarens bedömning) att lämna barnen till deras far för umgänge - trots att jag verkligen visste att han var sjuk och inte kunde se deras behov.

När jag insisterade på detta och om och om igen beskrev anfallet som maken fått, psykosen, hallucinationerna, förföljelseidéerna etc, så avfärdades jag helt och ansågs som besvärlig, "påstridig", "mångordig" och umgängeskrånglande.

Just så står det i vårdnadsutredningen. Det står dock även att jag är en mamma som framstår som mycket lyhörd för barnens behov - men man tillägger att jag är kritisk och ifrågasättande mot familjerätten, att jag envisas med att fadern är sjuk - och att jag inte kan hålla mig till socialsekreterarens i förväg bestämda dagordning.

Det senare gjorde att man funderade på vem barnen skulle bo hos:

"Du har din version och han har sin tolkning av verkligheten. Nu ska vi inte se bakåt, utan framåt! Hur ser du på umgänge?" Dessa tre meningar sammanfattar familjerättens arbetsstrategi.

Det meddelades att om jag hindrade umgänge, så skulle fadern tilldömas hela vårdnaden och barnens boende flyttas till honom. Ju mer jag kämpade, desto mer fick jag emot mig. Jag trodde till sist inte att jag skulle överleva.

Sedan drygt ett och ett halvt år har jag dock enskild vårdnad om barnen och mannen har även i hovrätten på eget initiativ avsagt sig umgängesrätten.

Detta efter tre års nedbrytande processande, efter att jag anlitat en usel advokat under 150 dyra timmar, efter fem förberedande långa förhandlingar följda av en 23 timmar lång huvudförhandling, där jag till sist - eftersom både pengar och rättshjälp var slut - valt att föra min egen talan.

Detta efter att jag om och om igen bett till Gud att bli lyssnad på; efter att i sexton långa månader ha väntat på att en (undermålig) vårdnadsutredning skulle färdigställas; efter att ha fått omkring hundra svarsförelägganden till min f d makes bisarra skrivelser till tingsrätten (i TR och HR ligger sammanlagt mer än 300 inlagor); efter att ha väntat och väntat i två år och två månader på huvudförhandlingen och efter att på egen hand ha tvingats överklaga tingsrättens beslut om fortsatt gemensam vårdnad och ett rikligt umgänge (fem veckor under sommaren direkt efter dom) *mitt under pågående incestutredning (!)* av ena barnet.

I hovrätten blev jag för första gången lyssnad på. Jag och barnen fick frid och ett liv, där inte vartenda beslut som rörde barnen som tidigare kunde stoppas av deras far:

Jag har nekats faderns underskrift på Försäkringskassans papper, för att jag skulle kunna ta ut föräldradagar och amma bebisen färdigt. Det fick svåra konsekvenser eftersom jag dessutom hade ett barn med svåra andningssvårigheter. Jag nekades att döpa barnet osv - allt i den gemensamma vårdnadens namn. Jag fick heller inte byta till ett bättre dagis inom staden.

Men kampen för frid har varit nästan övermänsklig. Mot barnens - och min - uttryckliga vilja har barnen tvingats till ett umgänge med sin far - ett umgänge som skadat dem. *Vem tar ansvar för detta i dag?*

Det anses vara för barnens bästa som de mot sin vilja ska tvingas till umgänge med en förälder som de är rädda för. "Barnets bästa" har ofta i domstolarna blivit en täckmantel för vilka beslut som helst.

Av en rapport från Socialstyrelsen framgår att den vanligaste anledningen till att mödrar förlorar vårdnaden är att de "utövat umgängessabotage". I praktiken innebär detta uttryck vanligen att mödrarna försökt att skydda sina barn mot våldsamma och utnyttjande fäder - allt enligt föräldrabalken - men detta ligger dem till last både hos socialtjänst och i domstolen.

Problemet är de attityder som råder och den mycket stora frånvaron av kunskap. Umgängessabotage är lätt att bevisa. Om ett barn sexuellt utnyttjas eller misshandlas är svårare att hävda; inte minst för att barnets egen berättelse, reaktioner och rädsla inte räcker som bevis.

Saken förbättras heller inte av att polisen ofta väntar med att förhöra ett barn ända upp till ett år efter att det berättat om övergrepp.

Polis och åklagare medverkar därmed till barnets traumatisering och till att urholka bevisvärdet i berättelsen. Under tiden som brottsutredning pågår (eller rättare sagt ligger på väntetid), så får inte barnet ges terapeutisk hjälp, eftersom det anses att barnets historia då riskerar att förändras.

Finns det dessutom redan interimistiskt beslut på gemensam vårdnad, så kan förövaren hindra barnet från att få både läkarvård och psykologhjälp. Mödrarnas krisreaktion och vanmakt lämnas de ensamma med.

Och socialtjänsten insisterar på att ett *"umgänge är viktigt, du vill väl inte hindra umgänge osv"*.

Många mödrar upplever att de hamnar i en tortyrsituation, helt utan valmöjligheter och handlingsutrymme.

I Sverige har vi i dag, mycket som ett resultat av vårdnadsreformen, i praktiken ett system som skyddar kvinnomisshandlare och pedofiler! Vi måste vara tydliga med att det faktiskt är så det förhåller sig.

Det är kvinnorna som till sist tvingas på flykt. Mer än tvåhundra kvinnor i Sverige befinner sig i dag på flykt med sina barn, då det till sist blivit enda utvägen för kvinnan att skydda barnet. Dessa kvinnor efterlyses och görs till brottslingar. Vitesföreläggandena är skyhöga och godtyckliga – inte sällan 1 000 kr/dag för uteblivet umgänge eller 10 000 per utebliven umgängeshelg.

En del av de kvinnor som kontaktar Föreningen KOBRA har flera hundratusen kronor i vitesföreläggande och har tvingats säga upp sin bostad. Det är en skam för vårt land att det kan få gå så långt.

Mödrar till barn som far illa hos våldsamma fäder blir oerhört hårt ansatta av våra myndigheter.

På socialtjänsten insisterar man på att ett umgänge alltid skall äga rum, även under pågående incestutredning hos polisen. Så var det i min då fyraåriga dotters fall.

Hon berättade för flera att hennes pappa kissade på henne, att det vita kisset från snoppen kom i håret och på hennes nattlinne. Hon berättade mera. Flickan bedömdes som trovärdig av barnpsykologen. Inte heller socialtjänsten betvivlade vad hon upplevt.

Men socialsekreteraren i Helsingborg som var/är huvudansvarig för att utreda just sexuella övergrepp förklarade:

"Pappa är så mycket annat än en som kissar henne i håret. Det finns hela deras relation. Det är fråga om en normaliseringsprocess. Utgångspunkten är att barnet skall ha ett umgänge."

Jag hade sinnesnärvaro nog att skriva ner dessa meningar och bad henne underteckna att det var så hon sagt, vilket hon gjorde!

Några dagar senare förtydligade hon med att *"det är viktigt att även föräldrar som har begränsningar i något avseende"* har rätt till umgänge.

Orden illustrerar en fullständigt vanvettig och cynisk inställning.

Samma socialsekreterare ringer på faderns begäran mig och meddelar att hon önskar vara med vid överlämningen av barnet - så att ett umgänge säkert kommer till stånd - *"för ett umgänge gagnar barnet"*.

Det är hennes egna ord i journalen - och samtidigt pågår alltså polisens incestutredning efter flera anmälningar från bland andra barnets psykolog och sjukhuspersonal!

Föräldrabalkens mening om barns rätt till båda föräldrarna har i praxis överordnats barns rätt till skydd vid misstanke om att det far illa. Det handlar emellertid om fadersrätt.

Riksföreningen KOBRA bildades 1999 av sex kvinnor som upplevt omedelbara konsekvenser av vårdnadsreformen. I KOBRA har jag nu under ett par års tid jobbat aktivt med att hjälpa andra utsatta kvinnor och med att skapa opinion kring barns bristande rättssäkerhet och är i dag KOBRAS ordförande.

I KOBRA får vi dagligen kontakt med djupt förtvivlade, hotade och utsatta mödrar som inte vet vart de skall ta vägen med sina barn. Förra året mottog vi drygt 400 stycken telefonsamtal på vår jourtelefon och 120 e-mail i dessa ärenden.

De tragiska följderna av den s k vårdnadsreformen har blivit kvinnojourernas största problem.

Varför blir inte kvinnor trodda? Varför möter kvinnor en vägg av motstånd, då de aktivt försöker skydda sina barn mot fäder som gör dem illa? Hur har det kunnat bli så att gemensam vårdnad skall gälla till vilket pris som helst? Hur kan någon tro att man genom påtvingad gemensam vårdnad skall lära sig att samarbeta, om förutsättningarna saknas?

Varför gäller inom domstol och socialtjänst helt olika kriterier för vem som är en lämplig mor respektive lämplig far? Varför kan inte en man diskvalificera sig som vårdnadshavare?

De svåra och långdragna vårdnadstvisterna är en följd av mycket svåra problem, men förvånande många har svårt att inse detta självklara. Vårdnadstvister behandlas hos familjerätt, socialtjänst och domstol som varande en "konflikt" mellan parter.

Ordet "konflikt" är legio i domskälen, även om det handlar om långvarig misshandel från mannens sida.

Twisterna schabloniseras - man tror att allt löser sig om kvinnan lär sig samarbeta. Själv har jag slagits över hur likartade berättelserna och domskälen är. Det finns anledning att kraftigt rikta kritik mot många myndigheter. Bristen på kompetens, bristen på effektivitet, bristen på korrekt bemötande, bristen på tillämpning av FN:s konvention om barnets rättigheter.

Och barnets egen vilja, den som enligt barnkonventionen skall respekteras - vem bryr sig om den? Hur skall barnet verkligen kunna få sin vilja uttryckt och respekterad?

Våra krav är enkla:

Inget barn skall tvingas till umgänge med fäder som misshandlar dem eller utsätter dem för övergrepp med argumentet att man skall "se till hans andra sidor". Det är inte rimligt att barn skall ha umgängesplikt - även när det skadar dem. Det är inte rimligt att kvinnor i en rättsstat tvingas att lämna barn till förövare, med hot om att annars helt förlora vårdnaden - till den som gör barnet illa.

Låter det självklart? Det är det inte för våra beslutsfattare inom domstol, familjerätt och socialtjänst.

”Tyvärr fungerade inte mikrofonen just då...”

Av ”Lotta”

**Vilken skyldighet har en domstol att föra protokoll i en domstolsförhandling?
I flera inlägg under hearingen berättades om vittnesmål - till kvinnans fördel – som aldrig blev omnämnda i dokumentationen från rättegången, bandinspelningar som inte blev gjorda och förhör som aldrig protokollfördes.**

”Lotta” menar i en skrivelse till justitieministern att detta är en fara för rättssäkerheten. Bodström har tackat för skrivelsen men förklarar att han inte kan lägga sig i eller kommentera enskilda ärenden.

Rättegångsbalken 6 kap

6 § Berättelser som avges i bevissyfte skall tas upp genom ljudinspelning eller, i den omfattning berättelserna kan antas vara av betydelse i målet, skrivas ned. Detta gäller dock inte vid huvudförhandling i Högsta domstolen. Om berättelsen skrivs ned, skall parterna och den som hörts genast få tillfälle att kontrollera det som skrivits. Den som lämnat berättelsen skall tillfrågas om han eller hon har något att invända mot innehållet. En invändning som inte leder till någon ändring skall antecknas. Därefter får det som skrivits inte ändras. Lag (2000:172).

Till Justitieminister Thomas Bodström
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Kritik mot bristande rättsäkerhet för den enskilde i allmän domstol i samband med ej protokollförda vittnesmål m.m.

Jag vill att ni granskar detta ärende och inför en lagändring beträffande domstolarnas skyldighet att föra protokoll av vittnesmål i en huvudförhandling.

JO hänvisar i denna fråga i sitt yttrande till rättegångsbalken 6 kap 6 § första stycket och menar att domstolen inte har skyldighet att föra protokoll i skrift eller på ljudband av vittnesmål. Som jag uppfattar lagtexten så står det att vittnesmål **skall** tas upp på ljudband **eller** skrivas ned. Det står **inte** att det inte skall protokollföras alls.

JO har vidare i sin utredning fått till svar av Tingsrätten att det varit fel på mikrofonen men tar inte hänsyn till frågans egentliga beskaffenhet. Dvs. vilka rättsliga konsekvenser detta har fört med sig för den enskilde.

Ej protokollförda vittnesmål strider mot den enskildes rättssäkerhet och medför följande negativa ekonomiska och rättsliga konsekvenser för den som drabbats:

- Det är fritt fram för processbedrägeri. Personer kan ljuga till den ena partens fördel utan att behöva ta ansvar för sanningsplikten. Det som blivit sagt finns ju inte protokollfört.
- Polisen har sedan svårt att utreda mened och anstiftan till mened då "bevisen" för mened, dvs. vittnesmålet, inte finns protokollfört vare sig i skrift eller på ljudband.
- Vittnesmålet kan i efterhand ändras och erkännanden tas tillbaka.
- En utomstående granskning eller insyn utifrån, enligt offentlighetsprincipen, av grunderna för domskälet begränsas.

- Hänvisning till redan inspelade ljudband eller skriftligt protokollförda vittnesmål vid överklagan av domen till ny instans hindras och nya förhör av vittnena blir tvunget vilket medför extra kostnader.

Förordningen att protokollföra vittnesförhör i skrift eller på ljudband bör finnas för att man ska veta vad som blivit sagt under rättegången och för att man sedan ska kunna utläsa vad domskälet grundar sig på. Vittnets edsavläggelse inför förhöret ska fungera som en sanningsförsäkran.

Vad har det annars för funktion att vittnet först avlägger en ed innan sin berättelse och varför spelar man sedan in denna muntliga bevisupptagning på ljudband?

Dessa rättsliga förordningar förlorar ju sin betydelse om det sedan uppstår ett hinder som gör dem verkningslösa och inte kan tillämpas, vilket ett ofullständigt protokoll direkt medför.

Bakgrund

Jag har varit part i en huvudförhandling i Y Tingsrätt i ett tvistemål 2004-XX-XX.

Tio personer hördes dessa dagar. Nio personer avlade en ed.

Inga vittnesförhör har skriftligen protokollförts, enbart partsförhören. Sex av förhören som spelades in går överhuvudtaget inte att avhöra på kassetbanden, det är totalt tyst.

Bara tre vittnesförhör hörs klart och tydligt från första meningen till slutet av deras berättelse på kassetbanden. Dessa vittnen råkade vara kallade av motparten allihop. Förklaringen om att mikrofonen skulle ha kollapsat på detta avgränsade sätt under vissa vittnesförhör och inte under andra är säkert helt obegripligt även för den tekniskt obegåvade.

Övrig kritik: invändningar och bestridande finns inte inskrivna i protokollet. Det gjordes ändringar och tillägg av tidigare lämnade uppgifter av motparten som inte uppgavs före förhandlingen. Rättstillämpningen strider mot lagen då domaren grundar sitt beslut på oriktiga uppgifter.

I den här rättegången så har flera personer avlagt falska vittnesmål under ed. Dessa vittnesmål har haft avgörande betydelse för domarens beslut.

Förutom att jag anser att dessa oriktiga uppgifter har drabbat mig menligt då domaren utgått ifrån felaktiga grunder i sitt beslut, så hindras jag nu dessutom i efterhand från att få detta utrett för att få tillstånd en ändring inför förhandling i nästa instans, Svea Hovrätt.

Polisen som jag varit i kontakt med har sagt att utan kassetband eller skriftligt protokoll av vittnesförhören så kommer troligtvis anmälan om mened och anstiftan till mened att läggas ned i brist på bevis. Vittnesmål har också i efterhand ändrats och erkännanden har redan tagits tillbaka.

Ansvar

Den tekniska utrustningen tillhör staten och det är då statens ansvar att se till att den fungerar och att personalen vet hur den ska hanteras.

Uppstår det en situation där vittnesmålen inte är hörbara på ljudbanden till följd av att den tekniska utrustningen inte fungerade eller vad som nu uppges som skäl, så ska den enskilde

individen inte oförskyllt hamna i en rättsosäker situation p.g.a. detta. Det är statens ansvar att säkerställa den enskildes anspråk på rättsäkerhet.

En förklaring om att mikrofonen fungerade på detta avgränsade sätt vid enbart tre vittnesförhör men inte vid övriga sex förhör eller till och med att en tillfälligt anställd tingsrättsnotarie inte tryckte på rätt knapp på bandspelaren ska sålunda inte kunna befria staten från ansvar.

Statens ansvar ska inte börja gälla först om en tjänsteman kan förklaras skyldig för tjänsteförseelse. Frågan ska behandlas utifrån vilka rättsliga konsekvenser det har fått för den enskilde individen som har drabbats av denna misshällighet.

Jag vill att ni granskar detta ärende, då jag anser att anförda omständigheter strider mot lagen.

(Se även kommentarer sid 77)

”Socialtjänsten röjde den hemliga adressen - två gånger”

Av ”Madeleine”

I vanliga rättsfall är man oskyldig tills motsatsen har bevisats. Men i fall där det handlar om familjevåld och/eller barnmisshandel är det direkt den som blivit utsatt som anses skyldig, utan att man lyssnar på vad personen i fråga säger.

I mitt fall var det ingen vårdnadstvist när brotten anmäldes. Först ungefär ett halvår senare, när alla förundersökningar var nerlagda, startade min före detta man en vårdnadstvist. När min dotter var 4 ½ år, så berättade hon för mig saker som tydde på att hon blivit utsatt för sexuella övergrepp av sin pappa. Jag tog henne till en läkare, som hittade en skada på hennes mödomshinna och läkaren anmälde detta till socialtjänsten.

Där valde man att handlägga det som en vårdnadstvist och startade ett umgänge mitt under pågående polisutredning - trots att det var en anmälan om misstanke om sexuella övergrepp och ingenting annat.

Det var inte heller socialtjänsten som polisanmälde, utan det gjorde till slut Kriscentrum i kommunen.

Dessutom vägrade socialtjänsten att träffa mig personligen. Däremot träffade de pappan personligen, vilket jag kan utläsa ur journalerna. Jag anmälde till Länsstyrelsen, men de hade inget att anmärka på trots att det fanns massor av felaktigheter som jag dessutom kunde bevisa.

Socialtjänsten dolde sina fel i efterhand. Lagen säger att man måste göra en anmärkning i socialregistret, om det förekommit misstanke om sexuella övergrepp. Under vårdnadstvisten, så kontrollerade familjerätten socialregistret och då visade det sig att mina barn inte fanns med. Detta trots att utredningen på socialtjänsten avslutades ett drygt år dessförinnan.

Jag lämnade in en JO-anmälan som ledde till att familjerätten fick en tillrättavisning för slarv med koll av socialregistret! Nu, när vårdnadsutredningen var klar, så fanns nämligen misstanken om att barnen utsatts för övergrepp plötsligt med i registret!

Trots att det var familjesekreteraren på familjerätten som hade reagerat på att barnen inte fanns med i registret, så gav JO familjerätten en anmärkning för att de inte hade kontrollerat bättre i registren! Att socialtjänsten hade underlåtit att föra in misstanken om övergrepp föresvävade inte JO.

JO ansåg också att det inte fanns anledning att granska igen, eftersom Länsstyrelsen redan gjort det. Detta trots att jag bland annat klagat på just Länsstyrelsens utredning.

Felet rättade alltså socialsekreteraren till först drygt 1 år efter att deras så kallade utredning var nerlagd, trots att det ska göras direkt. Jag fick inte heller ut deras journaler i tid trots att både stadsjuristen och länsstyrelsen påpekade det flera gånger. Jag har än idag 2 ½ år senare inte fått ut allt aktmaterial eller hela journalerna.

Socialsekreteraren røjde min nya hemkommun, detta trots att jag hade personskydd som jag själv skaffade via Skattemyndigheten och inte hade berättat för henne om vart vi hade flyttat. Vid ett telefonsamtal med henne sa hon "Det var ju inte svårt att lista ut". Därefter slängde hon på luren i örat på mig, när jag försökte prata med henne!

Den bristfälliga utredningen skadade oss i alla instanser som följde!

Jag har inte heller fått någon som helst hjälp! Jag har skrivit till ansvariga och bett om skydd och ekonomisk hjälp utan att få det. Svaret har blivit att "nu är det en vårdnadstvist" och då ligger det utanför deras ansvarsområde! Och dessförinnan skulle jag vänta på än det ena och än det andra, förhållning med andra ord.

När dotterns förundersökning lades ner – utan att dottern ens blivit förhörd - och jag ringer åklagaren får jag återigen höra: "Jamen det är väl en vårdnadstvist". Jag svarar "Nej" helt chockad varpå han säger "Jamen, det brukar det ju vara i sådana här fall"!

Jag har fått slåss helt ensam mot min före detta man och dessutom mot alla myndigheter! Jag tackar gudarna för att jag har orkat. Jag har själv, samtidigt som allt annat pågick, blivit utsatt för psykiskt, fysiskt och sexuellt våld av min före detta man under flera år och jag polisanmälde detta.

När jag blir kallad till förhör angående min egen misshandel, så säger den kvinnliga polisen på väg upp till förhørsrummet: "Du vet om att du kan få böter om du inte lämnar ut barnen till pappan?". Hon antyder med andra ord att detta skulle vara en vårdnadstvist. Jag förstår först inte vad detta har med min misshandel att göra?

Men jag får förklaringen lite senare. Pappan hade då varit på förhör innan mig och målat upp det som just en vårdnadstvist. Detta trots att vi inte ens var skilda när detta pågick.

Misshandeln av mig ledde självklart inte till åtal! Detta trots att det fanns foton av sista misshandeln, där han slet av mig mitt hår på två stora ställen, så jag var helt skallig där.

Jag kunde också bevisa sexuellt våld, eftersom jag en gång var tvungen att opereras, efter att han gjort hål i slidan in till buken på mig. Detta fanns i journalerna på KK, som man inte ens begärde in. Man lade ner det ändå.

När jag sitter med mitt målsägandebiträde på förhöret och berättar allt, som jag blivit uppmuntrad till att göra, så vänder sig samma kvinnliga polis som tidigare till mitt målsägandebiträde och frågar henne: "*Skulle du tillåta att någon gjorde så mot dig?*" Mitt målsägarbiträde skakar på huvudet nekande.

Som om jag skulle ha tillåtit honom att misshandla mig! Hur tror de att det känns? Har man ingen som helst kunskap om hur svårt det är för någon som blivit utsatt att berätta om det? Och hur lång tid det tar innan man förstår att allt inte är som det ska - det handlar trots allt om en människa man älskat!

Först blir jag kränkt av mannen och när jag tar steget att berätta så blir jag återigen kränkt av polisen, sociala, domare och åklagare. Det står inte heller skrivet i pannen på min före detta man att han är pedofil och kvinnomisshandlare. Tvärtom är han mycket social och trevlig, men väldigt duktig på att manipulera.

Senare får jag bra hjälp i en annan ort där jag äntligen lyckas att få BUP:s hjälp till min dotter, vilket jag inte fick innan. BUP gör en polisanmälan och begär en överprövning. Detta efter att min dotter berättat om tydliga sexuella övergrepp som pågått under flera år, sedan hon var mycket liten, och pekade ut pappan som förövare.

Men eftersom brottet begåtts i den första kommunen, så blir utredarna samma människor som höll i den gamla utredningen och där har man redan sina tydligt förutfattade meningar och väljer att återigen lägga ner utan att ens förhöra dottern.

När jag frågar åklagaren om varför man lägger ner, så säger hon: "*Jamen hon kan ju ha varit med om något annat som fått henne att dissociera*".

Dissociera är ett allvarligt psykiskt tillstånd, där man flyr ifrån verkligheten, som små barn kan råka ut för om de blivit utsatta för terror, krig eller sexuella övergrepp eller andra trauman förenat med mycket smärta.

Åklagaren struntar i alltså i BUP:s expertis som klart och tydligt förklarar vad dotterns dissociationer beror på. Hur kan man strunta i att förhöra när dottern öppet och klart berättar om vad hon varit med om?

Mitt i detta pågår då också vårdnadstvisten. Vi har nu sekretessmarkering och har flyttat till en annan del av landet, men socialtjänsten i denna kommun kan inte låta bli att tala om var utredningen görs ifrån för familjerättsutredarna i min gamla kommun - och talar dessutom om vad personalen och dagiset heter!

Vad blir kontentan av det? Jo, mannen ifråga letar upp oss och vi får flytta igen! Under familjerättsutredningen får han igenom ett umgänge igen, visserligen med kontaktperson, men enbart på grund av att barnen inte träffat sin pappa på länge - däremot INTE för att SKYDDA dem.

Dessutom sköts omgångarna av samma socialsekreterare som tidigare höll i utredningen. Tider och dagar bestäms utan att jag har något att säga till om vilket hon gör mycket klart för mig. Hon skriver och faxar till min advokat, istället för att prata med mig personligen. Något jag faktiskt får betala för än idag eftersom all advokattid debiteras.

I protokollet från vårdnadstvisten anser tingsrätten att misshandeln av mig var ringa, utan att de ens frågat mig närmare om det.

Och ändå. Jag tillhör en av dom få som faktiskt fått igenom ensam vårdnad och inget umgänge i nu-situationen, tack vare BUP.

Jag har också lyckan att möta en åklagare, där jag nu bor, som tar min anmälan om det senaste ofredandet på allvar och går till åtal med detta. Hon ger också min före detta man besöksförbud på ett år. Vilket han överklagat ända till Hovrätten utan framgång.

Kontentan av allt är att brotten ses som en vårdnadstvist, så fort det handlar om familjevåld. Istället för att utreda brotten som brott och vårdnadstvister som just vårdnadstvister, så blandar man ihop detta och gör att vi inte har något fungerande rättssystem längre i dessa frågor.

Massor av livsfarliga män och kvinnor går fria och har fått lära sig att detta är OK och kan fortsätta skada fler barn och vuxna. Att det dessutom har betydelse var du bor är ändå mer skrämmande, utsatta barns och vuxnas rätt ska ju fungera lika överallt.

Jag tror inte det finns någon människa som frivilligt lämnar sitt hem, sitt arbete, sociala nätverk och drar upp barnen ifrån sin trygghet för att fly och leva under sekretess utan anledning. Är det så vi ska ha det i Sverige? Att brottsoffren måste fly och brottslingarna går fria?

Trots att jag bodde i en kommun som anses som duktiga på det här, så har jag aldrig blivit så kränkt som av dem! Det är faktiskt överförmynderi! Om inte samhället kan hjälpa oss - VEM SKA DÅ GÖRA DET?

Att se över lagstiftningen är bra, men det viktigaste måste vara att få sociala, polis och åklagare att använda de medel som redan finns, utan att lägga in en massa förutfattade meningar.

Det verkar som om det finns en oskriven lag redan, som säger att vi föräldrar och barn som råkar illa ut är lögnare, och att det är inte något att bry sig om "för det är bara en vårdnadstvist".

Folk måste få mer kunskap och förändrade attityder för detta. Det finns så ofantligt många undersökningar, som visar på att detta faktiskt väldigt sällan är något man ljuger om, tvärtom. Att det finns någon enskild människa som ljuger kan inte vara ett skäl till att ALLA vi andra 99 % blir straffade för det.

För sanningen kommer fram - om man bara orkar utreda ordentligt. Utan att ha skyggglappar på!

”Med morfar som gärningsman”

Av ”Gabriel”

Trots att Gabriels tre söner berättat detaljerat om våldtäkter och misshandel i mammans föräldrahem för BUP, så sändes de tillbaka till samma övergreppsmiljö.

Jag är far till tre pojkar som är födda -94, -95 och -98. Jag kommer från en välordnad uppväxtmiljö, präglad av stabilitet, omtanke och kristen etik. Före mig har det inte varit några skilsmässor i slkten.

Vi bodde länge i Norge, där min fru är född. Mina dåvarande svärföräldrar talade, när vi besökte dem, på ett besynnerligt sätt om deras sätt att uppfostra barn. Om säng lekar som ”knöt ihop familjen”, som var ”bra för familjen”: ”Nu går vi upp på loftet och leker i sängen” kunde morfar säga. Jag sade ifrån till svärföräldrarna: ”Ni får inte göra någonting med barnen mot deras vilja”.

Barnen for illa och utvecklades inte normalt. Situationen blev värre och värre. Äldste sonen pratade märkliga saker om ”mjölk i snoppen”, hade ständiga mardrömmar etc.

Till slut beslöt jag att vi skulle lämna Norge eftersom svärföräldrarna hela tiden lade sig i vårt familjeliv. Efter flytten berättade den då fyraårige sonen om vad morfar hade gjort i hans stjärt och om sin rädsla för honom. Jag slog omgående larm om det som min son berättat. Min fru valde att ta parti för sin far trots att vi egentligen var överens om vad som skett. Hon bad mig att hålla tyst om detta. De sociala myndigheterna i den svenska kommun vi flyttat till valde att lita på familjeläkaren som gav lugnande besked. För övrigt hade samme familjeläkare bett mig hålla tyst mot löfte att barnen skulle få den hjälp de behövde men då via honom.

I maj -99 våldtogs son nummer två grovt efter att de sociala myndigheterna, trots mina protester, medgivit att barnen besökte sin morfar. Barnens spontana berättelse när de kom tillbaka spelade jag obemärkt in men de sociala myndigheterna vägrade att ta del av materialet.

Jag polisanmälde morfar för våldtäkt på barn. Under pågående förundersökning lämnade polisen ut material till morfar, den uppgivne pedofilen.

Under dessa månader utreddes barnen i Norge, omgivna av pedofilens familj. Nya våldtäkter, ny anmälan. Denna gång av en kurator med stor yrkesmässig erfarenhet av våldtagna barn. Hennes anmälan kom bort.

Ett videoinspelat förhör hölls med mina söner. Framför kameran instruerades barnen om vad de skulle säga och belönades med ”Ackurat, ja” av förhørsledaren, när de svarade som hon önskade. Detta förhör blev inte utskrivet men jag har sett förhöret. Det resulterade i att morfar frikändes.

Våldtäkterna fortsatte.

Jag har exempelvis ett fotografi på min äldste sons blå stortånagel. Så blev den när morfar försökte pressa in sin penis i munnen, pojken försvarade sig, stretade emot och morfar stampade på foten. Detta har jag visat för både min svenska och norska advokater. Båda säger: ”Du får inte använda detta, då får du besöksförbud igen. Du ska inte hålla på med alla dessa anmälningar”.

I maj – 03, efter avstämning med sociala myndigheter, lämnade jag inte tillbaka barnen till modern i övergreppsmiljön efter umgänge. Sönerna berättade på Incestcentrum om nya övergrepp och ny anmälan lämnades in av ansvarige läkaren. Som vanligt ingen reaktion från polisen. Jag tog dem till en barnpsykolog, en mycket välmeriterad sådan, och jag ska läsa de sista raderna på det långa utlåtandet:

”Vår bedömning är att det i nuläget inte finns någon anledning att inte tro på det X och Y berättar. Således bör man göra en mer omfattande utredning och ta kontakt med samtliga tidigare inblandade myndigheter”.

Men det blev ingenting av det. Jag undanhöll barnen för att skydda dem för fortsatta våldtäkter. Den 16 augusti - 03 tog polisen mig, det var en hel del skrivelser i tidningen om polisjakt och grejor, men barnen fördes av min familj till BUP Elefanten i Linköping, där de åter berättade om övergrepp som de utsatts för av morfar, sin mamma med flera. Jag ska läsa ur det som BUP Elefanten Linköping skriver:

”Pojkarna har i Linköping utan närvaro av fadern eller någon annan vuxen person vid två separata tillfällen spontant berättat uppgifter att de blivit slagna, sparkade och utsatta för elak behandling av modern samt av deras morfar/bestefar utsatta för sexuella övergrepp. Pojkarnas reaktioner kring dessa berättelser gör att deras uppgifter måste bedömas som mycket intressanta och viktiga och de bör ge orsak till fortsatt utredning”.

Tyvärr så utvisades barnen till Norge, jag har inte sett dem sedan dess och slutanteckningen från BUP Elefantens journal innan barnen hämtades lyder så här:

”Dr Z berättar om sammanhanget och varför modern kommer. Pojkarna blir ledsna, gråter och protesterar verbalt och uttrycker att de är ledsna och rädda. De framför att de inte vill åka till modern eftersom modern slår och sparkar dem varje dag och säger dumma saker. Även en vän till mamman och morfar och mormor slår. X nämner en gång när han har blivit trampad på tårna så att en tå bröts, då någon hoppade med skor på honom då han var barfota.

Pojkarna säger att även lillebror blir utsatt för samma behandling. Syskonen blir utsatta ungefär lika mycket, ibland i samband med bråk, ibland utan någon särskild anledning. De beskriver att våldet utförs med knytnävar mot bröstkorgen, med sparkar mot benen. När lillebror blir utsatt händer det att han gråter och då får ännu mer knytnävar och sparkar. X säger att han känner sig rädd när han tänker på detta. Och på frågan om det blir blåmärken eller något annat, så säger han att det blir blåmärken och att det blöder och att han försökt att visa fröken i skolan många, många gånger men hon bryr sig inte. Vidare anger X att han berättat det här för fadern och hans kompisar och att de gått till polisen i Sverige men inte blivit trodda. Någon kanske tror men inte alla. I Norge har de inte pratat med några poliser.

X och Y understryker gång på gång att de inte vill vara hos modern, att det är dåligt i Norge och att dessa saker händer där. Särskilt X gråter upprepade gånger under samtalet. Båda pojkarna ter sig ledsna och rädda.

Som en röd tråd genom hela processen har flera experter, de bästa som finns i Sverige, vid olika tidpunkter oberoende av varandra vittnat om att de tror på vad barnen berättar. Barnens berättelser tas ej på allvar. Hovrätten har avfärdat bevisningen utan att bemöta den, inte ens bemödat sig om att i domen återge något av vad de här vittnena sagt, inte ens kommenterat det.

Ingen känner riktigt ansvar för barnen. Dessutom fungerar nationsgränsen som en osynlig vägg i allt administrativt arbete. Det är som en outtalad regel i Norge att inte tro på det som barnen säger och inte heller på mig. I grund och botten är det här en principiell fråga.

Ett annat grundläggande problem är den initiala läsning som uppträtt via socialtjänsten som bestämt sig att det var moderns historia som skulle gälla. Några som helst andra input var man inte beredda att ta till sig. Denna initiala läsning kan också ses som en avprofessionaliserad organisations uppträdande och varje nytt inslag som talar i en annan riktning än den först beslutade "sanningen" uppfattas som en kritik som ska bort.

Man lyssnar inte på mig, därför att det finns ett antagande att "den försvarslösa modern" per definition är den som ska besitta sanningen. Ett underligt tolkningsföreträde med andra ord.

Jag har i praktiken gjort allt som mänsklig makt kan uppbåda. I augusti är det precis två år sedan jag sist träffade mina pojkar.

"Jamen, han sa ju att han är pappan"

Av "Kristin"

**"Säg att det är en mardröm, som jag strax kommer att vakna upp ur!"
Kristin skriver om ett förhållande präglad av mannens misshandel, om tjänstemän som överträder sina befogenheter och konsekvenserna av de lagar som gäller för fastställande av faderskap. Kristin och hennes son lever nu på flykt.**

År 2001 föddes min son. Jag befann mig då på skyddad adress på en för mig helt ny ort. Jag hade varit stark nog att lämna min förstföddes biologiska far, när jag var i åttonde månaden. Relationen lyckades jag ta mig ur redan i sjätte månaden.

När den åttonde månaden infann sig stod det klart vilken människa han var och polisanmälan blev äntligen gjord. Strax därefter tvingades jag fly från staden vi bodde i.

Min före detta pojkvän utsatte mig för såväl psykisk som fysisk misshandel under de månader vår relation varade. Varifrån jag fick krafterna att lämna honom på det sätt jag gjorde vet jag ännu inte idag. Jag kan endast tacka Gud för dessa krafter.

Äntligen lyckades jag få detta monster ut ur mitt liv. Trodde jag.

Då jag flydde från denna stad, tvingades jag lämna allt och kapa alla band: mitt framgångsrika företag, mina därtill hörande kunder, vänner, bekanta och alla affärskontakter. Genom polisens och därefter Skattemyndighetens försorg fick jag skyddad adress.

Jag befann mig i ett chocktillstånd, hur kunde detta ha hänt mig? Jag som drev mitt lilla företag framgångsrikt, som just hade träffat mannen i mitt liv som jag älskade, och nu stod i färd med att få mitt första barn. En gåva utan dess like. Hur kunde det hända mig?

Jag anser mig vara en intelligent, medkännande människa. Kanske det sistnämnda var det som fick mig på fall, min medkänsla för andra.

Jag fick senare veta att detta kan hända vem som helst, kreti som pleti. Själv var jag ännu i oförståndets blomning och antog, likt den större massan i detta land, fördomsfullt att det bara var en "viss typ av kvinnor" som blev misshandlade av sina män. Nu tillhörde även jag denna grupp.

Jag var stark, starkare än de flesta skulle ha varit i en dylik situation. Jag stannade inte kvar när galenskapen tilltog, jag lämnade och bestämde mig för att skydda mitt barn, till varje pris. Föga anade jag då att mitt helvete endast hade börjat.

Vid polisanmälan befann jag mig ännu i chocktillstånd och mina känslor var enormt förvirrade. Jag älskade ännu denne man, vilket många nog glömmer att en kvinna trots allt gör i en dylik situation - det tar tid att läka även dessa "kärlekssår". Kärlek är som bekant inte något man bara sätter på och stänger av efter behag.

Sålunda berättade jag inte om alla de skador denne man tillfogat mig, då jag var hos polisen för att anmäla vad han gjort mig.

Jag befann mig ännu i förnekelsestadiet, jag trodde ännu att vi skulle kunna ha en föräldrarelation. Detta stod dock snart klart att det var helt omöjligt.

Det var skrikande, fruktansvärda vansinnesutbrott, han vakade svartsjukt över mig, tidningsläsande om morgonen var endast något som tog min tid från honom, han tyckte inte om att jag var ensam på toaletten etc.

Likt många före mig tog jag först dessa vansinnigheter endast som bevis på hans stora kärlek till mig, dock utvecklades de senare till rena manierna. Förutom detta var det knuffar och saker som kastades på mig, han släpade mig i armarna runt i lägenheten, höll fast mig, klämde mitt ena bröst hårt, tvingade mig att ligga jämte honom när jag inte ville, låste in mig i lägenheten och spärrade vägen när jag försökte ta mig ut...

Men den värsta händelsen var när han vid ett tillfälle försökte dränka mig i duschen. Han släpade mig då i håret in i duschen, höll fast mitt huvud under vattenstrålen och sprutade mängder av iskallt vatten över huvudet på mig. Jag kämpade emot eftersom jag inte kunde få någon luft men till slut gav jag upp och tänkte "nu dör jag" och slutade kämpa.

Efter en stund släppte han taget och knuffade ner mig på golvet i duschen. Jag rullade ihop i hörnet med händerna runt magen, jag var vid detta tillfälle gravid i femte månaden. Därefter slet han loss badrumsskåpet från väggen och kastade det på mig. Jag lyckades värja mig men det var glassplitter överallt.

Den psykiska misshandeln bestod i att nedvärdera mig i rollen som blivande mor, i mitt yrke, klaga på mig sexuellt, kalla mig hora etc. Jag gick in i ett slags panikchock, när incidenten med duschen inträffade.

Kort därefter simulerade han en hjärtattack (han var vid tillfället ifråga 26 år gammal och hade inga problem med hjärtat - tvärtom han var fysiskt helt frisk) och tvingade mig ringa 112 efter en ambulans. Han klarade helt enkelt inte att fokus var på mig och inte på honom. Så snart jag hade ringt upp, så mårde han bra igen.

Kort efter denna episod lyckades jag få ut honom ur mitt hem men det var mycket svårt. En väninna var på plats i lägenheten och jag väntade hos en annan vän medan han hämtade sina saker. Därefter började hoten per telefon samt ständiga påringningar på dörren. Då gjorde jag polisanmälan.

Under vår relation berättade han om sin svåra uppväxt med såväl psykiskt som fysiskt våld samt om de sexuella övergrepp han varit utsatt för av de katolska präster som undervisade i skolan, där han fick sin utbildning.

Vid ett par tillfällen under graviditeten, så sa han att han inte kunde lova att han inte skulle komma att slå vårt barn. Han sa även att han hoppades att det inte skulle bli en pojke, för då skulle han bli så svartsjuk.

I hans familj finns dokumenterad sinnessjukdom, hans farmor har en son med sin svärfar, en pojke som alltså är far till mitt ex. En inte helt sund familj alltså. Mitt ex är medveten om att han har allvarliga psykiska problem och gång efter annan lovade han att gå i terapi. När så inte skedde och våldet och den mentala misshandeln istället eskalerade, valde jag att lämna honom.

I efterhand fick jag veta att han sökt upp barnmorskan på den mödravårdscentral jag gick till för att försöka baktala mig. Därefter gick han hem till mig och låtsades som ingenting. Barnmorskan berättade senare att hon avkrävt honom löfte att berätta för mig att han hade varit där. Hon blev mycket upprörd, då hon förstod att så inte skett.

Inom parentes följde han endast med på två gemensamma besök till MVC under hela graviditeten. I övrigt vägrade han att skjutsa mig dit eller till sjukhus, då jag tvingades söka akut sjukhusvård, detta på grund av att stressituationen som jag befann mig i orsakade för tidiga sammandragningar.

Det är ett under att detta barn lever.

Ett typiskt drag för honom är att han kan vara oerhört charmig ena stunden för att i nästa stund byta tvärt och att han får fruktansvärda vansinnesutbrott.

Ett riktigt "Dr Jekyll och Mr Hyde"-syndrom, alltså. Psykologer som jag har träffat har i efterhand klassificerat hans beteende som klart psykopatiskt, samt kommenterat att de män som ger sig på sina gravida kvinnor är de farligaste männen.

Under relationen upplevde han hela graviditeten som ett hot, något som tog fokus från honom. Han ville att jag endast skulle fokusera på och se honom, bekräfta honom och hans behov. Ett spädbarn var inte vad han ville ha.

Han försökte tvinga mig till abort och tvingade mig att sitta uppe utan sömn natt efter natt för att lyssna till hans argument, för att göra honom till lags. Däremellan försäkrade han mig att allt skulle bli bra, att vi skulle behålla barnet.

Han lämnade mig vid ett flertal tillfällen ensam under graviditeten för att söka finna sig själv i Indien, återknyta kontakten med släktingar utomlands, fundera över situationen etc. Att jag var trött dagtid och illamående på grund av graviditeten kunde ofta vara tillräckligt för att utlösa ett utbrott, då ett besinningslöst skrikande tog vid som kunde vara i flera timmar.

Då jag var på ett kort besök i det centraleuropeiska land som är hans hemland, blev jag vid ett tillfälle utslängd ur hans lägenhet mitt i natten, iklädd endast nattlinne. Hans mamma fick också ett hysteriskt utbrott och började skrika besinningslöst i telefonen, då han ringde för att berätta nyheten att vi väntade barn. Det tog flera dagar att lugna ner henne tillräckligt för att låta oss komma på besök och låta mig få träffa mina "nya" släktingar. Mötet var inte vidare trevligt.

Han uttalade även vid ett flertal tillfällen hot att om jag någonsin lämnade honom så skulle han kidnappa barnet med hjälp av myndigheterna i hans hemland. Där räcker det, enligt honom, med att först visa upp sitt barn för aktuell myndighet, för att få vården. Om det fungerar så har jag ingen kunskap om men jag tar hoten på stort allvar.

Det var alltså en sådan man jag haft en relation med. När jag lämnade staden trodde jag som sagt att det värsta var över. Att jag nu skulle få en ny framtid med mitt lilla barn. Men nu började istället del två.

Så fort min son var född, så blev jag kontaktad av socialförvaltningen i den kommun som jag då bodde i. De ville ha en fader registrerad i sin faderskapsutredning. Jag nekade först till att jag kände till vem fadern var, då jag insåg att om denna galning kom in i min sons liv, så skulle det vara förstört för alltid.

Risken var redan då så överhängande för våld och/eller övergrepp i någon form, att jag beslöt mig för att aldrig låta honom komma nära mitt barn. Då kom den svenska lagstiftningen in i bilden. Det visade sig nämligen att mitt ex varit på familjerätten i staden där vi tidigare bodde och lämnat sina uppgifter. Jag insåg snart att allt från hans sida enbart var fråga om en hämnd. Om jag hade kraften att lämna honom, så skulle han se till att hämnas genom min svagaste punkt: barnet.

Han har sedan dess ändrat sig flera gånger gällande barnet: först skrivit i e-mail att han inte vill ha något med någon av oss att göra och strax ändrat sig igen. Jag vet inte om han kontaktat familjerätten varje gång han ändrat sig. Och det enda de sociala myndigheterna ville var att registrera en far.

Jag mötte först en socialsekreterare, A.

Vid det första mötet med A, så luskade hon snabbt ut att mannen som var anledningen till att jag gömde mig och bodde på skyddad adress, var samme man som uppgav sig som fader. Jag bröt ihop och grät. A tröstade och menade att de hade möjlighet att lägga ner hela utredningen om det fanns "risk för men" för barnet. Utredarna sa till mig att de valde att "avvakta".

Jag åkte hem och så började den långa väntan på vad de sociala myndigheterna skulle besluta. Jag visste vad det skulle innebära om han blev registrerad som fader, nämligen att han skulle få umgängesrätt. Risken för kidnappning var överhängande liksom risken för övergrepp och våld mot min lille son.

I detta läge valde alltså de sociala myndigheterna att avvakta. Dock inte utan att ständigt kontakta mig och utsätta mig för kränkande frågor om min relation och om vad jag skulle säga till min son om hans far. De krävde också journalutdrag från den psykolog som jag då gick hos för att försöka bearbeta vad jag varit igenom. Detta som bevis på att jag verkligen hade upplevt det jag påstod, etc. etc.

Jag ställer mig bara frågan: VARFÖR skulle jag frivilligt välja att fly till en ort där jag inte kände en människa, ensam föda mitt barn, klippa alla kundkontakter, lämna mina vänner, och ensam försöka klara att försörja mig själv och mitt barn?

Att bli misstänkliggjord på detta sätt av myndigheterna är något av det mest kränkande i hela denna historia.

När min son föddes så tog även den stora jakten vid. Mitt ex. jagade mig med blåslampa. Försökte på alla sätt finna mig. Varje år tvingades jag genomgå den förödmjukande och fruktansvärt knäckande processen med att ansöka om förlängt skydd hos Skattemyndigheten i den kommun jag flytt ifrån.

Det var ett moment 22.

Det krävdes (och krävs) att jag kunde visa att det ännu fanns hot mot mig/oss, och det var svårt att visa på dessa eftersom han inte kunde finna oss, då vi befann oss på skyddad adress. Därmed kunde han heller inte uttala några hot direkt.

Trots detta, så har jag år efter år tvingats be terapeuter och vänner att berätta om hur allvarliga hoten är och vad det finns risk att han skulle göra om/då han finner oss. På omvägar når mig ändå ständigt nyheter om hur han söker finna oss. Bland annat har han varit uppe på Skattemyndigheten och försökt förmå dem att lämna ut mina adressuppgifter, har kontaktat mina syskon etc.

En allvarlig incident inträffade då min son var nyfödd och jag just hade registrerat hans namn. Mitt ex kontaktade då Skattemyndigheten, samma sektion som alltså handlade mitt skydd, och där beslutade ansvarig chefen att lämna ut min sons personnummer till honom!!

Jag blev helt chockad när jag fick kunskap om detta och ringde genast upp vederbörande som vid min fråga hävdade att "*jamen, han sa ju att han är pappan*". Detta trots att han alltså inte ens är registrerad som fader!

Detta är ett fruktansvärt tjänstefel, det kan inte vara tillåtet att lämna ut människors folkbokföringsuppgifter på detta sätt och definitivt inte i en situation som denna!

Chefen på skattemyndigheten hävdade att han följde "folkbokföringslagen??!! Och snäste åt mig att "jag kunde väl anmäla honom för tjänstefel om jag ville!"

Resten av sitt liv har nu min son, genom denna människas försorg, hotet hängande över sig att hans galna biologiska fader eller hans släktingar söker upp honom! Vi kommer aldrig att bli fria på detta sätt.

Det har visat sig att personalen som arbetar med dessa frågor gällande skyddat boende för kvinnor (och andra) som varit utsatta får våld inte har någon som helst utbildning eller kompetens i detta ämne!

Jag har själv i samtal med personalen på den berörda skattemyndigheten kunnat konstatera att så är fallet och att de själva anser sig vara tungt belastade med arbetsuppgifter som de inte behärskar. Det handlar om helt vanlig administrativt utbildad personal utan erfarenhet eller specialkompetens i handhavandet av dylika ärenden. Ofta har man blivit bemött med skratt och bortviftande av hoten.

Inte nog med att jag blivit så kränkt redan av mitt ex, därefter ska jag krypa, kräla, förödmjuka mig och finna mig i att bli skrattad åt av de svenska myndigheterna, är detta klokt? Är det ett tryggt samhälle när noviser avgör en hel generation människors livsöden?

Jag talar om alla de barn som tvingats möta sina fäder, har blivit utsatta för våld, kränkningar och övergrepp helt enkelt på grund av samhällets okunskap!

Under denna period har jag varit kallad till möten av de sociala myndigheterna i den ort där min son föddes. Man har mailat mig, ringt mig, begärt bevismaterial i form av dokumentation, försökt pressa mig genom att fråga hur min son ska kunna växa upp utan en far, ställt personliga kränkande frågor om mitt liv etc.

Hela tiden har jag varit samarbetsvillig med moroten hängande över mig att de möjligtvis valde att lägga ner hela utredningen, en möjlighet som uttrycktes vid ett flertal tillfällen.

Vid ett möte med B som är kollega till A, så blev jag kränkt på ett ytterligt förödmjukande sätt, då jag bad henne att hjälpa mig kopiera några av de dokument de begärt in som bevismaterial liksom dokument till skattemyndigheten, eftersom det ånyo var dags att söka förlängning till skyddat boende.

Ett av dessa dokument var ett utdrag ur journalen hos en terapeut som jag då gick i samtal hos för att bearbeta vad jag varit igenom. Under dessa terapisaamtal kom andra ämnen upp som inte berörde denna sak. Dessa uppgifter hade jag lagt papper över och tejpats fast för att de inte skulle bli kopierade jämte övrigt material.

Döm om min chock då jag kom in i kopieringsrummet och fann B i full färd med att läsa detta - efter att först ha pillat bort tejpens och det medföljande pappret på det aktuella dokumentet! Då jag konfronterade henne med denna oerhörda kränkning sade hon till mig - med ett som jag uppfattade det mycket allvarligt hot - att hon "minsann kunde begära utdrag ur min journal av min psykolog närhelst hon ville".

Detta påstående har senare dels visat sig vara osant, något sådant utkrävande av material tillhör inte hennes befogenheter. Dels är det ett allvarligt tjänstefel att ens uttala ett sådant hot. Gång på gång har jag tvingats svälja socialsekreterares vidriga och kränkande sätt i förhoppning om att de skulle välja att lägga ner faderskapsutredningen.

Så i höstas kallade de ånyo till möte och helt utan förvarning, har de då beslutat sig för att plötsligt registrera mitt ex som fader! Detta blev jag informerad om först under mötets påbörjande. Jag var helt oförberedd på detta beslut och blev helt chockad.

B hade vid detta möte en kollega med sig och jag hade hjälp av en kvinna, C, som är ansvarig för kvinnovåldsproblematiken i en närbelägen större stad. Hon har varit det enda egentliga samtalsstöd som jag haft i min ytterligt svåra situation.

Socialsekreterarna försökte pressa mig till att skriva på faderskapsutredningen och hävdade att jag var samarbetsovillig om jag inte gjorde det. Vid tillfället ifråga var jag sjukskriven för utbrändhet och ytterligt utmattad. Trots detta stod jag återigen stark genom min vägran att skriva under.

Jag fick tio dagars betänketid på mig, sedan skulle ärendet gå vidare och så småningom gå till rättegång . Mötet var ytterligt obehagligt och jag grät.

Jag fick veta att den första åtgärden från deras sida skulle bli att dra in underhållsstödet, om jag vägrade att skriva på faderskapsutredningen. I detta läge tog jag kontakt med advokat och andra juridiskt kunniga och fick olika råd. Av en anställd på en annan skattemyndighet som jag, av förklarliga skäl, inte vill namnge, fick jag dock rådet att inte skriva på, att det annars skulle vara "kört" för vår del.

Under mötets gång framgick det dessutom något mycket obehagligt och skrämmande: mitt ex. hade sparat mig till kommunen och även ringt till de sociala myndigheterna där. Detta hade de helt underlåtit att informera mig om!

Då jag blev ytterligt upprörd över detta, så stod de som frågetecken och förstod inte alls varför jag blev upprörd! Inkompetensen är ett sådant faktum när det gäller handhavandet av detta ärende att man inte vet om man ska skratta eller gråta längre. Dock rör det sig om min sons och mitt eget liv och jag finner det allt annat än komiskt.

Jag fick först efter flera påstötningar veta när han hade ringt och ungefär vad han hade frågat, men de vägrade lämna ut namnet på den som mottog samtalet! De har våra liv i sina händer!

Jag förstod därefter också anledningen till att de nu helt plötsligt, helt utan förvarning eller NÅGON SOM HELST FÖRKLARING väljer att fatta beslutet att registrera en fader nu: de är helt enkelt rädda!! Rädda om sitt eget skinn!! Om mig och min son bryr de sig föga.

Men en dag ska alla dessa människor stå till svars för vad de gjort alla dessa barn. Klockan är fem i tolv för mig och min son. Jag befinner mig i en fruktansvärd sits.

Jag har i 3,5 år väntat och väntat på det beslut de sociala myndigheterna vill fatta. Får man överhuvudtaget lov att dra ut på ett ärende under så lång tid??!! De säger nu att de kommer att begära hjälp även annan kommun.

Hela tiden repeterar man med en åsnas envishet "ett barn har rätt till sin far". Finns det då ingen rätt att "SLIPPA SIN EGEN FAR" om allvarlig risk för men för livet föreligger?

Jag kan inte förstå, vill inte tro, att det som en gång gav mig min styrka - nämligen att jag stod upp för det växande barnet i min mage och ensam gav mig ut i det okända - ska ha varit förgäves på grund av myndigheterna i mitt eget land!

Den man som utsatte mig för svåra kränkningar, övergrepp, våld och psykisk misshandel reser ut och in i mitt eget land som det behagar honom. Polisen valde att lägga ner utredningen på grund av att han själv sa att han skulle lämna landet och att han skulle lämna mig ifred.

Det var väl praktiskt för dem antar jag, men har gjort mitt liv till ett helvete. Frågan är dock om min situation förbättrats av en fällande dom. Jag har under denna period mött så många skrämmande exempel på det motsatta. Kvinnor som tvingats lämna ifrån sig sina egna barn till umgänge med en fader som brukar våld mot såväl barn som moder.

Genom hela denna svåra process - som har lett till sjukskrivning för utmattning och depression för min del, där jag kämpat, kämpat och åter kämpat för rätten till ett kärleksfullt, tryggt liv, där jag som genom ett under har rest mig igen, där jag vägrar förlora tron på kärleken och det goda i människorna - genom denna process har jag växt som människa och insett att någon i detta land måste resa sig upp i trots mot dumheten, rädslan och ignoransen.

Jag har länge nu levt med en rädsla som varit till och med större än rädslan för mannen ifråga; rädslan för de svenska myndigheterna och deras val i denna fråga, detta kan väl ändå inte vara meningen i dagens Sverige, mitt hemland?

Säg att det är en mardröm som jag strax kommer att vakna upp ur?!

Jag vet att jag aldrig kommer att kunna se mig själv i spegeln igen om jag inte vet att jag ärligt gjort allt, allt jag kan för att skydda mitt barn mot onskan. De flesta föräldrar kan förstå denna kamp, en kamp som egentligen inte alls ska behöva äga rum. Kampen för ett liv utan våld eller övergrepp. Kampen för ett liv i kärlek och trygghet.

Jag har blivit jagad och jag har blivit behandlad som en brottsling, min ekonomi är i botten, man vill ta ifrån mig det lilla underhållsbidrag jag har, man kränker mig gång på gång. Jag får ständigt stå till svars för min situation, medan den verkliga förövaren går fri. Ingen har ifrågasatt hans beteende. Enbart mitt.

Jag upprepar frågan:

Varför skulle jag frivilligt lämna mina vänner, mitt företag, mina kunder, mitt liv för att bosätta mig på en ort där jag inte känner en själ och ensam föda mitt barn? Vilken glädje skulle jag få av detta liv om nu min historia inte är trovärdig?

INGEN kan förstå vad det innebär att få ont i magen så fort en bil kör förbi ens hus lite för långsamt, ingen kan ana vidden av rädslan när det ringer på dörren, ingen kan förstå hur det är att leva med en enorm hemlighet, nämligen att man bor på skyddad adress, och tvingas bevara denna hemlighet av säkerhetsskäl.

Jag har levt gömd nu i flera år, jag har ständigt sökt skapa en så normal tillvaro jag kunnat för min son i detta helvete. Han går på dagis, jag studerar på högskola och trots allt är min son en enormt harmonisk liten kille. Låt ingen ändra på detta!

Vid ett par tillfällen har jag försökt starta mitt företag igen, men vid varje tillfälle har han då kommit oss på spåren. Att vara egen företagare och bo på skyddad adress är en ekvation som inte går ihop.

Trots allt vill jag som sagt försöka skapa en så normal tillvaro som möjligt för min son, på orten där vi bor har endast ett fåtal kännedom om att vi bor på skyddad adress. Vi kommer att bli tvungna att bo på skyddad adress länge än, men om själva hotet om umgänge kan avvärjas är halva segern vunnen och jag kan vara trygg i att mitt eget land skyddar mig och mitt barn.

Jag möter nu nästan dagligen, i massmedia, bilder av kvinnor i utsatta situationer som en följd av våld mot dem.

Min situation är dock att betrakta som närmast unik, dels för att jag lämnat relationen så tidigt, dels för att det inte finns någon fader registrerad - ännu. Men det är också nu möjligheten att påverka verkligen finns, möjligheten att fatta ett beslut som gör att vi kommer att slippa genomgå ytterligare år i helvetet.

De berörda myndigheterna befinner sig NU i denna skrivande stund, i den valmöjligheten då det ännu finns möjlighet att stoppa denna vidriga process, genom att faderskapsutredningen läggs ner och att ingen fader registreras.

Jag ber för min sons liv.

”Diagnos: Vårdnadstvist”

Av ”Petra”

Hemma onanerar flickorna tvångsmässigt, kissar på mattan och slickar varandra i stjärten. Den äldsta säger att hon inte vill leva längre. Men BUP utreder inte så länge vårdnadstvist pågår och familjerätten anser att flickorna är glada och aktiva. Och i maj dömde tingsrätten till delat boende.

Kvinnan från familjerätten står i köket. Hon har två kollegor med sig. Jag har just kokat kaffe. Barnen sitter och ritar. Fortfarande stående, utan att presentera sig för barnen som hon aldrig förut träffat, så frågar kvinnan min äldsta dotter om hon har många jämnåriga kamrater i förskolan. Min äldsta dotter är fem år. Jag erbjuder de stående kvinnorna att sätta sig ner och håller upp kaffe. Barnen går in i sitt eget rum och leker.

Det här är ett exempel på hur familjerätten pratar med barnen som en del av utredningen när det finns misstanke om våld eller sexuella övergrepp i familjen. *That's it*, som man säger. Då har man pratat klart.

De som arbetar på familjerätten respektive socialen är företrädesvis socionomer. De är inte läkare, inte psykologer, inte barnpsykiater. De har föga eller ingen utbildning om vilka mönster eller symptom ett barn som varit utsatt för trauma, övergrepp eller våld kan uppvisa.

Men det är de som beskriver i utredningen hur barnen har det och hur de mår. Diagnosen är alltid densamma: **vårdnadstvist!**

Oavsett om det har gjorts anmälningar om våld och övergrepp. Oavsett om mamman blivit hotad, bött på kvinnojour, oavsett vilka symptom barnen har, så är det alltid **vårdnadstvisten** som är upphovet till barnens besvär.

Barnen sover dåligt, de har ofta mardrömmar, de vaknar och de skriker. De är ständigt uppvarvade, de har svårt att koncentrera sig, de slåss mycket – hårt och oprovocerat. De slår varandra och andra barn. Sen skrattar de ofta efteråt när den andra gråter.

Mitt ena barn tycker att det är obehagligt att gå på toaletten, hon är rädd. Hon håller sig i det längsta eller går ibland och kissar på mattan eller på leksaker hemma. Barnen pillar och slickar varandra i stjärten. Min ena flicka sitter dagligen och trycker händerna mot underlivet. Det är krampaktigt, hennes ansikte är plågat.

Som tur är så beror barnens symptom på vårdnadstvisten, så när den är löst i rätten, så lär ju besvären försvinna kvickt.

Några månader efter det att jag och barnens far separerat berättade barnen för mig att pappa stoppat snoppen i munnen och andra sexuella övergrepp. En total chock!

Jag anmälde till polisen och socialen. Barnen berättade om övergreppen i förhöret men tog sen tillbaka en del. Detta ledde till ytterligare ett förhör. I det andra förhöret - som min äldsta dotter absolut inte ville göra med motiveringen att hon hade ju redan berättat och att hon inte ville prata mer om det här förrän hon blev vuxen - så sitter hon och trycker händerna mot underlivet och vill inte berätta mer.

Pappan nekar till övergreppen - och sedan blir förundersökningen nedlagd.

En månad efter anmälan får jag en tid hos socialen. En utredning sätts igång. Den tar ungefär ett halvår och under det halvåret samtalar ingen med barnen. Socialen anser att det är upp till tingsrätten att avgöra vårdnadsfrågan först och främst. Det är det viktigaste.

I tingsrätten döms det till delad vårdnad. När jag inte är nöjd med detta utan vill att barnen ska utredas grundligt, så går ärendet vidare till familjerätten. Under de hembesök på 45 minuter som görs hos modern respektive fadern kommer familjerätten fram till att barnen är glada och aktiva.

Ingen barnpsykiatrisk utredning görs. Dessutom vill BUP helst inte utreda medan en vårdnadstvist pågår! När familjerätten efter några månader är klara med sin utredning går ärendet åter till tingsrätten. Eftersom familjerättens utredning väger blytungt blir domen delad vårdnad med umgänge hos pappan varannan helg.

Barnen mår sämre och pappan nekar barnen behandling hos barnpsykiater. Eftersom allt går så bra hos pappan, så har han nu yrkat på att barnen ska bo varannan vecka hos honom. Ärendet går åter till tingsrätten för huvudförhandling nu i maj.

Eftersom polisutredningen nu är nedlagd, socialen och familjerätten anser att de utrett färdigt och BUP inte vill utreda så länge vårdnadstvisten pågår, så dömer med största sannolikhet tingsrätten till delad vårdnad med varannan veckas boende.

Min äldsta flicka säger att hon inte tycker om sig själv och hon har flera gånger sagt att hon inte vill leva längre. Men det blir nog bättre snart för om en månad är ju vårdnadstvisterna klar och då försvinner ju besvären!

Fotnot: I maj dömde tingsrätten till delad vårdnad med varannan veckas boende.

”Ja, det vet man ju hur kvinnor överdriver”, sa polisen

Av ”Pia”

”Pappa ville att vi ska leka tåg i badkaret... Jag ska hålla i pappas snopp och sen kissar pappa kladdigt på min hand ... Pappa tempade mig hårt! Det gjorde ont!”

I Pias fall behöver inte pappan, som numera har vårdnaden, agera särskilt mycket själv. Familjerätten struntar i domstolsbeslut och snävar åt umgänget utan motivering. Och ingen myndighet lyssnar på barnen.

Vi träffas i november 1993 och gifter oss 1995. Fram tills att vi gifter oss ser allt normalt ut. Men efter giftermålet exploderar kontrollbehovet. Misshandeln som är både fysisk och psykisk, varvad med ursäkter och rena förnekanden, trappas stadigt upp. Mitt självförtroende är kört i botten och jag isoleras från min familj och mina vänner.

I maj 1997 föds sonen och i november 1998 föds dottern. Min före detta man har inget som helst engagemang i barnen utom när vi, vid få tillfällen, visar oss på stan tillsammans, hela familjen.

Våren 1999 lyckas jag skaffa mig en mobiltelefon utan min före detta mans vetskap och lyckas kontakta kvinnojouren i en närbelägen kommun. Efter kontakten med kvinnojouren känner jag mig lite starkare och börjar fundera på skilsmässa.

I november – 99 ökar våldet och kulminerar med att han slår mig medvetslös och i samband med detta hotar att döda vår son, som jag har i famnen när han slår ner mig. På två dagar skaffar jag mig en lägenhet och flyttar dit, tillsammans med barnen, med hjälp av en väninna. Därmed lyckas jag ta mig från år av misshandel och våldtäkter.

I samband med flytten anlitar jag en advokat och begär skilsmässa. Sedan gör jag för första gången en polisanmälan om det som jag hade blivit utsatt för under vårt gemensamma liv. Min före detta man och jag blir kallade till förhör samma tid och dag!

Jag hör genom den inte helt stängda dörren hur polismannen, efter att ha fått ett nekande svar från min man på frågan om det jag sagt var sant, säger till min före detta man: ”Ja, det vet man ju hur kvinnor överdriver!”

Fallet läggs ner.

Socialen i kommunen vi flyttat till bestämmer att barnen ska få träffa sin pappa varje helg på dagtid i närvaro av hans föräldrar eller syskon. Man befarar att pappans ilska mot mig annars skulle kunna gå ut över barnen.

Efter två månader kontaktar pappan socialen och får godkänt för övernattningsavbrott av barnen, som nu är 3 respektive 1 ½ år. Söndagskvällen efter första nattumgänge hos pappan klagar sonen på smärtor i stjärten och berättar:

”Pappa ville att vi ska leka tåg i badkaret... Jag ska hålla i pappas snopp och sen kissa pappa kladdigt på min hand ... Pappa tempade mig hårt! Det gjorde ont!”

Morgonen därpå gick jag med barnen till sjukhusets barnmottagning på orten där vi bodde. De vägrade undersöka barnen och hänvisade till att en sådan begäran måste komma från socialen.

När jag slutligen får tag på socialen beställer de en tid till fredagen, vilket är en vecka efter barnens natt hos pappan. Läkaren konstaterar en spricka på 12 mm i ändtarmsöppningen på pojken. Socialen polisanmäler pappan. Om han kallas till förhör eller inte vet jag inte.

Vi har då gemensam vårdnad. I juni 2000 beslutar tingsrätten interimistiskt att barnen skall bo hos mig medan min före detta man får umgänge varannan helg fredag till söndag. Barnen visar rädsla och oro inför pappans ilska och är oroliga för att de aldrig ska få träffa mig, när pappa har hämtat dem. Själv mår jag också väldigt dåligt, eftersom jag tror på vad barnen berättar men jag vågar inte vägra att lämna ut dem till pappan.

Våren 2001 efter påskumgänget säger sonen, som då är 4 år, i samband med ett toalettbesök till förskolepersonalen:

”Titta vad pappa gjorde, han bet mig! Det gjorde ont!” och så visar han ett rött märke på snoppen.

Förskolan polisanmäler pappan, vilket leder till att sonen förhörs av polisen. Efter anmälan ställer socialen in umgångena med pappan. I polisförhöret, som jag har inspelat på video, berättar sonen spontant och utförligt om sexuella övergrepp på honom och hans lilla syster. Utredningen läggs ner.

Under den pågående vårdnadsutredningen som utförs av familjerätten kommer de med ett förslag på beslut i boende- och vårdnadsfrågan. De bedömer pappan som den som har störst ekonomiska möjligheter att tillgodose barnens behov. Pappan har också lovat att tillgodose barnens rättigheter att få träffa mig.

I deras förslag skulle jag förlora boendet på grund av jag polisanmält min före detta man för sexuella övergrepp på barnen. Eftersom pappan inte hade blivit dömd ansåg familjerätten att dessa anmälningar var trakasserier mot pappan!

I december 2001 dömer tingsrätten enligt familjerättens förslag och jag blir tilldömd umgängesrätt varannan helg fredag till söndag. Jag försöker att få någon att lyssna på min och barnens situation men istället blir det jag som utmålas som den oärliga. Ingen hänsyn tas till vad sonen hade berättat i polisförhör och till förskolepersonalen.

I februari 2002 när domen fastställs, så känner jag min skyldighet som förälder att skydda barnen eftersom alla instanser förlorat barnperspektivet och har valt att ta parti för pappan. Därför tar jag barnen och flyttar innan pappan skulle hämta barnen efter umgänget. I nio månader håller jag våra barn undan från våld och övergrepp.

Barnen upplever det hela som en semesterresa. De få gånger de nämner pappan, så är de oroliga för att han ska hämta dem, eftersom pappan efter domen talat om för barnen att nu ska de flytta hem till honom för gott.

Under denna period överklagar pappan till hovrätten som tilldömer honom enskild vårdnad och strax därefter grips jag av polisen, kort före julafton. Barnen förs av socialen till pappan utan att jag får ta avsked av dem.

Vid pappans överklagande till hovrätten ändras inte min umgängesrätt fredag till söndag varannan helg. Trots detta vägrar pappan med stöd av familjerätten att låta mig träffa barnen i sex månader. Jag tillåts inte heller att ha telefonkontakt med barnen under denna period.

I juni 2003 är barnen 6 respektive 4 ½ år. En dag blir jag uppringd av en socialsekreterare från familjerätten som säger:

”Vill du träffa dina barn överhuvudtaget, så måste du acceptera ett umgänge på tre timmar var fjortonde dag med kontaktperson.”

Denna kontaktperson har pappan utsett i samråd med familjerätten utan att jag vare sig blivit tillfrågad eller fått godkänna kontaktpersonen. Inte heller har vare sig tings- och hovrätten förordnat om kontaktperson.

Familjerätten har vägrat att motivera varför man har beslutat om kontaktperson och på vilka grunder. På detta sätt har jag fått träffa mina barn i snart två års tid, umgängestillfällena har varit få, eftersom pappan utan anledning har ställt in umgänge samt att kontaktpersonen har haft en hög sjukfrånvaro. Eftersom pappan inte godkänner någon alternativ kontaktperson, så har umgänget uteblivit när hon har varit sjuk.

Vid alla tillfällen är barnen mycket glada att se mig men avskeden är svåra för oss alla tre, då ingen av oss är riktigt säkra på när vi ska få träffas igen.

Barnen har vid ett antal umgängestillfällen – i närvaro av kontaktpersonen – visat blåmärken samt berättat att ”pappa trycker fortfarande snoppen mot oss” och att pappa blir arg för ingenting och slår dem ofta. Kontaktpersonen hävdar att hon inte har anmälningsplikt...

I december 2004 kommer domen mot mig för att jag höll mig undan med barnen. Domen blev dagsböter, då man ansåg brottet som allvarligt.

Efter domen mot mig har jag anlitat ett nytt juridiskt ombud. Det första han gör är att kontakta familjerätten och kontaktpersonen. Båda medger att det inte finns något skriftligt beslut angående inskränkningen av min umgängesrätt.

I februari 2005 begär min advokat verkställighet av umgängesrätten men vi får avslag av länsrätten med hänvisning till ”nya skäl”, som man vägrar precisera.

För barnens skull måste jag orka fortsätta att kämpa för deras rätt till ett liv utan våldtäkter och misshandel. För vem står på deras sida om jag ger upp?

”Snygg pappa = bra vårdnadshavare”

Av ”Carin”

”Denne pappa som är så trevlig kan väl inte ha några missbruksproblem”.

Det konstaterandet av en familjerätt visade sig bli ödesdigert.

Inte förrän pappan tog livet av sig upphörde vårdnadstvisten. Men priset blev högt.

Jag kom i kontakt med familjerätten första gången, då jag väntade min son, som föddes i oktober 1995. Detta efter att jag lämnat en alkoholiserad tillika psykofarmakaberoende man. Förhållandet kulminerade, när jag inte längre ville leva med en missbrukare - och då våldtog han mej. Sonen är resultatet av den våldtäkten.

Efter brytningen så började i alla fall ett liv för mig och sonen som gick ut på att försöka överleva, vecka för vecka. Mannen hade ständiga utfall och hot om att avrätta mig och barnet. Och hans drogmissbruk fortsatte.

Familjerätt nummer ett ansåg:

att ”denna pappa som var så trevlig kunde väl inte ha några missbruksproblem”; här var naturligtvis gemensam vårdnad och umgänge självklart. Ingen kontaktperson behövdes, enligt familjerätten.

När sonen var 2 ½ månad, så kom så första rejäla dödshotet mot mej och sonen. Jag fick hjärtarytmi på grund av stress och kollapsade fullständigt.

Jag flydde ca 50 mil bort till en ny ort. Polisen hade hela tiden förordat att jag och sonen skulle få skyddad identitet på grund av mannens missbruk och hans ständiga förföljelse, trakasserier och anklagelser av vitt skilda, orealistiska slag och hot om att avrätta oss.

Till saken hör att han hade vapen av skilda slag och licens för dem. Polisen sa att så länge han ”inte gjorde slag i saken”, så kunde de inte ingripa eller ens beslagta hans vapen. Jag blev nekad skydd.

Familjerätt två på den nya orten ansåg:

att eftersom mannen naturligtvis höll sig nykter (och lagom lugn av sina psykofarmaka), när han mötte dem för samtal, så förordade man också här gemensam vårdnad och umgänge. Vidare menade man att mannen, som hade för avsikt att flytta efter, skulle kunna få boende varannan vecka, så snart barnet var lite större.

På den här familjerätten började man framställa mig som den umgängessaboterande mamman, som saknar förstånd att samarbeta. Här får jag min andra kollaps med kraftiga bröstsmärtor och läkarna konstaterar ånyo hjärtarytmi på grund av omänsklig stress och hotbild. Detta ignoreras totalt från familjerättens håll.

Tingsrätten på den nya orten dömer till umgänge på fastslagna tider men vägrar att tillsätta någon kontaktperson. Trots att mannens egen mamma har påtalat att han till och med varit inne på avgiftning, så väljer de att tro på mannen som påstår att han inte har varit det.

På frågan om han kan tänka sig att visa journaler, så säger mannen nej - och tingsrätten nöjer sig med det!

Sonen mår jättedåligt efter umgänge, men är ännu för litet för att redogöra vad som händer under dessa så kallade umgängen. Pappan är till och från påverkad av tabletter vid lämning och hämtning men när jag påpekar det, så får jag ingen respons från familjerätten.

Hot om att han är på väg att flytta efter oss och en ökad intensitet av hot om att skada oss och ”slutligen göra slut på våra liv” ökar efterhand. Terrorn pågår dag som natt, jag är alltid rädd för vad han ska ta sig till. Jag flyr igen, nu till en av våra större öar.

Familjerätt nummer tre:

talat till och med om ”hur snygg pappan är” – vad det nu kan ha med saken att göra.

Under de så kallade umgängena inträffar diverse incidenter. Bland annat påpekar jag för familjerätten att barnet kommer hem med fläskläpp vid ett tillfälle. Han har också blåmärken på ena armen som tycks vara märken efter fyra fingrar och ett tumgrepp. Pojken själv visar vad som har hänt; att pappan har tagit i hans arm och sagt dumma saker om mig, något som pappan självklart nekar till. Personalen på badhuset hittar sonen ensam vid bassängkanten, när han är tre år gammal. Pappan simmar längdsim och anser att om han har sagt till barnet att sitta stilla, så gör han också det.

När barnet är fyra år, så lämnas han ensam med levande ljus. Han leker med papper och det börjar brinna i köket, där barnet sitter längst in. Barnet tar sig ut i hallen och säger till pappan att det brinner. Pappan blir arg på pojken och hotar med att ”mamma kommer att bli vansinnigt arg på dig”. När pojken är fem år gammal, så vill pappan ge honom ett luftgevär, eftersom han vill lära sonen att skjuta prick.

Efter ett umgängestillfälle, så får jag hem pojken djupt sovande. Jag tror att han är på väg att bli sjuk och låter honom sova men försöker efter två timmars djup sömn att väcka honom. Pojken får ett raseriutbrott – det första någonsin i min vård – och är oregerlig, inte kontaktbar, kissar på sig och somnar till slut igen av utmattning. Jag låter honom sova hos mig den natten.

Det går två dagar. Pojken fortsätter att kissa ner sig, detta trots att han är torr sedan länge och annars går på toa, när det behövs. Han börjar också bajsar ner sig, vilket gör honom förtvivlad, gnällig och mammig – ingenting är bra. Han börjar också en lek som går ut på att jag är patient och han är doktor som ska ge mig medicin.

Det slutar med att han skriker åt mig ”svälj tabletterna eller jag blir arg på dig”!

Till saken hör att sonen inte ens vet vad medicin i tablettform är för något, så jag undrar var han har fått det hela ifrån. Det slutar med att pojken bryter ihop och gråter och berättar att pappan smulat sönder en tablett som han tvingat pojken att svälja med vatten. Detta efter att ha hotat att *”om du inte sväljer så blir mamma arg och ledsen”*.

Jag rusar ner på vårdcentralen och vill ha blodprov och se om det syns några rester av pappans psykofarmaka men tyvärr har redan gått ett par dygn. Så om det stämmer, så syns det i alla fall inte i blodet så lång tid efteråt. Däremot, säger läkaren, så kan det högre upp i åldrarna visa sig som njur- och leversvikt.

Polisen tar ingen anmälan på detta, eftersom det inte finns några klara bevis som skulle hålla för åtal.

Jag påtalar det hela för familjerätt nummer tre men de ignorerar mig totalt och svarar att de har för avsikt att förordna pappan som boförälder eftersom jag inte frivilligt går med på gemensam vårdnad och varannan veckas boende för pappan.

Jag får dock igenom att en kontaktperson ska medverka vid hämtning och lämning, dock ej under själva umgängen.

Kontaktpersonen påtalar att mannen verkar påverkad vid två tillfällen samt att barnet är personlighetsförändrad efter umgängestillfällena samt att han alltid protesterar, om än lamt, när han ska till sin pappa. Jag påtalar det för familjerätten som ignorerar det.

Mannen får arbete på den ö där jag och pojken bor och han tänker flytta dit och begära boende varannan vecka om han inte själv får hela boendet.

I tingsrätt nummer två får han igenom gemensam vårdnad och får utökat umgänge. Hovrätten fastställer domen. Ordföranden påtalar dock enskilt för mig att han önskar att han kunde döma till nollumgänge, för personligen anser han att pappan är ohälsosam för barnet. Men föräldrabalken, säger han, tillåter inte att han får igenom en sådan dom på dessa grunder.

Nu gör jag ”en liten fuling”. Jag ringer han blivande arbetsgivare som fortfarande inte meddelat honom att jobbet är tänkt att bli hans. Jag berättar om mannens missbruksproblem och en sådan person vill de ju inte anställa, vilket räddar mig och sonen från att få dit honom.

Hur som helst, hoten fortsätter och känns allt otäckare. Jag flyr igen, denna gång cirka 40 mil till en ny plats 75 mil från mannens hemort.

Familjerätt nummer fyra:

påtalar samma sak som den övriga tre familjerätterna redan påstått, det vill säga att jag är en umgängessaboterande mamma som saknar förmåga att samarbeta med denne trevliga pappa. Sonen är nu snart 6 år gammal.

Det är jag som är den värdelösa föräldern, trots att jag bara vill skydda mitt barn från vidare övergrepp, vilket också föräldrabalken säger att jag har en skyldighet att göra. Men när jag gör så, så slår det alltså bara tillbaka emot mig själv i stället.

Här anmäler kontaktpersonen att mannen vid minst två tillfällen varit ”påverkad av något” i samband med hämtning och lämning.

Vid det tredje tillfället har han varit så påtagligt på fyllan att kontaktpersonen inte vågar gå emot honom, när han sliter åt sig pojken och raglar iväg till tåget och försvinner. Hon har senare berättat att hon till och med haft sin egen make gömd i närheten för att hon varit rädd för pojkens pappa!

Kontaktpersonen underlåter att kontakta mig direkt. Under lördagen har mannen ringt till henne och skrikit, gapat och sluddrat fram hot medan kontaktpersonen hört min son i bakgrunden. Inte heller detta kontaktar hon mig om. Först på söndag kväll får jag veta vad som har hänt.

Kontaktpersonen anmäler det inträffade till familjerätten på måndagsmorgonen. Men inte förrän på torsdagen samma vecka kontaktar de mig och meddelar att *"vi diskuterar inte det här med dig"* och att de hade för avsikt att dra in kontaktpersonen *"för hon behövs inte"*!

Av en händelse får jag reda på att även om pappan är skyddad av sekretesslagen, så kan man från familjerättens sida använda sig av 14kap 1§ i socialtjänstlagen för att få ut uppgifter om mannens bakgrund av missbruk och psykiska problem. Dock måste en utredning först ha inletts enligt 11kap 1 och 2§§, för att man ska kunna hämta ut information mot den enskildes vilja.

Jag påtalar denna sak för familjerätten och ifrågasätter varför de inte använder sig av denna möjlighet. Det är ju så uppenbart att mannen har både psykiska problem och missbruksproblem som bara blir värre och värre. Men de svarar bara att de inte vill prata med mig om saken.

Hur som helst så inser de att jag har för avsikt att gå vidare med detta. Min advokat påtalar för dem att han anser att de är ute på hal is, om de inte ingriper på ett adekvat sätt. Summan av kardemumman blir förberedande förhandling vid

Tingsrätt nummer tre:

anser likadant som familjerätten på min ort att jag är en värdelös mamma. I familjerättens utredning står också att läsa att de anser denna pappa vara bäst skickad att ta hand om sonen.

Både familjerätt och domstolen går emot min begäran om en BUP-kontakt för barnet, eftersom pappan inte anser att det behövs. Har man gemensam vårdnad, så kan man som bekant inte inleda en BUP-kontakt utan bådads medgivande.

Räddningen kommer från oväntat håll. Familjerätten på mannens hemort gör nämligen en helomvändning och kräver att få se journalerna och påtalar dessutom för mannen att han måste göra något åt sitt missbruk om de ska kunna förorda honom som vårdnadshavare.

De ställer krav på honom att ska delta i ett vårdprogram, vilket han går med på, men han struntar snart i att följa överenskommelsen.

Jag fortsätter att umgängesvägra och har planer på att fly utomlands med pojken och hoppas att jag kan hålla oss gömda hos vänners bekanta, så att vi har en chans att överleva. Under sommaren håller jag mig undan med sonen. Vi har ständigt kontakt med vänner som försöker byta av varandra för att finnas till hands under denna jobbiga tid. Sommaren går och min familjerätt fortsätter att tala om hur dålig mamma jag är.

Pappan erbjuds sommarumgänge med barnet på sensommaren med kontaktperson närvarande under umgänget. Men han kommer inte till utsatt tid och schabblar bort sin möjlighet vid tre tillfällen. Sedan är sommaren slut.

Under hösten blir mannen av med sitt jobb på grund av sitt missbruk. Han blir också av med körkortet, eftersom läkaren påtalar att han är olämplig att köra bil i det dåliga skick han befinner sig i. Familjerätten hos mig fortsätter att hävda att han är den förälder som ska förordas som boförälder och vårdnadshavare.

De ifrågasätter till och med om jag ska få ha gemensam vårdnad och säger att de kommer att förordna en kontaktperson, om pappan får vårdnaden och jag som mamma ska få träffa sonen.

Till saken hör att det bara finns goda vitsord om mig som person och mamma, var de än sökt information om mig som förälder. Deras inställning och sätt att vara mot mig ser jag som rena personangrepp.

Så kommer upplösningen:

En dag i november, två månader innan huvudförhandlingen så ringer det på min dörr en sen söndagskväll. Utanför står uniformerad polis och när jag öppnar, så undrar de om jag har min son hemma eller på umgänge med pappan. Jag blir rädd och undrar var pappan är men de svarar inte utan vill bara ha reda på om pojken är hos mig eller pappan. När jag säger att pojken är hemma hos mig, så pustar de ut och ber att få komma in och samtala med mig. Det visar sig att mannen har valt att begå självmord med ett av sina vapen och polisen hade varit rädd att pojken också skulle ha blivit dödad.

Trots allt detta, så har alltså familjerätten på den ort där jag nu bor kvar valt att hårdnackat stå för sina utredningar. Detta medan familjerätten på mannens ort skrev att de inte ens visste vad de skulle skriva i sin sammanfattning!

EFTERORD:

Mannen sköt sig i november 2002. Sonen är lättad att äntligen få chansen till ett normalt liv och en fast punkt att bo på. Han är ledsen för den pappa han aldrig har haft ens när pappan levde. Men han säger också att det är bättre så här, så slipper han träffa pappa.

Sonen vet bara att pappan är död till följd av sitt missbruk, att pappan tog livet av sig har han ingen vetskap om. Kanske han aldrig heller får reda på det, det är ett senare beslut för mig att ta.

Jag själv är söndertrasad av dessa år. Å ena sidan glädjen åt min sons existens, glädjen att jag klarade livhanken på oss, att sonen är populär i skolan och att han har det lätt för sig i skolan. Visst känner jag glädje för det. Å andra sidan är jag stendöd på insidan. Jag har ingen tillit till människor. Orkar inte möta människor mer än absolut nödvändigt, det vill säga för sonens skull, så att han får det drägligt. Jag ser till att han får ha kompisar här hemma och att han ibland är hos dem.

Sonen tycks ha det bra men själv är jag slut som människa efter dessa år, dels av mannens hot och förnedring av mig och mitt barn, dels av myndigheternas våldtäkt på våra själar. Det sistnämnda är det jag inte alls kan hantera.

Jag går hos kurator/psykoterapeut en gång per vecka, jag är sjukskriven på heltid av psykiska orsaker. Jag är deppig, trött, rädd för att möta människor och stressen är total av att dagen närmar sig när jag inte längre får vara sjukskriven.

Jag har hamnat i ett ingenmansland. Arbetsförmedlingen anser att mitt mående gör att jag inte kan stå till deras förfogande. Därför får jag ingen a-kassa. Försäkringskassan anser att jag inte är sjuk och vill inte godkänna sjukskrivning av mig mycket längre. De sociala myndigheterna menar att jag måste stå till arbetsmarknadens förfogande om jag ska söka medel för existensminimum hos dem.

Jag känner mig så våldtagen i själen av alla dessa myndigheter och vet inget ens om morgondagen. **Det här är ett verkligt moment 22!**

VAD JAG ÖNSKAR:

I föräldrabalken 6 kap 2§ står:

Barn har rätt till omvårdnad, trygghet och en god fostran. Barn skall behandlas med aktning för sin person och egenart och får inte utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling

Den paragrafen önskar jag ska sättas före;

Vid bedömningen av vad som är bäst för barnets skall det fästas avseende särskilt vid barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna.

Idag har det gått troll i detta med gemensam vårdnad och umgänge. Det döms i parti och minut till gemensam vårdnad och umgänge utifrån antaganden och godtycklighet. Istället för, som föräldrabalken menar, utgå från varje enskilt fall, så schabloniserar man vilt.

Barnen som redan är utsatta blir än mer rättslösa av den här själsliga våldtåken som familjerätter och domstolar bedriver. Handlar det *till syvende och sist* om ekonomi för samhället att påtvinga gemensam vårdnad och helst boende varannan vecka eller vad?

Jag tror i så fall att det i slutändan blir dyrare i form av alla de barn och föräldrar som måste ta sjukvårdens resurser i anspråk för att deras psykiska och fysiska hälsa är knäckt.

Jag vet att jag bara är en av alla de mammor med utsatta barn som blivit totalt rättslösa i och med den nya vårdnadslagstiftning som kom 1998. Nuvarande lagstiftning är skriven för de föräldrar som kan komma överens utifrån någorlunda goda förutsättningar för ett samarbete runt barnens bästa och behov av båda föräldrarna.

Vidare kan jag inte låta bli att ifrågasätta familjerätternas egentliga kompetens, när det är så många liknande fall - samt fall med betydligt större hotbild än min egen – som tvingas till gemensam vårdnad och umgänge/hälftenboende.

Jag anser att det finns anledning att stanna upp och fundera över i synnerhet över föräldrabalken. Vad är till exempel "kränkande behandling"? Vad ska minst ingå i trygghet och omvårdnad? Vad är aktning för barnets person?

För att återkoppla till mitt eget fall: ska en sådan pappa, med stöd av lagen, verkligen kunna få vårdnad, umgänge och till och med boendet? Jag tror inte att någon vuxen person med självkänsla skulle finna sig i att bli behandlade på det sätt som myndigheterna behandlar dessa barn på.

Jag anser att det är på sin plats att ifrågasätta dessa myndigheters formella kompetens.

Jag hoppas att det kan tillsättas en utredning om Sverige brutit mot föräldrabalken 6 kap 2§ samt barnkonventionens artiklar för att undersöka flera fall liknande mitt, där det dömts till gemensam vårdnad och utsatt oss för. Kan detta vittnesmål vara en liten hjälp för att få myndigheterna att vakna och kanske bidra till att inte fler barn behöver utsättas för samma saker som bland annat min son och jag tvingats leva med mellan 1995 och november 2002, så är jag glad.

”Ni kan dra åt helvete, allihop!”

Av Erna

Domaren förklarade att han aldrig såg på TV-nyheterna och gav pappan rätt att ta sin son till Serbien, just som bombningarna av Belgrad började.

När mamman vägrade lämna sonens pass, så blev hon dömd till dryga böter.

Jag föddes i Bosnien, men kom till Sverige 1970 som barn. Ännu har jag inte återhämtat mig från åren 1996-2001, då jag och min son var föremål för två vårdnadsprocesser.

Jag har en son, född 1995 och svensk medborgare men som jag ser det inte har han inte haft några som helst rättigheter eller skydd i detta land. Pappan till barnet kommer från Serbien. Jag levde i ett samboförhållande med honom under hösten 1994 till mars 1996. Jag såg rätt så snart att detta inte skulle hålla, så jag bad honom flytta.

Eftersom jag ville att vår son skulle ha en nära kontakt med sin pappa, så ordnade jag till och med en lägenhet åt honom i närheten. Tyvärr så fungerade det inte med umgänget. Exempelvis så skulle jag börja jobba efter min mammaledighet. Han skulle - kanske - komma tillbaka från Serbien det datum, när jag skulle börja jobba. Men han kom inte, så där stod jag utan barnomsorg. Som tur var har jag min pappa och mamma nära, så de ställde upp.

Pojkens pappa kom 14 dagar senare och skällde ut mig på min arbetsplats. Efter detta påhopp så stämde jag honom på vårdnaden, eftersom jag inte såg någon annan utväg. Min förhoppning var att när han fick svart på vitt när han skulle hämta och lämna så skulle det fungera bättre. Denna vårdnadsprocess påbörjades i juli 1996. I maj 1997, tio månader senare, kom vi till huvudförhandling i tingsrätten.

En vecka innan förhandlingen påbörjades, så började det cirkulera anonyma vykort till alla mina grannar med mycket nedlåtande påståenden om mig och mitt sätt att leva. Det började brinna på vår vind. Branden rubricerades som anlagd mordbrand men man hittade aldrig vem som hade gjort det.

Min bil blev repad. Dörren till vår port och vår lägenhetsdörr blev ett antal gånger igenproppad med en knappnål, vilket resulterade i att nyckeln bröts av några gånger. Givetvis kunde ingenting av detta tas upp i förhandlingen. I tingsrätten fick jag ensam vårdnad och pappan fick ett sedvanligt umgänge. Domen överklagades, men blev i stort densamma i hovrätten.

Jag lämnade alltid ut sonen på utsatt tid. Det enda jag inte gjorde, var att lämna sonens pass. När pappan bodde hos oss, så hade han hotat mig med att han inte skulle låta sonen växa upp hos mig för ”hans son skulle minsann inte växa upp med en idiot, som är alkoholist och psykiskt sjuk”.

Under 2 veckors sommar- och vinterumgänge, som pappan då hade rätt till, hade jag ingen som helst kontakt med sonen. Pappa satt så fint i rätten och sa att jag hade alla hans och hans sårbos telefonnummer och att jag kunde ringa när som helst.

Ni kan föreställa er denna frustration att ta hand om ett barn i 24 timmar om dygnet och sen lämna ut barnet till pappan utan att vare sig veta om allt är OK - inte ett ljud på 14 dagar.

Trots det så dömer svensk domstol, att pappan visst har rätt att ta med sig sonen utomlands. En gång i halvåret, i länsrätt och kammarrätt, så har de dömt ut viten om jag inte lämnat ut barn och pass. Jag har alltid lämnat sonen men inte passet.

I omgång 2 av vårdnadstvisten hade vi samma tingsrättsdomare som i den första vårdnadstvisten. Den gången vittnade till och med en lärare att sonen hade berättat för henne att pappan slår honom. En socialsekreterare bekräftar detsamma efter ett samtal med pojken. Tingsrätten dömde ändå till gemensam vårdnad och att den första domen skulle upphöra att gälla.

Jag vägrade lämna ut passet och i länsrätten försvarade jag mig själv eftersom jag inte hade pengar att betala en advokat. Jag försökte berätta att jag var orolig, för att lämna ut mitt barn till pappan som ville ta honom till Serbien, eftersom bombningarna av Belgrad just hade börjat. Jag vädjade till domaren och frågade om han inte såg nyheterna. Nej, det gjorde han inte!

Jag frågade honom om han skulle följa med mig och hämta tillbaka min son, om han blev kvar i Serbien, eftersom inga konventioner finns skrivna mellan Sverige och Serbien om att återföra barn som blivit bortförda. Nej, det skulle han inte göra, fick jag till svar.

Jag hade då, i ett antal år, spelat lugn och sansad mor, som man hade rätt mig till att göra. Den gången, som egen försvarare, så reste jag på mig och sa på ren svenska:

"VET NI VAD? NI KAN DRA ÅT HELVETE, ALLIHOP".

Jag gick ut och slog igen dörren och en sten föll från mitt hjärta för jag hade bestämt mig att ingen, absolut ingen kan döma mig för att jag vill skydda det barn som jag satt till världen.

Var finns det barnets RÄTTIGHETER? Vad hade hänt om, min son hade blivit kvar där, vad hade hänt om han blivit dödad?

Vad säger jag till min son om han frågar mig: *"Men mamma, varför släppte du iväg mig?"*

Visst, böter kan de skriva ut och det har jag säkerligen runt 140 000 kr av idag på grund av att jag vägrade lämna ut sonens pass.

Kronofogden får vänta för jag som ensamstående mamma har precis så vi klarar oss.

Man jag kan inte låta bli att undra: Hur är det möjligt att "halva Balkan" ville fly till Sverige och få tak och skydd över huvudet här medan ett barn, ett oskyldigt barn, som dessutom är svensk medborgare, till varje pris måste på umgänge till ett land där kaos, krig och bomningar råder och Vilda västern-lagar gällde.

Nu har vi gemensam vårdnad och pappans intresse för pojken har avtagit.

Jag själv är en så pass stark person, att viten och svenskt rättsväsende klarar jag av. Men i min sons ögon vill jag se den lycka som varje barn i världen har rätt att uppleva!

”Sluta att vara rädda för USA”

Av Zenita Larsson

Zenita Larsson tar upp problematiken kring vårdnadsärenden och Haag-konventionen, där svenska myndigheters agerande på olika plan, ända upp till UD-nivå, spelar en stor roll.

Jag heter Zenita Larsson och bor i Hemse, en mindre ort på Gotland. Jag bor där tillsammans med min son som fyller 9 år i år.

Under mitt år som au pair i Virginia, USA träffade jag min före detta man. Efter detta år åkte jag hem för att sedan återvända till honom 4 månader senare. Jag blev med barn mycket snabbt och gifte mig med min man för att få stanna i landet. Vår son föddes i december 1996.

Under vårt äktenskap hade vi stora ekonomiska problem och efter ett tag fick jag se sidor av min man som jag ej tidigare hade upptäckt. Jag blev både fysiskt och psykiskt utsatt för hans vrede och personlighetsklyvning. När han försökte ta livet av mig, så blev jag vettskrämd och det fick den sista gnuttan av självkänsla att totalt försvinna.

Efter att ha bott på sex ställen, bland annat ett sjaskigt hotell och ett härbärge för fattiga, under en period av 3 ½ år, så kom vi gemensamt fram till att det vore bäst att jag åkte hem till Sverige och tog vår son med mig. Han skulle, efter att ha betalat sina skulder, komma efter så att vi kunde börja om.

Eftersom mitt pass hade gått ut, så fick jag kontakta Sveriges generalkonsulat i New York. De kunde endast hjälpa mig med ett temporärt pass som bara gällde en enkel resa hem till Sverige.

Då jag av olika anledningar inte kunnat skaffa Green Card, så hade jag ett inreseförbud på tio år till USA. Detta meddelade jag min man. Han hjälpte mig att köpa våra biljetter och skaffade även pass till sonen.

Den 27 juli 2000 anlände vi till Sverige. Jag fick folkbokföra mig i Sverige igen och fylla i immigrationspapper för mig och min son. För att detta skulle vara giltigt, så faxade skattemyndigheten en engelsk översättning till min man, så att han förstod vad han skrev under.

Sonen kom in på förskola och trivdes mycket bra.

Ganska snart började min man säga på telefonen att det tyvärr skulle ta för lång tid att betala av skulderna, så han skulle inte kunna komma till Sverige. Han krävde att vi skulle åka tillbaka till USA igen. Detta vägrade jag att göra och grälen per telefon blev allt tätare.

All rädsla som jag hade känt i USA, och som jag inte förstått vidden av förrän jag kom hem, välldes fram. När han, trots att han visste om inreseförbudet, ville att vi skulle återvända till den misär vi kom från, så var det droppen för mig.

Jag tog det svåra beslutet att ta kontakt med en advokat på Gotland och lade in om skilsmässa och begärde vårdnaden om vår son. Detta var den 29 september.

När jag talade om detta för min man, så tog det inte lång tid innan jag hade en kallelse i min brevlåda om att infinna mig till Länsrätten i Visby.

Min man hade den 4 oktober lämnat in en Haagansökan hos State Department. Detta kan man göra om man anser att partnern olovligen fört bort eller olovligen kvarhåller barnet mot den andres vilja. Ett Haagärende går före allt annat och stoppade därmed upp min ansökan om enskild vårdnad och skilsmässa.

Advokaten jag skaffat fortsatte att biträda mig samtidigt som min man fick en biträdande jurist, en jur. kand, sig tilldelad för att föra hans talan. Det var ju fel redan där, eftersom regeringen har uttalat att i Haagärenden ska ombudet vara en erfaren advokat.

Min man hävdade att jag åkt till Sverige för att besöka min ”sjuka mor” och att jag efter hennes tillfrisknande bestämt att jag skulle stanna i landet med sonen. Min man och hans ombud hävdade att sonens hemvist var i USA, där han hade sin invanda miljö.

Jag och mitt ombud yrkade på att han nu hade hemvist i Sverige på grund av den folkbokföring som hade gjorts. Vi yrkade vidare på att rätten skulle inhämta en barnpsykiatrisk undersökning och att en överflyttning skulle kunna skada sonens kroppsliga och själsliga hälsa, faktorer som enligt Haagkonventionen är grund för hinder att lämna ut ett barn.

Trots detta så dömde länsrätten den 29 november att jag skulle överlämna min son till sin far den 14 december i Stånga.

Vi överklagade till kammarrätten i Stockholm och försökte förklara att den invanda miljön i USA, som min man hänvisade till, inte existerade eftersom vi hade fått flytta så många gånger. Min mor och far skrev till och med ett brev till kammarrätten, där de också förklarade att min man hade ljugit om att min mor skulle ha varit sjuk.

Kammarrätten gick ändå på länsrättens dom och ändrade bara datumet för överlämnandet till den 28 december.

Nu överklagade vi till regeringsrätten, där man måste söka prövningstillstånd. Där tog vi bland annat upp att kammarrätten hade avslagit min begäran om muntlig förhandling men ändå godkänt skriftlig bevisning från min mans håll.

Det första ”beviset” som rätten accepterade var från min mans arbetsgivare, som skrev att han begärt få ledig kring jul för att åka och hälsa på mig och pojken, som enligt honom var i Sverige på en visit för att besöka min sjuka mor. Egentligen visar det bara vad *min man* har sagt till arbetsgivaren, ingenting annat.

Det andra var från vår hyresvärd, där han säger att han vid ett visst datum hade pratat med mig i telefon och att jag vid den tidpunkten var i Sverige på besök. Vilket inte var sant, då jag vid tidpunkten han nämner inte hade rest till Sverige än.

Det tredje var från min pojkes gudföräldrar, där de skriver att de fått uppfattningen att jag bara skulle åka på semester till Sverige och sen beskriver hur min man är som person. Det är bara det att min pojke inte har några gudföräldrar, då han inte är döpt utan det är min mans bästa kompis och sambon som skrivit brevet.

Det fjärde "beviset" som rätten godtog är från en "lead teacher" på ett Preschool center som skriver att de "have space" för pojken - vilket bara betyder bara att han kan få gå där men inte att han redan är inskriven.

I ett fax daterat den 22 december fick vi ett meddelande från min mans biträde att hämtning skulle ske i familjerättens lokaler i Visby och att min man bokade biljetter och skulle komma den 26 december. Han kom dock aldrig, på grund av "bokningsproblem" och ville att vi skulle senarelägga det. Jag sade då nej, eftersom han i detta läge brutit mot domslutet både vad gällde tid och plats.

Regeringsrätten beviljade inte vår begäran om prövningstillstånd.

Min mans ombud lämnade in en ny ansökan till länsrätten. Denna gång ville de att hämtning skulle ske genom polismyndighetens försorg och meddelade att State Department hade utsett en kvinna som skulle hämta sonen. Hon skulle ha mångårig erfarenhet av sådana ärenden.

Vi bestred att hämtningen skulle ske med polis och yrkade på muntlig förhandling, där båda parter skulle höras. Vi fick även där avslag i en dom som föll den 28 mars 2001.

Vi överklagade även denna gång till kammarrätten. Vid det här laget hade den amerikanska kvinnan, som var utsedd för att hämta sonen, varit i kontakt med mig och min man vid ett flertal tillfällen.

Min man hade i ett samtal med henne berättat sanningen; att det från början var meningen att vi skulle flytta till Sverige. Kvinnan meddelade detta till ansvarig tjänsteman vid State Department och satte som krav att om hon skulle hämta sonen, så skulle jag också få följa med, så att en rättvis vårdnadsrättegång skulle komma till stånd.

Hon talade även om sanningen om vår flytt i en skrivelse, både till min mans ombud och skickade även en kopia till mitt ombud som skickade det vidare till domstolen.

Följden blev, tragiskt nog, att State Department avskedade henne och skrev till rätten i Sverige att hon inte längre arbetade för dem och att de ej delade hennes mening.

Det kom även fram att min man inte hade något pass och inte längre kunde få något på grund av stora underhållsskulder. Min advokat kontaktade UD och bad dem ingripa i detta ärende för att hjälpa sonen. Det enda de gjorde var att skriftligen bekräfta att min mans passituation var sann.

Jag anlät även en privatdetektiv och fick fram att min man hade ett kriminellt förflutet och att polisen i New Jersey länge letat efter honom på grund av de underhållsskulder han hade till olika kvinnor.

Vi yrkade på ett muntligt förhör med kvinnan som hade blivit avskedad av State Department. Detta avslog kammarrätten. I sin dom den 23 maj, så ansåg de ändå att sonen skulle återföras till sin far. Nytt datum blev satt till den 1 juni. Även denna gång skulle överlämnandet ske i Stånga. Vi ansökte desperat om prövningstillstånd hos regeringsrätten igen.

Min sons förskola anmälde till socialen att de var rädda för att han skulle komma till skada vid ett överflyttande. Denna anmälan ledde inte till någon utredning.

Den 25 maj fick jag reda på av min mans juridiska biträde att den svenska avdelningen av International Social Service, ISS, skulle hämta vår son. Den 29 maj hade vi ännu inte upplysningar om vem eller vilka personer som skulle komma och hämta honom. Vi fick till slut reda på att det var en kvinna och en man från ISS som skulle utföra uppdraget. De kom till Stånga en timme innan de skulle hämta honom. När de kom hade de inte någon fullmakt med min mans underskrift på.

De hade heller inte tagit reda på var min son skulle bo, när han hade överlämnats till sin far. De lovade ändå att deras organisation skulle följa upp och se till att han hade det bra hos sin far.

När jag i efterhand frågade om detta igen, så faxade de en fullmakt som de erhållit från min man juridiska biträde. Fullmakten var inte underskriven eftersom den troligen var skickad med e-post.

Någon utredning kom inte till stånd om hur min son hade det med sin far. När ISS vände sig till de sociala myndigheterna i Virginia, där min man hade uppgett att han bodde, så sade de att de inte kunde åta sig fallet, om det inte fanns en begäran från en domstol.

ISS kontaktade då de berörda domstolarna i Sverige men de påstod att de inte kunde begära en sådan utredning.

UD kontaktade State Department som erkände att de haft mycket svårt att få kontakt med min man och när de väl fick tag på honom, så vägrade han uppge sin bostadsadress eller adressen på den förskola där vår son, enligt min man, skulle vara. Senare fick jag veta på att när ISS överlämnade vår son till min man, så var han hemlös, efter att ha blivit vräkt redan i februari. Någon plats på förskola hade min son aldrig haft.

Redan dagen efter att min son hade lämnat Sverige så mailade min advokat till UD. I brevet frågade han bland annat hur UD ställde sig till ett uttalande som en advokat från London gjort om att en ansökan om immigration för ett barn, undertecknat av båda vårdnadshavarna, är ett legalt bindande dokument.

UD meddelade att de inte kunde ge några kommentarer om detta.

Jag fick ansöka om inresetillstånd hos USA:s ambassad i Stockholm och reste den 24 augusti utan min mans vetskap.

I fall som det här, med ett vårdnadsmål där båda parter behöver närvara, så borde inresa automatiskt vara garanterad, anser jag.

Jag fick bo hos samma kvinna som egentligen skulle ha kommit och hämtat sonen. Hon hade valt att istället hjälpa mig och sonen.

Den 18 september fick jag tillfällig vårdnad om vår son – om vi kunde hitta honom!

Efter mycket detektivarbete tillsammans med kvinnan som hjälpte mig fick vi några dagar senare tillbaka honom med hjälp av polisen. Kvinnan hjälpte mig och tog honom till en traumaspecialist, som han sedan gick hos fram till det stora vårdnadsmålet.

Huvudförhandlingen ägde rum i slutet av november 2001 och tog 2 dagar. Jag fick vårdnaden och tillåtelse att åka hem till Sverige igen medan min man inte ens fick umgängesrätt.

När jag kom hem till Sverige igen, så trodde jag att alla problem var över men så var inte fallet. När jag skulle skriva in mig hos skattemyndigheterna som ensam vårdnadshavare enligt domen i USA, så kunde jag inte det.

Det visade sig att Sverige inte kunde följa den domen som fallit i USA, eftersom USA inte är ansluten till Europarådskonventionen. Så här i Sverige har vi fortfarande gemensam vårdnad och lika rätt till vår son än i denna stund.

Det är mycket bisarrt att man, efter att ha följt lagen till punkt och pricka, ändå får fel i slutändan. Ingen hade informerat mig om detta scenario och alla blev lika förvånade. Men det enda jag kan trösta mig med och hoppas på är att min före detta man aldrig får något pass och kan ta sig hit.

Vad jag vill poängtera är att en utländsk dom borde gälla även här, oavsett om landet är anslutet till Europarådskonventionen eller inte. Annars ser jag ingen mening med att följa Haagkonventionen, som ju säger att vårdnadsmålet ska ske i det andra landet.

Det bör också tilläggas att den amerikanska domaren i vårdnadsmålet sade att det var obegripligt att Sverige hade kunnat skicka tillbaka mitt barn och att det aldrig borde ha varit ett Haagärendet från början, precis som vi hela tiden hävdade.

Utan ett närmast ideellt arbete från vissa personer hade inte allt slutat så lyckligt. Det borde finnas mer hjälp att få, när det gäller viktiga frågor som man behöver få svar på. I mitt fall så hänvisade alla olika instanser bara till varandra.

Slutligen vill jag säga att svenska domstolar ska sluta att vara rädda för USA och istället börja se till den bevisning som svenska föräldrar i min situation lägger fram, bevisning som det enligt Haagkonventionen är möjligt att ta hänsyn till vid bedömningen om ett överlämnande ska ske eller inte.

”Jag skäms för att vara socialsekreterare”

Av ”En mormor”

När pojken efter umgänge berättar att han inte vill ta på pappas snopp, ”vill få bort bajset i munnen” och desperat försöker dra av sig skinnet, så reagerar inte socialtjänsten. När BUP skriver intyg om att det finns stor oro för barnets hälsa och utveckling, så reagerar den inte heller.

**Men när pappan gör en anmälan om att mamman är olämplig, så startar socialtjänsten omedelbart en stor utredning av henne - och mormor!
Mamman och pojken har nu tvingats gå under jorden.**

Jag vill berätta om min dotter och dotterson, som nu är 3,5 år.

Min dotter separerade sommaren 2003 från barnets far. I efterhand har jag fått veta många orsaker till separationen. Hur han hotat – ”går du, så får du se vad som händer”, ”gå du om du vågar”, ”gå du, pojken ska jag ha och du ska mista allt”, ”om du går så ska jag förstöra för resten av ditt liv”. Och så vidare.

Mitt barnbarn mådde inte bra efter söndagsumgänget med sin far. Fadern betedde sig alltmer underligt. Vid ett tillfälle försökte han springa genom en stängd dörr med barnet framför sig, varvid barnet naturligtvis slog huvudet i dörren.

Kontakten med polisen mynnade ut i att de bad mig (!), mormor, att hämta mitt barnbarn. Om han var skadad, sade polisen, så skulle jag ringa dem igen!

När akutmottagningen i vår lilla stad hörde att föräldrarna låg i vårdnadstvist, så ville de inte ta emot pojken. De bad oss vänta tills barnmottagningen öppnade på måndagen!

Ingen läkare gjorde anmälan till socialtjänsten!

Vid vår kontakt med socialtjänsten efter ytterligare oro för barnet, så fick mamman veta att om hon inte lämnade ut barnet på umgänge, så kunde hon betraktas som umgängeskrånglande i en vårdnadsrättegång.

Samtidigt var det hennes skyldighet som mamma att skydda barnet för fara.

Vår anmälan till socialtjänsten om misstankar att barnet for illa hos fadern föll platt. Utredningen lades ner, utan åtgärd.

I januari 2004 beslöt tingsrätten att min dotter skulle vara boendeförälder och fadern umgängesförälder, så att pojken skulle kunna vara hos honom varannan helg fredag till söndag eftermiddag. Att vi i vår överklagan skrev att fadern aldrig hade haft hand om sonen själv över en natt togs det ingen hänsyn till.

En februarisöndag kom mitt barnbarn, då 2 ½ år, hem till sin mamma efter en helg med sin far. Först var han apatisk, innesluten i sin egen värld, innan han började berätta:

– *Mamma, jag vill inte ta på pappas snopp!*

Efter läkarbesöket sent denna söndagskväll kom min dotter och dotterson hem till mig. När mitt barnbarn såg att det var ofarligt att berätta, så kunde han inte sluta. Han var bara 2 ½ år men hade ett välutvecklat språk som var lätt att förstå.

För att verkligen förvissa sig om att vi förstod, så visade han på sina mjukdjur och dockor vad som hade hänt. Han hade stark ångest, klädde av sig själv och alla mjukdjur och dockor.

Han försökte dra av sig skinnet på kroppen, hade svåra mardrömmar och skrek under sömnen. Han borstade tänderna tio-femton gånger per dag för att ”få bort bajset i munnen” och slog sig i huvudet när tankarna blev för svåra.

Vi ställde aldrig en fråga om vad som hade hänt utan frågade honom bara om vi kunde hjälpa honom och skyddade honom från att skada sig. Vi tröstade och lovade att han aldrig skulle behöva vara rädd igen.

Vad hände då med alla myndigheter? Vid läkarundersökningen på söndagen var pojken nybadad på grund av att han hade kräkts. Läkaren kunde inte se några synliga skador. Läkaren gjorde ingen anmälan till socialen.

Ingen fotografering av blåmärken hade gjorts, så det ombesörjde vi under måndagen på hemsjukhuset. Där ursäktade man sig med att kameran var gammal och dålig, så resultatet kanske inte skulle bli så bra!

På sjukhuset frågade de om vi hade gjort någon anmälan till socialen. Vi sade att det borde väl ha gjorts av läkaren som vi träffade på söndagen, vilket alltså inte var fallet. Hemsjukhuset försökte nå tre ansvariga på socialkontoret utan resultat.

Mamman gjorde en anmälan till BUP som anmälde vidare till socialtjänsten. Mamman pratade också med åklagaren och frågade vad som skulle hända nu?

Svaret hon fick från åklagaren var ett skratt och ”*Ja, vad händer nu? Jag antar ingenting för det har blivit väldigt populärt att anmäla varandra för sådana här saker i samband med vårdnadstvister.*”

Vad gör då socialtjänst och polis? Jo, socialen kontaktar polisen och frågar om de kan underrätta fadern om anklagelserna och får klartecken från polisen om detta.

Så fadern får på så vis fjorton dagar på sig för att undanröja eventuella bevis.

Polisen gör heller inget ”hembesök” och trots att anmälan inkommit till socialen från BUP så lämnas denna anmälan utan åtgärd. Pojken förhörs inte av polisen utan först ett halvår senare.

Vad gör då fadern? Jo, han ringer trettiofem telefonsamtal och gör två ”hembesök” – under en kväll. Enligt åklagaren är det en ”naturlig reaktion för en orolig fader!”

Och så anmäler pappan min dotter för att vara en dålig mamma!

Då tog det fart i socialtjänsten!

De startar en mastodontutredning med fokus på mammans lämplighet. Socialen forskar även i mitt, det vill säga pojkens mormors, liv trettio år tillbaka!

I maj 2004 får min dotter ett mordhot. Efter uppmaning från BUP, så väljer hon att fly med sitt barn. Hon lämnar sitt hem, magasinerar sitt bohag och gömd en tid på en kvinnojour, långt hemifrån.

Här får hon och sonen hjälp av en läkare på BUP, för vilken sonen får förtroende och återigen berättar han vad han genomlevt. Läkaren skriver ett "tungt" intyg och avråder från vidare kontakt mellan far och son, då stor oro för pojkens hälsa och utveckling anses föreligga.

Socialtjänsten i hemkommunen fortsätter dock att lyssna och tro på fadern. Fadern begär polishämtning av sonen, vilket avvisas av länsrätten som hänvisar till läkarintyget.

Men socialtjänsten bryr sig inte om domen utan börjar argumentera för ett LVU-omhändertagande.

Min dotter får två alternativ att "välja" på:

Antingen ska hon och sonen bege sig till ett utredningshem eller också ska sonen, vid vägran, omedelbart omhändertas och själv placeras på utredningshemmet.

Vi begärde att få närvara vid ett socialnämndssammanträde, dels för att utreda en rad missförstånd; dels för att få svar på våra frågor om varför de tjugosex (!) referenser som vi lämnat hade negligerats, med mera.

Svaret blev nu ett nytt "erbjudande" om plats på utredningshem, vilket mamman artigt tackade nej till.

Där står vi idag. Min dotter och min dotterson lever gömda. Min dotter är sjukskriven och pojken får gå på psykoterapihjälp för de trauman som han utsatts för. Och vi står inför en vårdnadsrättegång, där fadern begär ensam vårdnad, vilket givetvis också modern gör.

Krishjälp? Det är bara sådant vi hört talas om, inget sådant erbjudande har kommit vare sig från sociala myndigheterna eller BUP.

Min dotter "har gjort allt fel":

Hon har ställt krav på hjälp, krav på skydd, krav på det sociala, på polis och läkare. Hon har inte varit tyst och heller inte gått med på de förslag som lämnats av socialtjänsten, då de helt saknar relevans i sammanhanget. Det är inte mamman som behöver utredas – det är pappan som stått för övergreppen. Så hon är obekväm och skall sättas på plats av socialen som helt klart vill visa sin makt.

**Det är nästan så att jag skäms för att avslöja mitt yrke:
Jag är socialekreterare!**

”När allting fungerar som det ska”

Av ”Veronika”

Veronika mötte en engagerad socialtjänst och familjerätt, en lyhörd domare och en BUP-mottagning som gav den utsatta dottern hjälp.

I Tyresö finns det som saknas i många andra kommuner – en kunnig personal som handlar empatiskt och genomtänkt, helt enligt lagens mening.

Min flicka var utsatt för sexuella övergrepp. Hon började berätta när hon var sju år och idag är hon nio. Jag kan inte berätta på den här korta stunden vad som händer när man får reda på att ens barn är utsatt. Men det jag kan säga är att det blev en knäpp i huvudet på mig.

Jag blev chockad, förstod inte, hamnade i förnekelse. Men tack vare socialtjänsten, tack vare barnpsykologerna och tack vare polisen, så förstod jag så småningom att det var sant. Att den man som jag litade på faktiskt har gjort de här sakerna mot vårt gemensamma barn.

När jag har lyssnat på alla de här berättelserna som har varit här innan, så visste inte jag riktigt vad jag skulle säga för någonting för jag skäms något så fruktansvärt. Jag är fly förbannad att det ska vara så här. Att så många före mig faktiskt berättar om ren tortyr, för det tycker jag att det är, och jag är en av dessa som kan säga att jag har fått ett positivt bemötande rakt igenom.

Min dotter är skyddad. Vi har fått hjälp av socialtjänsten och är precis färdiga med vår familjerättsutredning. Familjerättsutredningen har intervjuat hela vår familj och omgivning och kan konstatera att min dotter har ett vårdbehov för det har hon.

Pappan säger att flickan inte har blivit utsatt för några övergrepp och eftersom hon inte har blivit utsatt för några övergrepp, så mår hon heller inte dåligt och därför behöver hon ingen behandling. Och då skriver familjerätten så här att risken är väldigt stor att han inte kan tillgodose hennes stora vårdbehov. Därför bör det inte vara någon gemensam vårdnad.

Sedan så står det också när det gäller umgänge att de inte tycker att det bör vara en dom i umgängesfrågan för *”det här är ingen vanlig vårdnads-, eller boende- eller umgängestvist”* utan det här handlar om sexuella övergrepp.

Min dotter berättar väldigt mycket. Dessutom har hon visat ett flertal symptom. Vi har varit kända inom barnpsykiatri sedan hon var tre år gammal. Hon har varit utåtagerande, hon har givit sig på andra barn. Så när hon började berätta själv, då rann alla pusselbitar på plats för alla - hennes symptom stödjer hennes berättelse.

Men det familjerättens utredning säger när det gäller umgänget är att de som ska avgöra umgänget, det är vårdnadshavaren och behandlaren. Det är behandlaren som ska avgöra när det är dags att ta in pappan i behandlingen, när barnet är moget för det. Och att jag som vårdnadshavare ska kontakta familjerätten den dagen då detta är möjligt för att få en kontaktperson, men inte innan dottern är redo för det.

I mitt fall så har det varit riskbedömning – kortsiktigt och långsiktigt. Min flicka har fått hjälp på BUP. Även jag har fått hjälp genom vuxenpsykiatri att få bearbeta min sorg och min ilska som mamma.

Och jag blir allvarligt flyförbannad, när jag ser att det jag upplever, det jag känner - det är ingen självklarhet. Utan ännu 2005 här i Sverige så använder man sig av tortyr på våra barn. Det är vad det är!

Det blev givetvis en vårdnadstvist. Naturligtvis hade vi barnpsykiatriskt utlåtande på hur dåligt min dotter mår. Pappan ville få bort det här, han ville få det ogiltighetsförklarat för mamman, det vill säga jag, satt i rummet och jag ”påverkade ju barnet”. Det är jag som är psykiskt sjuk och har inplanterat den här historien i hennes liv. Så att det olämpligt att jag befann mig i samma rum som barnpsykologen och min dotter.

Men när pappan och hans advokat vill ogiltigförklara så säger domaren att *”jag är bara jurist i grund och botten, jag är bara en domare. Jag kan inte göra det utan jag måste förlita mig på andra människors kompetens”*.

Jag vet inte vad jag ska säga – om det är så att vår familj har haft tur, vilket jag tror att det faktiskt handlar om, att man hamnar hos rätt personer som faktiskt tar till sig den kunskap som vi har idag för det finns kunskap, otroligt mycket kunskap. Jag menar all denna kunskap som vi mammor tvingar att skaffa oss. Så kunskap finns men det verkar inte vara så många som är intresserade att skaffa sig den här kunskapen.

Jag tycker att det är dags att alla ska öppna ögonen och se att konflikter mellan två vuxna människor skadar inte barn. Ger inga barn ärrbildningar i rumporna, blödande snoppar och alla andra skador som vi har hört här idag!

Det handlar inte om någon konflikt mellan två föräldrar. Och vi mammor och pappor, som är här idag. Vi är bara budbärare, det är det vi är och man ska fokusera sig på barnets berättelse och på den som har ansvaret och det är barnsexförövaren. Inte vi som bara bär fram barnets talan. Jag har inte så mycket mer att säga för allt som har varit, det har jag lagt bakom mig. Samhället har gett vår familj nya vägar att gå på. Jag känner ett otroligt hopp, en ljusning för att det finns en framtid. Det finns ett liv vidare efter det här.

Och jag önskar att alla skulle kunna få uppleva det vi upplever just nu och det är lugn och ro och att kunna få fokusera oss på det viktigaste - och det är barnets bästa.

”Hej, du som bestämmer!”

Av ”Anette”

**Jag sa en gång när jag måste lämna över min son till sin pappa, innan jag var säker på övergreppen: *Ibland måste man göra saker som man inte vill!*
Jag kommer aldrig att förlåta mig för den meningen.**

Min son är sex år. Han spottar efter poliserna på stan för de har inte hjälpt oss.

Min son vill skära bort snoppen för att allt ska bli som vanligt igen för då har han ju ingen pappa som kan fokusera på snoppen. Utan istället bara en Pappa som kan göra sånt som riktiga pappor ska göra: leka med bilar, kriga, hjälpa honom med cykeln när kedjan hoppar och så vidare.

Var dras gränsen mellan lek och övergrepp? Socialsekreterare som inte har egna barn och ingen utbildning i sexuella övergrepp utreder min omsorgsförmåga och misstanken om sexuella övergrepp. Chefen för familjerätten är god vän med den misstänktes far.

Tre gånger har domaren dömt delad vårdnad och varannan vecka trots dessa misstankar och trots pågående polisutredningar. Det finns inget samarbete och kommunikation mellan socialen och polisen. Polisen sa nej till umgänge under polisutredningen medan socialsekreteraren ringde till mig och sa att pappan ville träffa sin son. De sa att de inte kunde se ett hinder för att han skulle träffa honom. Istället ifrågasatte de mig och frågade vad jag var orolig för.

Inte heller vidarebefordrade socialsekreteraren anmälningar som kom in till dem under polisutredning till polisen. Utan jag fick själv ringa till socialen och ta reda på om det hade kommit in någonting, och sen ringa till polisen så de sedan fick ringa till socialen och begära in kopior.

Enligt socialen så har de ingen skyldighet att vidarebefordra anmälningar och information som framkommer till polisen. Borde inte samarbetet mellan socialen och polisen vara en självklarhet?

Jag sa en gång när jag måste lämna över min son till sin pappa, innan jag var säker på övergreppen: "Ibland måste man göra saker som man inte vill!" Jag kommer aldrig att förlåta mig för den meningen.

Jag kan aldrig förlåta samhället och alla dess myndigheter för dess feghet att vägra lyssna, se och agera. Jag kommer aldrig att förlåta hans far för att han förstörde vår son. Jag kommer aldrig att förlåta och jag kommer aldrig att sluta se och kämpa för min son och min rätt att vara mamma. Det är bara det vi vill – att vara mammor!

Min son har bett mig att läsa upp ett brev och han har talat om för mig vad jag ska skriva. Han skriver till "Han som bestämmer" men vem det är vet jag inte - och den personen verkar inte veta om det själv, så jag låter det vara öppet.

"Hej, du som bestämmer!"

Min pappa får inte åka in i fängelse. Han får inte åka i polisbil för han har en egen bil som han kan åka i. Min pappa är snart 38 år. Min pappa har gjort dumma saker med min snopp. Till exempel pillat och dansat snoppdansen och rumpdansen. Han har också sugit på min snopp och slickat. Min pappa har sagt: "Förlåt för att jag har gjort de här dumma sakerna med dig."

Till pappa vill han att "Han som bestämmer" ska säga: **"Sluta att göra dumma saker, annars vill han bara bo hos sin mamma!"**

Jag vill avsluta med att ge alla inblandade myndigheter och politiker årets största smocka: SKÄMS PÅ ER!

Och jag vill avsluta med att uppmana alla att applådera för oss – starka, modiga och bästa mammor!

Då får barnen skrynkligt hjärta...

Av en nioårig flicka

Det är helt rätt i lagen att man inte får slå sina barn.
Och det är just det som papporna gör, när de är helt vrickade.
Pappor kan göra saker och pilla i stjärten och hålla på och göra
såna saker som pappor inte får göra – och det är inget bra.

Det värsta är att de kan pilla i stjärten och dra i snoppen och göra
så att det är kaos. Det är inget bra när de gör så. Pappor ska vara
snälla, alla i familjen ska vara snälla mot varandra.

Pappor ska inte visa bilder på när tjejer suger på deras snoppar
och prata om att knulla, snuskiga saker.

Det är inte heller bra om pappor gör det, det är lite vrickat.
Det kan jag nog säga.

Det är inget bra.

Då får barnen skrynkligt hjärta och det är inte heller något bra.

Då känner de sorg inuti och det ska inte barn göra.

De ska vara glada. Leka lekar och leka kull.

Inte känna sorg som vissa andra barn i andra länder gör och i Sverige.

Det är liksom inget bra när man får ett sorgset hjärta.

Pappor ska inte heller göra dumma saker mot sina djur.

Det är inte bra att man gör sådana saker,
när man är en pappa.

Avslutande paneldebatt

Medverkar gör *Monica Dahlström-Lannes*, författare, tidigare sexualbrottsutredare och vice ordförande i ECPAT, *Anna-Karin Boqvist*, jurist hos Barnombudsmannen samt barnpsykiater *Nina Yderberg*, Mor-barn mottagningen. Tasso Stafilidis leder debatten.

MONICA DAHLSTRÖM-LANNES:

Jag är före detta sexualbrottsutredare och polis. Även om jag lämnade polisen, så har jag inte lämnat barnfrågorna. Frågor om våld och övergrepp mot barn jobbar jag med dagligen, väldigt mycket ideellt. Jag är också vice ordförande i ECPAT, krönikör och skribent.

Jag tycker att ni har berättat helt otroliga berättelser och ibland osannolika, man vill ju inte tro sina öron. Även jag som lyssnat på så mycket tänker att ”det här är ju inte sant”. Jag vet ju att det är sant men att det fortfarande går till så här.

Jag tycker att ni är fantastiskt starka kvinnor och män som orkar gå vidare med det ni har varit med om. Det är fantastiskt att vi får ta del av det.

Ja, barn kommer ju inte till tals och myndigheter begår övergrepp, det är inget snack om saken. Jag fick ett brev av en liten flicka:

”Vet du en sak, jag fyller tio år den 24 april och på fredag ska jag ha kalas. Förresten, om gubbarna säger att jag ska träffa Martin (*Martin är hennes biologiska pappa*) och tvinga honom till det, måste jag träffa honom då om jag inte vill? De kan väl inte tvinga mig? Om jag skulle vilja träffa honom så skulle jag ha gjort det för länge sen.”

Och då tänker jag på att den här pappan är inte misstänkt för övergrepp eller våld. Men han har aldrig varit pappa för henne. Han har aldrig bott tillsammans med henne och när hon var tre månader så fick hon sin pappa, sin styvpappa, som verkligen är hennes pappa på alla sätt och hon har det så bra.

Men hon störs hela tiden av detta att nu har pappa begärt vårdnad och umgänge och hon får åka åtta timmars resa för att träffa honom. Och så här pågår det, hon har fått äta magsårsmedicin och har haft det jättebesvärligt.

Det intressanta är då makten pappan visar. Det här handlar ju inte om barnens intresse, han är ju inte alls intresserad av henne. Utan han är intresserad av att få bråka med mamman. ”*Vissa män använder gemensam vårdnad som fjärrkontroll av kvinnan*”, har någon sagt. Och visst är det så.

Det ni inte har tagit upp, så särskilt många, det är ju det här med viten. Den här mamman ringer till pappan och försöker faktiskt att få iväg dottern och när han inte svarar, den här pappan, så reser hon inte iväg åtta timmar med dottern. Då beslutar ändå domstolen, att femtusen ska hon betala, för hon åkte ju inte dit! Så vad ska hon göra?

Jag tänker också på det här när man mister vårdnaden och inte får besluta. Hur en annan mamma lät läkarundersöka sin flicka efter misstänkta övergrepp men eftersom pappan hade ensam vårdnad så fick läkaren kritik, en varning av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd. Och Nina här kan också berätta hur det går till när man ställer sig på barnens sida.

Åklagare är ju förundersökningsledare men alla bryr sig inte om att låta höra barnen. Ibland förbjuds till och med polis att förhöra barn, det har jag också varit med om.

En åklagare ringde jag upp. Det gällde två pojkar, nio och elva år, fullt hörbara och väldigt begåvade barn och när jag ringde upp åklagaren och sa att ”Jag måste ha missuppfattat det här, de här barnen är ju inte hörda”, så sa han bara, rakt ut och väldigt ärligt, att ”Det behövs inte för det pågår en vårdnadstvist”!

Och då sa jag att ”det är väl inte din sak att utreda vårdnadstvister. Du ska utreda brott”. ”Jamen, mamman är inte trovärdig” sa han då. Men han hade aldrig träffat mamman, pappan hade han däremot träffat. Då sa jag att ”Det är inte din sak att värdera trovärdigheten, det är domstolarnas sak att göra det”. ”Är du inte nöjd, så kan du överklaga”, sa han. Då sa jag att ”Det är redan gjort men då kom bara ärendet tillbaka till dig själv och så lade du ner det igen”!

Och då sa han ”Jag har tjugo års erfarenhet av det här”.
Då sa jag att ”Jag har tjugofem års erfarenhet”!

Det här fallet har jag anmält till JO: läkarjournaler begärdes inte in, barnen förhöordes inte och man beslutade alltså helt utan beslutsunderlag. Och JO tycker att det var rätt!

När det kommer in andra fall som gäller bedrägeri- och diskrimineringsbrott och åklagaren inte tar in fakta och lägger ner fallen, då blir det kritik från JO. Men inte när det gäller misstanke om sexuella övergrepp mot barn. Och nu ville jag veta av JO: vari består skillnaden?

Då fick jag svaret att det här är enskilda ärenden som varje JO-handläggare har hand om och varje beslut tas av en enskild handläggare och det lägger man sig inte i. Och då skrev jag igen till chefs-JO och sade att min fråga är av principiell natur: Jag vill veta hur man kan fatta korrekta beslut utan beslutsunderlag. Och då sade han att några principiella frågor, det svarar man inte heller på! Så det tycks helt omöjligt att få ett svar från JO.

Och sen har det varit uppe det Carina Sällberg pratade om, dessa nio vittnen som inte ens beskrevs i domen och Lotta om de försvunna banden från rättegången – och JO tycker att det är rätt!

Jag tycker att man måste kunna kräva en minsta gemensamma policy hos JO för vem ska man vända sig till, om man inte ens kan vända sig till JO?

Nu har jag tagit kontakt med många olika riksdagsmän för man kan inte klaga på JO utan det måste man göra via konstitutionsutskottet och precis som jag skulle åka från Eskilstuna fick jag ett mail från Johan Pehrson, ordförande i justitieutskottet, som säger: ”Jag skickar vidare till mina kollegor i KU. Håller helt med dig om att det finns stora risker för tilltagande kvalitetsproblem i svenska domstolar”.

Och det här med domstolar tycker jag är intressant.

Jag läste en artikel i DN, där tvärpolitiska gruppen skrev att man måste ta upp umgängesfrågorna i domstolarna och så skriver man att lagstiftningen måste ställa barnet i centrum, att större hänsyn ska tas till barnets vilja och att man måste se till att domare, advokater och andra i vårdnadsärenden måste få utbildning.

Den här artikeln skrev 1992 – det är tretton år sedan!!!

Det har inte hänt någonting tycks det. Det har bara blivit sämre. Och Sverige fick faktiskt nyligen kritik från FN för att vi inte följer Barnkonventionen. En del av kritiken var just att domare inte har utbildning i frågor som rör barn.

Så om man ska sammanfatta det här:

***Polis och åklagare ska utreda brott, ingenting annat.**

Och jag vill också säga att ni ska anmäla brott mot er själva som vuxna. Jag har kommit i kontakt med fall där mamman är våldtagen och misshandlad men hon har inte velat göra anmälan till polisen av hänsyn till barnet.

Sen, när det blir en rättsprocess, så räknas inte det mamman säger om att hon själv blivit misshandlad. Då säger man att *"det säger hon bara, det var ju aldrig polisanmält och varför var det inte det"*? Det är viktigt att polisanmäla brott!

***Socialtjänsten utreder barnets behov av skydd och hjälp och ska göra en riskbedömning.**

Det här ordet "riskbedömning" tycker jag är så viktigt. Det är riskerna, oberoende av vad polisen, åklagare eller domstolen kommer fram till. Är det risk för att barnet utsätts för övergrepp, så ska det inte vara vårdnad och umgänge.

***Barn måste bli polisförhörda. Och bara trygga barn kan berätta. Man måste ge barnen en frizon, åtminstone under polisutredningen.**

På 80-talet, när jag höll på med det här, var det helt otänkbart att barn skulle få umgås med den misstänkte under polisutredningen. Hur skulle man då kunna få fram fakta, om barnet sedan skulle tillbaka till den misstänkte? Det var helt uteslutet! Men idag är det väldigt vanligt. Jag skulle till och med vilja ha en lag på att det här ska vara förbjudet!

Det här med att man inte tror barn och att barn inte får berätta. Idag vet vi att barn utsätts. Polisen gör tusentals barnpornografibeslag, där man ser hur barn utsätts. Då undrar jag - vems barn är det då om det inte är just de här barnen. Det är alltid någon annans barn, det är inte just det här barnet. Mycket märkligt!

Vi behöver rätt personer! Vi behöver rätt kunskap och vi måste handla i rätt tid och i rätt ordning. Det krävs en attitydförändring hos poliser, åklagare, domare och socialtjänst.

Glöm inte heller att det finns bra socialsekreterare, det finns bra poliser, det finns bra åklagare och domare!

Och till sist: Ge inte upp!

Jag vet att man kan känna sig maktlös men det ni inte får göra är att ge upp, ni måste inge barnen hopp!

Även om det ser tröstlöst ut, så måste barnen veta att ni finns där, att ni försöker och att ni kämpar för dem. Det gör att de också står ut!

NINA YDERBERG:

Jag är alltså läkare och barnpsykiater. Några känner kanske igen mitt namn. Jag var aktuell i december förra året när Dagens Nyheter skrev tre artiklar i rad om mig, om hur jag ägnar mig åt ”falska sexanklagelser”.

Jag jobbar alltså som privatpraktiserande barnterapeut. Jag är inte på något sätt specialiserad på sexuella övergrepp – eller var det inte från början men har tvingats bli det eftersom jag fått så många som har berättat, så att jag har fått lära mig hur man handskas med det.

Någon annan talade om dissociation. Det begreppet är väldigt viktigt.

Dissociativa symptom som alltså uppkommer efter svåra trauman är väldigt lätta att känna igen.

Att känna igen ett traumatiserat barn tar en dag, sen lär man sig de kunskaper man behöver. Och känner man igen symptomen på trauma, så förstår man ju också när man har ett traumatiserat barn framför sig och då bör det också finnas någon form av trauma bakom.

Enligt min uppfattning, så ska man inte ge sig förrän man har förstått vad det traumat är. På samma sätt som om ett barn kommer in med svåra magsmärtor på akuten, så ger man sig inte förrän man förstår vad det beror på.

Eftersom jag kan mycket om trauma så ser jag mycket traumatiserade barn och alltså följer jag socialtjänstlagen: när det finns misstanke om barn som far illa så gör jag anmälningar. Alltså kommer det förhållandevis många anmälningar från mig.

Jag har aldrig blivit fälld av socialstyrelsen. Jag har inga prickar men jag blir naturligtvis ofta motanmäld av dem som finns på andra sidan av mina anmälningar, för det mesta män men inte alltid.

Nu försökte DN tre dagar i rad rikta kritik mot mig på ett sätt som skulle göra mig för lång framtid omöjlig, åtminstone i alla domstolar. Bland annat utifrån ett fall där jag och mamman tillsammans skulle ha kokat ihop hela den här historien.

Det var på löpsedeln på Dagens Nyheter och det var huvudnyheten! Och den enda egentliga kritik som fanns, det handlade alltså om den åklagare som hade beslutat att lägga ner förundersökningen eftersom pojken sa att mamma ljuger, det här har inte hänt.

Att sen den pojken har sett sin mamma bli svårt misshandlad, att han har blivit slagen själv, att han har utsatts för grova sexuella övergrepp, att hans pappa vid upprepade tillfällen har hotat att döda honom om han berättar – till det tas ingen hänsyn. Utan slutsatsen då, när utredningen läggs ner, är att mamman och jag måste ha hittat på det här. Och det skriver åklagaren i sitt beslut om nedläggning.

Men på denna spik kokar man då en tre dagar lång soppa.

Jag berättar det här för att åskådliggöra vilka starka krafter det här är, när Sveriges största dagstidning som man har för sig är relativt neutral, gör en så enorm story. Jag har faktiskt gjort en anmälan till pressombudsmannen som är under behandling om dessa enorma förenklingar och lögner.

Till exempel angående en pappa som hade fått fly utomlands för att undgå flera anklagelser om övergrepp. Han hade mordhotat socialsekreteraren under pågående utredning, hade mordhotat mamman, kidnappat pojken, de hade fått gömma familjen. Det fanns inte nämnt i artikeln utan det här handlade om stackars pappor som var offer för en konspiration från mig och de här mammorna.

Som sagt, som vi märker idag - det är inte speciellt många journalister här, det är inte många politiker här. Det är inte en fråga som är lätt, men som vi alla har förstått helt nödvändig, att lyfta upp.

Då vill jag komma med några kommentarer om det som sagts idag apropå att det ska vara mammorna och jag som har kokat ihop de här historierna. Jag har aldrig fått något beställningsjobb, jag har aldrig varit med om att en mamma har kommit till mig och sagt att hon tror att hennes barn har blivit utsatt för ett övergrepp och bett mig konstatera det.

Snarare tycker jag att det brukar vara tvärtom att barnen kommer och har symptom. Jag börjar undra utifrån berättelsen och symptom och att mamman motvilligt och under viss tid tar till sig den här fruktansvärda informationen. Så att mammor kommer med beställningsjobb om utlåtanden om övergrepp har jag inte träffat på i något fall och jag har träffat ganska många barn.

Och sen känner jag tyvärr igen det här med prestigen som jag märkt i ett antal fall, närmast ett hämndbegär. Jag delar tyvärr i stort sett kritiken mot socialtjänsten. Det är något så fruktansvärd brist på kompetens att man inte tror att det kan vara på det här sättet och det är bra att få visa att det faktiskt är det – med vissa undantag.

Jag tycker man märker mönstret här idag, att den man inte tror på det är den som försöker föra fram att barnet far illa. Det är fler kvinnor än män men den part man inte tror på är den part som försöker lyfta fram att det här är ett barn som far illa.

Och om den parten sen så småningom verkar få rätt, oftast mamman, så blir det nästan som ett hämndbegär från socialtjänsten; att man börjar utreda och att man kommer med uttalanden om omhändertagande, där det inte finns några grunder överhuvudtaget. Och det är väldigt obehagligt att se på för att inte tala om hur obehagligt det är för dem som drabbas.

En annan kommentar: man har för sig att det är mest flickor som är utsatta för övergrepp.

Jag antar att ni hör av berättelserna att det är minst lika vanligt att det är pojkar som utsätts. Pedofiler verkar inte bry sig om vilket kön barnet har utan de verkar ta de barn som råkar komma i vägen.

Därför ska man naturligtvis vara observant. Om något barn blir utsatt, så ska man också titta på andra barn i den här pedofilens omgivning.

Det brukar inte vara så att man väljer ett barn för att man tycker speciellt om det här barnet utan man tar det som finns i närheten.

Jag skulle vilja ha en omvänd bevisbörda. Med den lagstiftning vi har och den kompetens vi har generellt inom socialtjänst och domstolsväsende, hur skulle det gå till att ett barn under låt oss säga tio års ålder överhuvudtaget skulle få skydd?

Barnet berättar och blir, som vi vet, nästan aldrig trott. Finns det inga fysiska skador eller bevis så blir barnet i princip aldrig trott; polisutredningen läggs ner, socialtjänsten backar för det mesta – i bästa fall, i värsta fall gör de allt för att den förövande parten ska få vårdnaden...

Om ett barn berättar om övergrepp, så vill de flesta som är den icke-förövande parten ta ut skilsmässa, det är en naturlig reaktion. De mammor som inte tycker att det här är skäl nog för att skiljas, de barnen får ju inget skydd i alla fall. Alternativet är att man vill skiljas från den man som förgripit sig på sina barn och då uppstår automatiskt en vårdnadstvist.

Det vill säga, det finns i princip inga övergreppsärenden där barnen behöver få skydd som inte är vårdnadstvister. Och jag känner helt igen det här att så fort som det rör sig om en vårdnadstvist, så backar alla och säger att det här är bara anklagelser som handlar om vårdnadstvisten.

Så jag skulle vilja att de som är ansvariga förklarar hur det skulle gå till att ett barn skulle få skydd och vilka villkor som skulle vara uppfyllda.

Och då tänker jag på er som sitter här. Ni har modiga barn som har berättat, de flesta barn berättar inte om övergrepp.

Vi vet från Christina Backs och Carl Göran Svedins undersökning från BUP Elefanten på de här trettio barnen som man hittade i Huddinge barnpornografihärvan – ingen av de barnen hade spontant berättat.

Det vanligaste är alltså att barn inte berättar om övergrepp, så att ni som sitter här som har ett barn som har berättat... det är ändå ett uttryck för att de barnen är trygga och modiga nog för att våga berätta.

Sen har vi tyvärr alla de fall där mammor anar, förstår, vet men väljer att inte se, att inte ta konsekvenserna av det här.

Så att detta, skulle jag vilja säga, är ett gigantiskt samhällsproblem som det finns många skäl till att vi blundar för. Och en orsak till att det är så få här idag av myndighetspersoner, av journalister och andra är att det här är en så het potatis att man inte vill ta i det, man vet inte var man ska börja. Det är så utbrett, det är så utspritt.

En kommentar som är i viss mån kontroversiell men jag tror ändå att alla vet det:

Det är klart, med tanke på hur vanligt pedofili är, att det finns pedofiler på olika ställen i systemet.

Det är klart att de finns hos polisen, de finns i rättsväsendet, de finns inom socialtjänsten... antingen pedofiler själva, det kan vara människor som är gifta med pedofiler och det här pågår hemma och man vill inte veta att det här händer hemma eller man vill inte veta att det händer, när man själv var liten.

Naturligtvis gäller inte detta i alla fall men det är i alla fall ytterligare en faktor till trögheten i systemet.

Och när det gäller då generell kunskapsnivån och de myndighetspersoner som då ska syssla med det här, så vill jag understryka vikten av kunskap om trauma, om dissociation och psykopati. Jag skulle aldrig, hur länge jag än har jobbat med det här, kunna urskilja vem som begår övergreppen. För det går inte att få en känsla för det eller tro att man kan känna det på "vibbarna".

Dissociation, som alltså är ett symptom på trauma, betyder personlighetsklyvning som kommer ifrån att man har genomlevt något som varit fullständigt outhärdligt. Man har tvingats splittra upp sig i flera personligheter för att kunna stå ut med det här.

Då finns det oftast väldigt aggressiva personligheter, förövarpersonligheter och på samma sätt finns det väldigt trevliga, sociala personligheter. I de personligheterna så syns inte ett spår av förövaren. Alltså kan man sitta hos socialtjänsten och verka hur trevlig som helst, jättesympatisk. Det betyder inte att man är sympatisk på samma sätt hemma bakom stängda dörrar.

Och som en sista punkt vill jag säga att jag tror inte att man kan ha trevligt med sin våldtäktsman. Jag tror inte att man först kan bli våldtagen och sen baka bullar med sin förövare och tycka att det är ganska kul.

Det handlar oftast inte "bara" om att man blir pillad i stjärten utan när man sen börjar prata med de här barnen, så är det väldigt mycket mer. Det är grova övergrepp och sen är det så att pappan ofta inte nöjer sig med att vara själv utan han tar inte sällan med barnet till kompisarna och lånar ut eller säljer, man gör barnpornografi...

Det här finns i mycket större utsträckning än vi kan föreställa oss men barn berättar då inte gärna om det här utan först efter lång tid. Men man kan inte reparera det här om man måste träffa den som har gjort de här sakerna, det tror jag att ni kan tänka er själva:

Om ni hade blivit våldtagna och sen behöva med jämna mellanrum behöva träffa den här våldtäktsmannen, som då vissa av er tvingas att göra i olika rättsliga sammanhang, så kan man inte gå in och bearbeta det som har hänt utan barnen måste ha skydd.

Man kan inte normalisera umgänget med den som har våldtagit en. Barnet måste skyddas och det måste en vuxen förstå.

Sen om barnet, när barnet har arbetat igenom övergreppen och blivit äldre, då vill ha kontakt med förövaren, så är det en annan sak. Men så länge barnet är litet och så länge barnet inte har bearbetat sitt trauma, så ska det vara fullständigt skyddat från förövaren.

ANNA-KARIN BOQVIST:

Jag jobbar hos Barnombudsmannen som jurist sedan tre år tillbaks och tyvärr så kan jag väl säga att den bilden som vi har sett här idag är någonting som vi känner till.

Vi har väldigt mycket samtal dagligen, både brev och telefonsamtal, från framför allt vuxna men också ganska ofta från barn som lyfter upp att det finns problematik om vårdnad, boende och umgänge.

När vi är ute i olika sammanhang och pratar med barn och unga själva, så är just det en av de frågeställningar som barn oftast tycker att barnombudsmannen att jobba med.

Anledningen till att vi gjorde en studie som vi just har publicerat som heter **”När tryggheten står på spel”**, det är att vi under en väldigt lång tid har fått mycket information från många som ringer och skriver till oss i de här frågorna.

Så det har känts viktigt för oss. Och även om vi inte har mandatet att gå in i enskilda ärenden, så har de här människorna som har ringt till oss och berättat om sina situationer bidragit till att vi arbetar med den frågan ständigt och då framförallt när det gäller tvister kring barnen eller när den ena föräldern är utsatt för våld.

Jag får ofta frågan: när får barn säga vad de tycker i tvister om vårdnad, boende och umgänge.

Ja, om man tittar på FN:s konvention om barnets rättigheter, som faktiskt alla riksdagspartier har ställt sig bakom och som de ratificerade, så säger konventionen att alla barn har rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem. Det vill säga, socialtjänsten kan inte säga att ett barn inte har rätt att komma till tals!

Det vi slarvigt pratar om, att det finns en 12-årsgräns då barnet får komma till tals idag, det stämmer inte alls med artikel 12 i barnkonventionen. Den rätten att uttrycka sina åsikter, den är absolut. Och i barnkonventionen går man så långt att man säger att även barn som inte kan uttrycka sig i talspråk har rätt att uttrycka sina åsikter. Det är vi vuxna som ska anpassa våra metoder för att lyssna till barnen.

Så det tycker jag är jätteviktigt att man lyfter upp i det här sammanhanget: alla barn har rätt att uttrycka sina åsikter om alla frågor som rör dem. Barnen ska inte däremot tvingas att ta ställning – ”vill du bo hos mamma eller vill du bo hos pappa?”

Det handlar det inte om i de här tvisterna. Utan det handlar om att barnet ska få berätta om sin situation och det känns som att det är en viktig synpunkt att barnen måste få finnas med, barnen måste få uttrycka sina åsikter. Självklart ska de inte avtvingas svar i olika frågeställningar men de måste finnas med!

Jag är övertygad om att man inte kan avgöra vad som är barnets bästa utan att ha lyssnat på vad barnet självt säger om sin situation. Det tror jag är en av de viktigaste komponenterna, att vi får metoder och kunskap kring hur vi talar med barn och att alla barn har rätt att komma till tals.

En sak som jag kan lyfta fram från den studie som vi har gjort angående tvister om vårdnad, boende och umgänge, när det förekommer uppgifter om våld: i socialtjänstens utredningar ser man att riskbedömningar görs i mycket lägre utsträckning när det gäller de äldsta barnen.

Och det beror på att de äldsta barnen får sina åsikter beaktade.

Man säger att oavsett vad det här barnet har varit med om, så godtar vi barnets förklaring till varför han eller hon inte vill umgås med en förälder.

Men om man inte gör riskbedömning i särskilt stor utsträckning heller när det gäller de yngre barnen, vem tar då tillvara deras rättigheter?

Det kan ju inte vara så att bara de äldsta barnen, som kan uttrycka sina åsikter, är de som ska skyddas.

Kommentarer från publiken

1) Fråga till Nina och Monica

Alla vill vi ju ha stopp på övergrepp men lösningen på det hela och fokus på den som bär ansvaret, det är ju barnsexförövaren. Och vi vet att han kan se ut som vem som helst, vi har hört massor av kvinnor här idag som berättat att de varit kära och så men sen har det hänt en förändring hos den här mannen.

Alltså, det är en man som inte är normal inombords på något sätt. Vad görs idag för att fokusera på den här pedofilen, på den här mannen, för vad händer om han inte får behandling? Jo, då skapas ju nya förövare för det har vi ju alla läst att dagens offer är morgondagens förövare.

Därför känner jag så här: år 2005 så tillåter vi faktiskt att nya förövare föds. Om man gemensam vårdnad, så kan den ene vårdnadshavaren neka behandling, vilket gör att barnet inte får hjälp med sitt trauma. Och därför så vill jag fråga: det här med det sociala arvet och att bryta den onda cirkeln, hela den här ruljansen, hur går diskussionerna där – vad gör man åt det?

Monica:

Ja, jag tycker ju alltså att det är oerhört viktigt att man polisanmäler brottet och att polisen sen utreder. Min erfarenhet är att barn ska höras men att också de misstänkta ska förhöras.

Och det går att få ett erkännande om man bemöter de här personerna på rätt sätt och inte ger upp. Ger man ett erkännande, så kan man ju också motivera att ta emot hjälp.

Det finns ju också vissa behandlingscentrum där man mer eller mindre tvångsmotiverar dem efter en fällande dom, för då är det också lättare att ta emot hjälp. Men det är viktigt tycker jag att samhället går in och markerar att detta är fel och förbjudet. Detta är första steget, sen kommer behandlingen.

Nina:

Jag ser från min praktik att många av de barn som själva har övergreppserfarenhet väldigt tidigt börjar förgripa sig på syskon, på kompisar och så vidare ända från sex-, sjuårsåldern men kanske ännu vanligare från nio, tio.

Jag uppfattar inte inom barnpsykiatrin att man tar det här perspektivet särskilt mycket på allvar eller har något speciellt fokus på det.

Jag tycker inte heller inom socialtjänsten att man tar det på speciellt stort allvar. Jag vet ärenden där socialtjänsten fått information om att unga förövare men överhuvudtaget inte utrett den personen på något sätt.

Det finns en amerikansk läkare som heter Anna Salter som skrivit mycket bra böcker om förövare och pedofili, bland annat en som heter "*Surviving trauma*". Där hänvisar hon till en amerikansk utredning som visar att varje förövare förgriper sig på i genomsnitt 160 barn.

Jag tror inte att de siffrorna gäller i Sverige – och här finns också de män som åker till Thailand eller andra ställen och förgriper sig på väldigt många barn. Men varje barn som inte får hjälp och som blir en förövare kommer att i sin tur förstöra väldigt många andra barn och fokus på det här tycker jag är relativt litet.

2) Röst ur publiken:

Min dotter som är utsatt är otroligt utåtagerande. Hon är nio år idag, hon har förgripit sig på totalt tre barn, däribland sin lillebror. Det är fruktansvärt hemskt att se detta inlärdade beteende. Vi får någorlunda hjälp men de barn som inte får behandling och hjälp, det är faktiskt morgondagens föräldrar.

Jag tycker att det är fy skam att år 2005 så pratar vi om att vi vill ha stopp på sexuella övergrepp. Men vi gör ingenting åt det genom att ge de här barnen hjälp.

Nina:

Glöm inte bort andelen kvinnliga förövare, det är också mycket vanligare än vi tror att även kvinnor begår sexuella övergrepp. Kvinnor som har egna övergreppserfarenheter får till exempel under förlossningen återuppleva de här smärtorna. Hela det här traumat aktiveras, man går in i ett delvis dissocierat psykotiskt tillstånd.

Det är inte alls ovanligt att kvinnor förgriper sig på små barn. Vi får också många berättelser om män och kvinnor som förgriper sig tillsammans. Tyvärr är det, tror jag, ett större område än vi hittills pratat om.

3) Manlig röst ur publiken:

Jag har hållit på fyra år med vårdnadstvisten och utredningen var ju under all kritik, det finns stora brister och lagbrott i utredningen och den ligger till grund för tingsrättens beslut.

Och där sitter socialsekreteraren och erkänner att hon har lämnat in en bristfällig utredning. Min advokat reagerade inte, tingsrätten reagerar inte. De dömer utifrån en bristfällig utredning och felen är graverande.

Jag lämnade sedan utredningen till en oberoende socialpedagog som jag bad gå igenom utredningen ur barnets utgångsläge och det finns noteringar i marginalen på över 48 sidor om brister och felaktigheter. Och jag har i dagens läge begärt ytterligare en ny utredning och de vill fortfarande hänvisa till den gamla utredningen.

Jag har försökt få hjälp ekonomiskt för att starta en ny utredning. Första utredningen gick på 40 000 kronor, så jag har ingen buffert idag. Jag har pratat med alla instanser men det finns inte en organisation i detta land som kan ställa upp med en garanti, så att jag kan starta en ny utredning för att hjälpa min dotter.

4) Inlägg från publiken:

Något som upprör mig så fruktansvärt mycket det är att domare alltid går fria. Jag skulle önska att man kunde konfrontera dem med oss som blivit drabbade av deras domslut. Hur det skulle gå till vet jag inte.

Det jag kan föreställa mig, som kanske är naivt, är att domare tvingas att vara med på sådana här hearingar, nämndemän också, höra våra berättelser, ta del av verkliga livet.

De är skyddade och där sitter man med sin vanmakt. Jag skulle gärna vilja träffa den domaren som bestämde att min treårige son flyttades ifrån sin mamma till en pappa han inte kände. Jag skulle vilja träffa henne, höra vad hon tänkte, hur hon mådde när hon åkte hem till sin man – hon har inga egna barn fick jag veta.

Bara det! Vad är det för kompetens?

Man måste kunna kräva kompetens hos dem som jobbar med sådana här saker. Både domare och nämndemän och så vidare, alla i hela ledet. Det måste finnas kompetens om dem som bestämmer hos människors liv. Barn är ju människor!

Jag är jättearg, det är fruktansvärt det här. Dessutom känner jag att det finns en ironi i allt det här. Att vi kan träffas så här och prata och berätta om vad vi har upplevt, som om ”vi kan hålla på”. **”Låt dem hålla på och prata, låt dem hålla på och träffas.”**

Kommer det att hända någonting eller hur många gånger ska vi träffas så här? Det är jättebra att vi får göra det, det är jättebra att ni finns och ställer upp och arrangerar det här. Men hur många gånger ska vi träffas innan det händer någonting? Det måste hända någonting riktigt, vad ska vi göra, ska vi strejka på något sätt? Jag menar, de som borde vara här lyser med sin frånvaro. Vad tänker de? Tänker de *”låt de där hysteriska mammorna hålla på och tjattra med varandra”*?

5) Inlägg från publiken:

Hur kan man utfärda en dom på böter för en man som har erkänt att han har förgripit sig på min dotter i det här fallet? Bara utfärda böter och ingenting som säger att han måste få vård eller någonting. Det är ungefär som att få en parkeringsbot, sen kör man vidare till nästa gång.

Nina kommenterar:

Jag tror att man får försöka jobba för att det blir den typen av domare som faktiskt lyssnar, som faktiskt tar in olika typer av information. Alltså som har en helt annan kompetens och att man gör ett noggrant urval.

För precis som någon sade:

barn är också människor och de är väldigt viktiga människor och de som ska syssla med barns liv, framtid och hälsa ska ha ett intresse och kompetens, att man mycket noggrant ska välja ut den typen av domare och jurister och även socialsekreterare som ska få jobba med den här typen av mål.

Monica kommenterar:

Jag håller också med om det, att de ska vara specialutbildade.

Vi har försökt få domare till utbildningar. ECPAT bjöd in domare och det kom ingen domare och de svarar ungefär så här att ”Vi behöver ingen utbildning, vi vill förhålla oss neutrala”!

Men nu har vi, med tanke på att FN har kritiserat Sverige, skrivit till Domstolsverket igen och sagt **att** ”*nu får ni skynda på här*”. Det måste bli utbildningar. Sen är det klart att utbildning inte alltid räcker, som Nina säger, man måste ha rätt personer på rätt plats.

Nina kommenterar:

Jag tror att om utländsk press började skriva om hur det gick till i Sverige, om det här speglades utifrån – om franska tidningar, engelska tidningar, amerikanska började göra reportage om att det inte går att skydda barn i Sverige. Att vi lever, som någon här tidigare sade, i Bananrepubliken Sverige...

För barn är det här en Bananrepublik och om det började skrivas om det i utländska tidningar, då tror jag att folk skulle få fart.

6) Fråga från publiken:

Brottsrubriceringen är alltid ”sexuellt ofredande”, varför är det så? Det handlar ju om våldtäkt!

Monica svarar:

Brottsrubriceringar är ju lite vanskligt. Man gör ju anmälan och då tycker inte jag att man kan rubricera det från början eftersom ”sexuellt ofredande” ju kan hamna på ”våldtäkt”. Sen kan det ju hända också i och för sig att man kan anmäla för ”våldtäkt” och det kan hamna längre ner på straffskalan. Men att börja med ett ”sexuellt ofredande”, det låter väldigt lågt för mig.

Anna-Karin svarar:

I och med den nya sexbrottslagen har man ju förändrat lagstiftningen för övergrepp mot barn. Den nya lagstiftningen ska förhoppningsvis leda till att det inte blir sexuellt ofredande när det handlar om övergrepp mot barn, att det inte ska krävas att någon har använt sig av våld för att det ska anses vara våldtäkt mot ett barn.

7) Kommentar från Carina Sällberg:

När Thomas Bodström blir konfronterad med den här frågeställningen, så får man läsa att ”*brott mot barn är en prioriterad fråga som vi ska ta på största allvar*”. Bland annat sade han så här när tre journalister på Ekot förra året gjorde en omfattande djupgående granskning av hur myndigheterna hanterade de utsatta barnen. I de sammanhangen fick han ju frågan och då sade han att ”*det här är ju upprörande om det verkligen går till på det här sättet*”.

Och så hänvisar han - och det har jag också hört på två stycken seminarier – till ”förundersökningskungörelsen” som säger att när brott riktar sig mot barn, så ska utredningen vara klar inom nittio dagar. Man stoltserar med det att vi är snabba.

Men både i mitt fall och i föreningen KOBRA, så ser vi att man följer det inte, man nonchalerar denna förundersökningskungörelse totalt - och som det visade sig i Ekot, så blir barnen aldrig hörda överhuvudtaget. Och i två tredjedelar av fallen så blir den misstänkte inte hörd.

Jag har försökt att driva detta vidare och anmält åklagarna men det verkar inte finnas några sanktioner när man bryter mot förundersökningskungörelsen. Kan du kommentera detta, finns det verkligen inga sanktioner rent juridiskt?

Monica kommenterar:

Nej, jag tror faktiskt inte att det gör det. Det står i lagen ett sådant här ”men” att ”om det är möjligt” och ”i mån av...”, ” och så här - och det ska finnas en misstänkt. Och eftersom varje utredare, som här i Stockholm, har en trettio-fyrtio fall, så är det helt omöjligt att prioritera.

Så jag tycker att vi har väldigt bra lagar här i Sverige men vi tillämpar dem inte och tolkar dem ofta fel. Det är ett problem, ett jättegapp däremellan.

Anna-Karin kommenterar:

Det kan ju finnas tillfällen när det krävs mer än nittio dagar, det får ju inte vara en så fast gräns att kan man komma fram till något i slutändan.

Carina S:

Ja, fast jag menar att ofta är det inte ens inlett, förhör hålls sällan förrän det gått sex månader eller upp till ett år, det är just att man inte ens inlett utredningen när det gått nittio dagar.

8) Inlägg från publiken

Jo, jag har ju delat med mig tidigare av att jag har bra erfarenhet av familjerätt och så vidare. Men däremot har ju jag mina taggar åt polisen och åklagare, där vi har blivit behandlade riktigt tokigt. Jag undrar vad som händer inom polisen med det här om barnförhör, att vidareutbilda polisen ännu mer, att de verkligen är objektiva som de faktiskt ljuger att de är. Och sen åklagarna, jag tycker att man pratar så bra om de här nya sexualbrottslagarna. Men problematiken är att det inte sker några åtal överhuvudtaget, så vad spelar det då för roll att det är så himla bra straff?

Monica kommenterar:

Alla poliser är ju inte utbildade men jag var ju med och startade och byggde upp kurser i början av nittiotalet. Det fortsätter att utvecklas hela tiden och sen måste man ju ha träning också och handledning.

Och väldigt många av de poliser som jag har träffat, både män och kvinnor, de har slutat idag för de orkar inte. De har inte fått det stöd... det är jobbiga ärenden också förstås... men framförallt inte handledning.

Men det är ju ett problem att alla inte är färdigutbildade och alla är inte utbildade för det här. Så därför ska man specialutbilda och vara rädda om de poliser som finns. När det gäller åklagare så har riksåklagaren nu satt igång kurser, så det är på gång.

Anna-Karin kommenterar:

Vi från Barnombudsmannens sida kommer också under det här året bedriva just en studie där vi ska titta på vad anledningen är att det väcks så få åtal när det rör brott mot barn, särskilt de yngsta barnen. Vi har sökt och fått pengar från Brottsofferfonden för att göra ett större projekt i den frågan utifrån den forskning som redan finns idag, från bland annat Christian Diesen.

9) Kommentar från publiken

Apropå det här som Nina säger att det måste komma utifrån Sverige för att få en reaktion för det är så jag har känt ett par år: Om man tänker på det gamla Sovjet så var det ju i alla fall öppet att det var diktaturaktigt. Här i Sverige har vi en mentalitet att det läggs så mycket kraft på att dölja att vi har så otroligt diktatoriska brister och sätt att hantera de här ärendena på.

Det känns som att det är någon stolthet inom det politiska också, att man kanske inte vill föra ut den här bilden. När Tsunamin hände, så sa jag att *"Gud, det är ju som rena socialpolitiken!"*

Och nu märker man att de personerna - men de blev mer uppmärksammade än vid sådana här ärenden - blev besvikna på den myndighetsmentalitet som vi har i Sverige. Och nu visar det ju också att de reagerar så i sina ärenden, precis som vi har reagerat, på hur deras myndigheter inte stöder deras efterarbeten av trauman.

Det känns liksom lite fruktlöst för jag har självklara saker att anmäla till JO men nu har man ändå hört att det är saker som de ändå inte kommer att bry sig om. Och det är samma sak med polisanmälningar. Jag har också gjort det – precis som Monica säger att man bör göra det – men risken är också att det vänds emot en sen under själva rättegången, även om man har gjort det på ett tidigt stadium. Då *"samarbetar man inte"*.

Man måste se vilka människor som har de här yrkena, vem som helst borde inte kunna få de yrkena. Som i mitt fall, så tror jag att enhetschefen utagerar något slags trauma i sina ärenden. Jag vet genom anonyma källor att han hamnar i sådana här fall hela tiden. Någon gång måste man ha rätt att polisanmäla de här personerna, vilket jag har gjort men det går aldrig att beröra en enhetschef till exempel med en polisanmälan utan han går fri.

Nina kommenterar:

Jag vet flera personer inom socialtjänsten, som är förövare i olika typer av ärenden, alltså själva förövaren. Så det finns, som sagt, bromsklossar överallt.

Därefter tackar Tasso Stafilidis alla som medverkat och närvarat. Hearingen avslutas.

Länkar:

<http://www.bo.se>

<http://www.ecpat.se>

<http://www.morbarn.se>

SAMLADE KOMMENTARER TILL DOKUMENTATIONEN

Av Mats Klockljung, journalist, redaktör för "Det är faktiskt mitt liv det handlar om" författare till "Vårdnadstvist till vanvett".

"I bästa fall kvalificerade gissningar", sid 9

Alla beslut om vårdnad, boende och umgänge måste givetvis vara baserade på sakkunskap.

Nödvändig sakkunskap får de flesta yrkesgrupper i regel under utbildningen men den kompletteras också efterhand i praktik och genom relevant fortbildning. Där råder stora brister det inom socialtjänsten. I länsstyrelsernas genomgångar av kvaliteten på vårdnads- och barnavårdsärenden riktas år efter år en allvarlig kritik mot kommunernas bristande förmåga att utreda utifrån barnets bästa. Det vill säga mot ett område som kommit att bli en allt större och viktigare del av socialtjänstens arbetsuppgifter. Men eftersom länsstyrelsernas rapporter görs i efterhand och endast i undantagsfall leder till någon form av sanktioner, även i de fall kritik riktas mot handläggningen, så får misskötseln pågå.

I denna dokumentation finns material som omfattar tiden före den senaste vårdnadslagstiftningens införande 1998 och fram till idag och det märks överhuvudtaget ingen skillnad i exempelvis förvaltningarnas och domstolarnas hantering av dessa ärenden. Snarast tenderar läget att stadigt förvärras.

Intervjun med Francesca Östberg, som i början av 2000-talet utredde kvaliteten på landets socionomutbildningar, ger en skrämmande bild av den så gott som genomgående låga kvaliteten på utbildningarna inom områden som är relevanta när ärenden om vårdnad, boende och umgänge ska hanteras. En situation som knappast förbättrats sedan dess med tanke på en allt bistrare kommunalekonomisk och social verklighet.

I den mån eventuella förbättringar har skett sedan utredningen gjordes så är ändå en majoritet av de yrkesverksamma tjänstemän som hanterar de här frågorna utbildade i den andan – om de har en socionomutbildning, överhuvudtaget.

Francesca Östberg ger också en bild av de omständigheter som försvårar fortbildning och andra möjligheter att utveckla sin kompetens efter utbildningen. Därmed begränsas, som hon påpekar, också den arsenal av åtgärder som finns att ta till likaväl som inställningen till klienten, det vill säga själva människosynen och därmed också synen på sin yrkesuppgift. Det gör att såväl själva hanteringen av vårdnads- och barnavårdsärenden på förvaltningen som kvaliteten på underlaget som familjerätt och individ- och familjeomsorgen levererar till domstolen starkt kan ifrågasättas, vilket materialet i denna dokumentation ytterligare understryker.

Francesca Östbergs jämförelse med läkarprofessionen är bestickande och högst relevant. Läkaryrket har helt andra förutsättningar från grunden än socialsekreteraryrket som alltför ofta "i bästa fall bygger på kvalificerade gissningar". Givetvis hade gissningar varit en helt oacceptabel arbetsmetod om det hade gällt medicinering eller kirurgiska ingrepp. Men för de tjänstemän som – bokstavligen - har att avgöra våra barns liv och framtid duger det, tydligen.

Till stor del är det en utbildningsfråga, det vill säga en statlig angelägenhet, där kraven på utbildningarna måste anpassas till verkligheten idag. Modern forskning saknas inte men den kommer inte in på utbildningarna, vilket också detta gör socialhögskolorna som vetenskapliga utbildningar unika i sitt slag.

Men det är självklart också en samhällspolitisk fråga: vilket samhälle vill vi ha och vilket samhälle orkar vi se att vi har?

Det måste vara utifrån verkligheten socialpolitiken ska formars och ingenting annat. Du som är förtroendevald måste dra slutsatser som du själv kan stå för, inte bara inför dig själv utan också inför de barn det gäller, inför deras föräldrar och inför alla andra som valt dig för att de anser att du står för en god humanistisk politik som även omfattar de medborgare som inte har rösträtt och som är allra mest utsatta i samhället.

För som tioåringen skrev i sitt brev till dig som har beslutsrätt i de här frågorna:
”Det är faktiskt mitt liv det handlar om!”

Den man älskar, den aktar man, sid 15

Vaileth Givik Sylvan påpekar i inledningen till sitt inlägg:

”Var det hopplöst innan okt-98 att få skydda sig själv och barnen om man var gift, så innebar den nya vårdnadslagen att alla kvinnor, även de som lämnade förhållandet innan barnet var fött på grund av våld, nu hamnade i samma sits. Dessutom snabbades processen upp och männen har i ökat antal fått gemensam eller enskild vårdnad, trots övergrepp.”

Redan innan lagen trädde i kraft varnade många organisationer för att just detta skulle ske. Kvinnojourerna har också vittnat om att de flesta fallen med kvinnor som behöver skydd numera är relaterade just till vårdnadslagstiftningen, antingen så att den i sig drabbar kvinnorna och de utsatta barnen eller så att den inte skyddar de utsatta.

Hon tar upp en hel del principiella frågor som också kommer tillbaka i diverse andra inlägg och skriver:

”Män kan strunta i umgänget utan konsekvenser. Mannens rätt till barnen är aldrig tidsbestämt. Han kan hålla sig borta i årtal, och då han dyker upp igen ska kvinnan lämna barnen till honom, trots att barnet kanske inte har några som helst relationer till honom. Om kvinnan däremot undan barnen från mannen, så bestraffas det på olika sätt genom hot, böter och fängelsestraff.”

Hennes avsikt är givetvis inte att tvinga olämpliga män att komma till umgänge med hot om straff utan att belysa skillnaden i samhällets syn på om det är en pappa eller en mamma som agerar. Vilket visar en brist på logik: om lagen är skriven för barnets bästa och för barnets rätt till båda sina föräldrar, så borde det i logikens namn också märkas också på detta område.

Vaileth Givik Sylvan tar upp olika tjänstemäns kommentarer och deras agerande i övrigt som torde vara uppenbara tjänstefel. Men hon tar också upp bristen på riskbedömningar som ändå tillhör de centrala uppgifterna för socialtjänsten, när man ska avgöra ett barns behov av stöd och skydd.

Att inte göra riskbedömningar skulle i praktiken kunna vara tjänstefel, i synnerhet när det finns anledning att befara ett våldsamt beteende med ledning av tidigare erfarenheter.

Hon nämner också en erfarenhet som kommer tillbaka i många av inläggen men också i beteendevetenskaplig litteratur liksom i psykiater Nina Yderbergs redogörelse om dissociering under paneldebatten. Nämligen psykopatiska mäns förmåga att duperas, att spela olika roller i olika sammanhang alltefter behov.

I det här fallet är mannen ifråga också medveten om sin förmåga att spela god far inför socialsekreteraren – ”*tror du jag vill visa alla hur dum i huvudet jag är*” – och en helt annan och mer brutal roll i hemmet. Och eftersom utbildning om hur dissociering yttrar sig och hur psykopatiska människor fungerar inte lärs ut under utbildningen, så finns de inte någon beredskap för att vara på sin vakt mot manipulation.

I själva verket borde varje socialsekreterare ha en sådan utbildning/fortbildning, både för att avslöja när risk för manipulation föreligger från endera föräldern men också, utifrån vetenskaplig erfarenhet, kunna avgöra när en sådan risk inte föreligger.

Inte minst med tanke på att socialsekreterare i många dokumenterade fall, såväl i utredningar och annat arbetsmaterial som i vittnesmål inför domstol, ställer medicinska och psykiatriska diagnoser av den typ som Vaileth Givik Sylvan redogör för – *vanföreställningar, paranoia, Münchhausen by proxy etc* - utan skuggan av kompetens på området.

Diagnoser som domstolen, som har ännu mindre beteendevetenskaplig kompetens utan har att lita på dem som man tror har sakkunskapen, tar till sig och baserar sina domar på. Domar där socialtjänstens diagnoser ofta ligger till grund utan någon som helst kritisk granskning.

Utredare på många stolar, sid 20

I Lena inlägg finns flera delar som också andra föräldrar känner igen:

Här finns slarviga protokoll och ostyrkta påståenden som blir till ”sanningar” – såväl i de sociala utredningarna som i domstolens protokoll. Här finns sjukvården som inte kan skriva intyg ”eftersom det råder vårdnadstvist”, vilket får till följd att föräldrar med gemensam vårdnad inte kan få vare sig bevis för att övergrepp föreligger eller nödvändig vård för barnet utan den andres samtycke.

Här finns polisanmälningar som aldrig ens blir noterade. Vare sig när Lena, som vid tillfället var enskild vårdnadshavare, anmäler att pappan inte återkommit med flickan vid umgänge, eller när hon mist den enskilda vårdnaden och inte fått umgänge enligt domen, så tas hennes anmälningar upp.

Här finns internationella konventioner som inte följs och svenska UD som inte följer upp de möjligheter som finns inom konventionernas ramar. Inte minst finns det handläggare som sitter på många stolar och som inte har utbildning för sina uppgifter. I praktiken är det inte ens nödvändigt med socionomutbildning för att arbeta som socialsekreterare med allt det ansvar och den makt detta innebär.

Och, som framgår av intervjun från Pockettidningen R, så garanterar egentligen inte heller utbildningen till socionom vilka kunskaper som tjänstemannen har för att avgöra dessa ärenden.

Våra barn kan inte vänta längre, sid 23

”Det går inte att säga vad som varit värst under de här åren. Att inse att mitt barn blivit sexuellt utnyttjat var fruktansvärt. Men det som följde, hur myndigheterna behandlade oss, var lika illa. Det blev som nya övergrepp mot min familj.” är ett citat från Hanna Svenssons inlägg som många av föräldrarna på seminariet kan skriva under på.

Boken ”När blodsbanden brister” (Prisma bokförlag) skildrar ”inifrån” och steg för steg ett fall av många liknande. Inte minst socialtjänstens agerande och brist på agerande beskrivs och boken är ett viktigt, lättläst och engagerande inlägg i debatten kring vårdnadslagstiftningen. I synnerhet angeläget för den som i egenskap av förtroendevald ska tillvarata de utsatta barnens rättigheter.

Upplösningen i Hannas fall kom först när den socialchefen, som fungerat som bromskloss i fallet, blev avskedad och efterträdaren, utan belastning av tidigare låsningar och lojaliteter, tillsatte en ny handläggare som såg sammanhangen och agerade. Det är givetvis förödande för rättssäkerheten, om det är prestige och inte kunskap och skicklighet som ska styra rättssäkerheten.

”Det är inne att skära sig”, sid 26

Monicas inlägg väcker bland annat frågan om vilken straffskala som kan – och ska – tillämpas i samband med sexualbrott och vilka konsekvenser det får. Dessutom belyser också detta inlägg hur en socialtjänst helt enkelt struntar i att göra en riskbedömning av pappan, detta trots att just riskbedömning är en av socialtjänstens viktigaste uppgifter och trots att det i det här fallet, på grund av pappans tidigare övergrepp mot barn, fanns all anledning att göra en sådan bedömning.

”Nu ska vi inte se bakåt utan framåt”, sid 28

Carina Sällbergs bidrag skildrar en så gott som total rättslöshet, där inga lagar eller förordningar tycks gälla. Det hade varit lätt att hävda att det rör sig om förflugna kommentarer, enstaka personers felgrepp, missuppfattningar etc, om det inte hade varit så att det finns många kvinnor från olika delar av landet som vittnar om så gott som identiskt bemötande och ifrågasättande och om användande av ett så gott som identiskt språkbruk – även om de citat som Carina skrivit ner från olika socialsekreterare i Helsingborg är ovanligt ”rättframma”.

En inställning som återspeglas i repliker som *”Pappa är så mycket annat än en som kissar henne i håret. Det finns hela deras relation. Det är fråga om en normaliseringsprocess. Utgångspunkten är att barnet skall ha ett umgänge”* och *”det är viktigt att även föräldrar som har begränsningar i något avseende”* har rätt till umgänge.

Enligt riksdagsprotokoll 2004/2005:50 sade justitieminister Bodström följande i en debatt om gemensam vårdnad:

”Inte ens en mamma och en pappa har rätt att umgås med sitt barn en enda minut om det inte är bäst för barnet. Det är alltid barnets bästa som ska gälla. Jag tror att vi är helt överens om att det också ska vara så i framtiden. Det var detta som låg bakom lagändringen. Man var av formella skäl förhindrad att i vissa fall döma till det som var bäst för barnet.

- - -

Det kan vara hur synd om föräldrarna, om mamman och pappan, som helst. Det kan vara hur viktigt som helst för mamman och pappan att få träffa sitt barn. Det är väldigt lätt att identifiera sig med det. Men det får aldrig gå ut över barnets bästa. Det är alltid det som gäller och ingenting annat.”

Det vill säga, den inställning som socialsekreteraren i Helsingborg gav uttryck stämmer inte alls med lagstiftarens intentioner och ändå så förekommer den i fall efter fall i kommun efter kommun, om än kanske inte i så uttalad form.

Detta måste staten påtala för kommunerna och en liknande godtycklig tolkning förhindras i en kommande lag.

”Tyvärr fungerade inte mikrofonen just då...”, sid 34

Inlägget är en lätt redigerad version av Lottas brev till justitieminister Bodström med anledning av att förhör med ”hennes” vittnen vid en huvudförhandling i vårdnadstvisten vare sig blev inspelade eller dokumenterade på annat sätt.

Lotta var inte ensam bland hearingdeltagarna att ha upplevt märkliga saker under själva rättegången (se bland annat Carina Sällbergs bidrag sid 24). Även andra kvinnor i Lottas situation har berättat om liknande ”tekniska fel” som ingen verkar kunna göras ansvarig för och som uteslutande tycks drabba kvinnans vittnen. Uppenbarligen är det inte självklart hur rättegångsbalken ska tolkas när det gäller dokumentationen av vittnesmålen. I sitt beslut med anledning av Lottas anmälan så hänvisar Justitieombudsmannen till tingsrätten ifråga.

Rådmannen ”*uppger att det inte hände något speciellt vad gäller bandinspelningen vid huvudförhandlingen*” och den tingsnotarie som skötte inspelningen hade slutat sin anställning vid domstolen och kan inte tillfrågas. Kansliföreståndaren uppger att felet har åtgärdats och att bandinspelningarna sedan dess har fungerat utan anmärkning, vilket Justitieombudsmannen Mats Melin nöjer sig med att konstatera: ”*Vad som har kommit fram ger därför inte anledning till någon ytterligare åtgärd från min sida*”.

Någon förklaring till varför felet drabbat just de band där Lottas vittnen skulle dokumenteras men inte de som kommer före och efter berör dock inte JO. JO går heller inte in på vad bristande dokumentation kan innebära för rättssäkerheten, frågor som Lotta tar upp i sin JO-anmälan och som JO har att bevaka. ”*Ingen åtgärd och inget uttalande*”, säger JO. Inte heller justitieministern anser sig ha möjlighet att reflektera kring de aspekterna, ens i allmänna termer – trots att rättegångsbalken säger att ”*Berättelser som avges i bevissyfte skall tas upp genom ljudinspelning eller, i den omfattning berättelserna kan antas vara av betydelse i målet, skrivas ned*” – det vill säga inte ”kan” eller ”bör” utan det tvingande ”**skall**” – och här har det bevisligen inte skett.

Någon ”force majeure”, en undantagsparagraf som medger tekniska fel eller slarviga tekniker, innehåller inte rättegångsbalken. Sista ordet lär inte vara sagt i det här fallet.

Socialtjänsten röjde den hemliga adressen, sid 36

Ännu ett inlägg som berättar om något som i bästa fall kan betecknas som inkompetens med upprepade sekretessbrott som exempel. Till slut fick Madeleine ensam vårdnad med nollumgänge och besöksförbud tills vidare. Men endast tack vare att hon träffade rätt personer som lyssnade, drog slutsatser - och handlade.

Återigen ett mycket tydligt exempel på att den som är utsatt – och ytterst det utsatta barnet – är helt utlämnad till enskilda beslutsfattares kompetens men minst lika mycket till deras godtycke och fördomar.

Och så denna märkliga tendens hos både socialtjänst, åklagare och polis att inte kunna skilja våldsbrott från vårdnadstvist, vilket försvagar rättssäkerheten ytterligare och förhindrar rätt åtgärder. Det är lätt att skylla på kunskapsbrist men i Madeleines fall kan förfarandet med den uteblivna registreringen i socialregistret knappast skyllas på okunskap.

Med morfar som gärningsman, sid 40

Flera stycken av talarna på hearingen hade numera sina barn i Norge, där den andra föräldern fått vårdnaden.

Det gäller även Gabriel. Det som redan är svårt i Sverige blir inte lättare när det finns ytterligare ett lands lagstiftning, utredningskultur och syn på barn och övergrepp och därmed även internationella konventioner med i bilden.

I Gabriels fall rör de sig dock mindre om att följa internationella överenskommelser än att myndigheterna – även i Sverige - än en gång valt att tolka ”barnets bästa” på ett sätt som tycks synnerligen diskutabelt.

Gabriel är en av de få män som medverkade vid hearingen. Han konstaterar att i hans fall var det ”den försvarslösa modern” som fick tolkningsföreträde och kompletterar därmed den bild som de kvinnliga talarna visade. Kanske är det så som någon sade i den avslutande paneldebatten: att den part man inte tror på är den part som försöker lyfta fram att det här är ett barn som far illa, oavsett om det är en man eller kvinna som är barnets ombud.

Och i så fall är myndigheternas hanterande av de här frågorna ytterst ett slag mot barnen, dem som myndigheterna i synnerhet ska skydda.

Detta sker fortfarande 2005, 16 år efter att FN:s konvention om barnets rättigheter antogs och 15 år efter det att Sverige ratificerade den och därmed folkrättsligt förband sig för att följa den!

”Jamen, han sa ju att han var pappan”, sid 42

* Fadern i det här fallet är ett exempel på det som nämns i den avslutande paneldebatten, nämligen att den som varit utsatt för övergrepp ligger i riskzonen för att själv bli förövare. Om de som har att handlägga dessa frågor kunde bära den vetskapen med sig och var tränade att se exempelvis ett dissociativt beteende eller andra symptom på trauma, så skulle många av dessa tragedier aldrig behöva inträffa.

* Personal på skattemyndigheten som arbetar med frågor som gäller skyddat boende för kvinnor (och andra) som varit utsatta får våld har i regel inte någon som helst utbildning eller kompetens i detta ämne! Givetvis borde sådan utbildning vara obligatorisk för berörda personalgrupper, även på ledningsnivå.

*Inlägget ger också flera exempel på det som måste vara rena tjänstefel av enskilda socialtjänstemän. I de här situationerna är man som part redan satt under hård press och därmed bokstavligen mycket ensam.

Många landsting har en patientombudsman och en opartisk patientnämnd att vända sig till, när man anser sig ha blivit felbehandlad inom sjukvården.

Vårdsnämnden kan kostnadsfritt hjälpa till att framföra klagomål och synpunkter, oavsett vilken vårdgivare som har begått felet. Nämnden utreder under sekretess vad som skett, föreslår lösningar, informerar och lotsar vidare till rätt instans, exempelvis länsstyrelsen som kan utdöma sanktioner, vilket nämnden inte kan göra. En liknande oberoende instans borde vara möjlig att inrätta även i dessa ärenden.

*Det Kristin berättar angående fastställande av faderskap, inklusive det hon uppfattade som hot om indraget underhållsstöd, stämmer överens med gällande lagstiftning (lagen om underhållsstöd). Men det speglar samtidigt samhällets inställning om ”barnets rätt” till en far, även om den mannen kan utgöra ett hot för barnet och/eller mamman. Detta är en problematik som behöver diskuteras.

*När det gäller det Kristin berättar om skattechefen som avslöjade barnets personnummer, så bör nämnas att i folkbokföringslagen finns ingen påföljd angiven för den som avslöjar en skyddad identitet.

”Diagnos: Vårdnadstvist” sid 50

Petras beskrivning av flickornas beteende är närmast som hämtade ur en lärobok om hur symptom på övergrepp kan se ut: tvångsmässig masturbation, sexuella handlingar och toalettsträck riktade mot andra barn tillsammans med ofokuserat och oprovocerat våldsamt beteende och regrediering.

Allt detta är väl känt och finns att finna i den litteratur som bör finnas på varje socialhögskola - men som inte är obligatorisk - och varje socialförvaltning – men som uppenbarligen inte används. Men det går också bland annat att finna bland annat på Socialstyrelsens hemsida www.sos.se för den som söker på ”symptom övergrepp”.

Återigen frågar man sig: hur ska socialtjänstens personal kunna utröna om det förekommer sexuella övergrepp om de inte känner igen symptomen på de övergrepp de ska undersöka? Och var ligger ansvaret för att de inte gör det? Och när ska de lära sig inse att allt inte kan förklaras med att "vårdnadstvist pågår"?

"Ja, det vet man ju hur kvinnor överdriver", sid 52

Efter hearingen har länsstyrelsen inlett en granskning av hur individ- och familjeomsorgsförvaltningen handlagt Pias ärende. Barnen har också berättat för två utomstående personer om fortsatt misshandel och övergrepp och även visat färska blåmärken som stämmer med berättelserna.

Detta har anmälts till individ- och familjerätten men eftersom pappan som vårdnadshavare har rätt att se all dokumentation, så begärde anmälarna att få göra anmälan muntligt alternativt träffa ordföranden i den politiska nämnden. Det senare med hänvisning till att länsstyrelsen just nu utreder om förvaltningen har handlagt ärendet felaktigt.

Den politiska nämnden beslutade att avslå denna begäran - efter förberedande handläggning av förvaltningens chef (!), det vill säga chefen för just den förvaltning som länsstyrelsen för närvarande utreder! Kammarrätten har också dömt individ- och familjeomsorgsförvaltningen att lämna ut handlingar som de tidigare vägrat lämna ut angående kontaktmannaskapet. Handlingarna har visat sig innehålla ett stort antal felaktigheter.

Snygg pappa = bra vårdnadshavare, sid 55

Inlägget belyser en hel del av den problematik som föräldrar i Carins situation möter och som finns med även i andra inlägg från hearingen: att familjerätter och domstolar låter sig charmas av en mans uppträdande "vid rätt tidpunkt" och sedan låser sig vid denna uppfattning, utan förmåga att ta till sig andra vittnesmål om exempelvis missbruk.

Carins berättelse illustrerar också hur ett första omdöme från en myndighet tenderar att hänga sig kvar även när andra myndigheter ska göra sina bedömningar, bedömningar som alltså inte kan betraktas som förutsättningslösa och självständiga.

Carins inlägg visar också att familjerätten, medvetet och trots påpekanden från Carin, låtit bli att använda sig av socialtjänstlagen för att inkräva uppgifter från hälso- och sjukvården om pappans sjukdomshistoria, vilket givetvis är allvarligt eftersom det utsatte barnet för allvarlig fara.

Inlägget visar också på kontaktpersonens oklara roll. I det här fallet har kontaktpersonen själv varit rädd för pappan och dragit sig för att rapportera det hon sett och hört och när hon väl gjort det, så har hon blivit nonchalerad av familjerätten. Symptomatiskt är att det är just när kontaktpersonen rapporterat om oroande iakttagelser, som familjerätten anser att någon kontaktperson inte behövs. Det är tydligt att de regler och förordningar som finns kring kontaktmannaskapet behöver ses över, så att utbildningen för kontaktpersoner blir bättre men även så att kontaktpersonens skyldigheter och befogenheter blir tydligare. Exempelvis bör kontaktpersonen få skyldighet att omedelbart berätta om iakttagelser som tyder på att barn far illa, likaväl som övrig personal inom skola, social- och sjukvård som har med barn att göra.

Kontaktpersoner omfattas för övrigt inte av lagen om registerkontroll, vilket borde vara en självklarhet, inte minst med tanke på att det här rör sig om barn som kan ha utsatts för sexuella övergrepp.

Slutligen tål Carins åsikter om vad som egentligen ligger bakom skrivningar om att "föräldrarna var överens om gemensam vårdnad" att tänka på.

"Ni kan dra åt helvete, allihop!", sid 61

I paneldebatten berättar Monica Dahlström-Lannes om domare som vägrar att gå på ECPAT:s kurser kring sexuellt utnyttjande av barn eftersom de "*vill förhålla sig neutrala*". Av samma skäl är anslutningen på Barnombudsmannens kurser för domare mycket dålig. ECPAT har efter det begärt av Domstolsverket att kurser kring sexuellt utnyttjande av barn blir obligatoriska för domare. I Ernas fall antyder domaren att han inte bryr sig om ifall det råder krigstillstånd i det område som pappan vill föra pojken till. Också det, naturligtvis, mycket upprörande.

Ernas berättelse visar också på en hotbild inför en rättegång som många kvinnor i hennes situation känner igen. Hot som är tydliga nog för de kvinnor som det gäller men som inte går att använda i en rättegång. Även det en fara för rättssäkerheten. Det vore önskvärt om domstolarna men även advokater lärde sig se mönster som går igen i denna typ av mål och på så sätt vidgar perspektiven.

Sluta att vara rädda för USA, sid 63

* Svenska domstolar borde vara mer kritiska i sina bedömningar av beslutsunderlag, även i ärenden som gäller Haagkonventionen.

* UD borde vara mer drivande i frågor som gäller Haagärenden, där det kan finnas skäl att misstänka att allt inte står rätt till.

* I fall som det här, med ett vårdnadsfall i ett annat land, där båda parter behöver närvara för en rättvis bedömning, så borde inresa automatiskt vara garanterad.

*Zenita pekar också på att, trots beslut i amerikansk domstol om att hon har enskild vårdnad, så gäller inte detta beslut i Sverige utan här har föräldrarna fortfarande gemensam vårdnad. Hittills är det enbart det faktum att pappan inte har ett pass på grund av brottslighet som gjort att han inte kommit hit för att utnyttja den.

Naturligtvis kan detta något att titta närmare på, i synnerhet med tanke på att Sverige vanligen – och även i detta fall – i allmänhet är mycket snar med att följa USA:s önskemål i Haagärenden.

* I Zenitas fall, konstaterar hon, är det inte svenska myndigheter utan ideellt arbetande personer och en envis advokat kombinerad med en stor portion tur att träffa rätt personer som avgjorde att hennes son är tillbaka i Sverige. Återigen – det ska inte vara tur som avgör om utsatta barns rätt ska tillvaratas! USA – vilket kan vara idé att påpeka i sammanhanget – har inte skrivit på FN:s konvention om barnets rättigheter.

”Jag skäms för att vara socialsekreterare”, sid 68

I många av de här fallen finns det morföräldrar som backar upp den utsatta mamman och hennes barn. I just det här fallet har pojkens mormor kommit mycket nära, både eftersom hon har en mycket nära relation till sin dotter och dotterson och eftersom hon själv är socialsekreterare. Därför är det med dubbel sorg som hon ser agerandet hos sina kollegor som sätter fart först när pappan har anmält mamman – trots upprepade anmälningar och påstötningar från olika håll om misstanke om sexuella övergrepp från pappans sida.

Varje förälder som ser sig tvungen att gå under jorden för att skydda sitt barn, inte bara mot misshandel av den andra föräldern utan också mot myndigheter, är ett nederlag för oss alla!

När allt fungerar som det ska, sid 71

Egentligen är kommentar obehövlig. Det är ju just så här det borde fungera i samtliga fall! Kanhända Tyresö socialförvaltning och familjerätt borde kontaktas av såväl departement som socialhögskolor för att dela med sig av sin kunskap om hur man gör för att följa lagen.

Hej, du som bestämmer, sid 72

Många av deltagarna vid hearingen kommer från mindre orter där alla känner alla. I Anettes fall är chefen för familjerätten god vän med den misstänktes far!

Givetvis är detta en problematik som måste lyftas fram och diskuteras. Det ska inte ens finnas anledning att misstänka att det finns andra hänsyn än lojaliteten med barnet som styr handläggningen av vårdnads- och barnavårdsärenden.

Anettes inlägg visar också på nödvändigheten av ett helhetsgrepp i de här ärendena med ett organiserat samarbete mellan olika myndigheter vid utredningen.

Sammanfattning av synpunkter i paneldebatten, sid 74

* Förundersökningar kan läggas ner utan att läkarjournaler begärs in och utan att barn eller angiven förövare förhörs - åklagaren har alltså beslutat helt utan beslutsunderlag vid nedläggningsbeslutet. I en del fall har åklagaren nöjt sig med att samtala med den angivne förövaren. JO har inte haft något att anmärka mot detta.

* Sverige har fått kritik från FN för att vi inte följer Barnkonventionen. En del av kritiken var att domare inte har relevant utbildning i frågor kring vårdnad, boende och umgänge.

* JO verkar inte ha någon gemensam policy i frågor kring hur förundersökningar ska genomföras och svarar inte heller på frågor av principiell natur.

* Polis och åklagare ska utreda brott, ingenting annat. Medan socialtjänsten ska utreda barnets behov av skydd och hjälp och göra en riskbedömning, oavsett vad polis, åklagare eller domare kommer fram till.

* Barn måste bli polisförhörda. Bara trygga barn kan berätta. Villkoret för det är att barnen under pågående polisutredning får en frizon från den angivne förövaren.

* Det är minst lika vanligt att det är pojkar som flickor som utsätts. Pedofiler verkar inte bry sig om vilket kön barnet har utan de verkar ta de barn som ”råkar komma i vägen”. Därför är det viktigt att vara observant om något barn blir utsatt, så ska man också titta på andra barn i den här pedofilens omgivning.

* Dissociation är en sorts personlighetsklyvning som uppkommer efter svåra trauman, till exempel efter att ha blivit utsatt för sexuella övergrepp. Det gör att en förövare, som själv varit utsatt kan visa upp en charmig personlighet vid kontakt med myndighetspersoner och en förgriparpersonlighet i hemmet. Sådana symptom tar inte lång tid att lära sig känna igen och är lätta att upptäcka. Kunskap om detta borde finnas hos alla som arbetar med de här frågorna.

* Det går inte för ett barn att normalisera umgänget med den som har våldtagit det. Så länge barnet är litet och så länge barnet inte har bearbetat sitt trauma, så ska det vara fullständigt skyddat från förövaren.

* FN:s konvention om barnets rättigheter säger att alla barn har rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör dem. Det vill säga, vare sig socialtjänsten eller andra myndigheter kan säga att ett barn inte har rätt att komma till tals.

* Det går inte att avgöra barnets bästa utan att höra vad barnet självt säger om sin situation.

* Även barn som inte kan uttrycka sig i talspråk har rätt att uttrycka sina åsikter. Det är vi vuxna som ska anpassa våra metoder för att lyssna till barnen.

* När det förekommer uppgifter om våld i socialtjänstens utredningar, så finns det en tendens att riskbedömningar görs i mycket lägre utsträckning när det gäller de äldsta barnen eftersom större hänsyn tas till deras åsikter. ”Men om man inte gör riskbedömning i särskilt stor utsträckning heller när det gäller de yngre barnen, vem tar då tillvara deras rättigheter?” Och hur upptäcks farliga riskbeteenden som kan drabba andra barn?

* En stor brist i den nuvarande lagen är att en förälder som har gemensam vårdnad kan neka barnet nödvändig vård för att bearbeta både psykiska och fysiska övergrepp. På så sätt finns det stor risk att dagens offer blir morgondagens förövare.

* Många av de barn som själva har övergreppserfarenhet börjar väldigt tidigt förgripa sig på syskon, på kompisar och så vidare ända från sex-, sjuårsåldern men kanske ännu vanligare från nio, tio. Inte minst är de morgondagens föräldrar som riskerar att föra sina erfarenheter vidare. Ett faktum som inte uppmärksammas särskilt mycket vare sig av barnpsykiatri eller av socialtjänst.

* Nina Yderberg känner till ärenden där socialtjänsten fått information om att unga förövare och överhuvudtaget inte utrett den personen på något sätt.

* Det är vanligare än vi tror att även kvinnor begår sexuella övergrepp. Kvinnor som har egna övergreppserfarenheter får, till exempel under förlossningen, återuppleva de här smärtorna. Hela det här traumat aktiveras, man går in i ett delvis dissocierat psykotiskt tillstånd.

* Det händer att till och med familjerätten erkänner att de gjort bristfälliga utredningar utan att vare sig domstol eller advokater reagerar eller begär en ny utredning.

* ”Att utdöma böter för ett övergrepp utan annan påföljd är som att en parkeringsbot, sen kör man vidare till nästa gång.”

* Utbildningen av domare, åklagare, nämndemän och socialtjänstemän som arbetar med frågorna om vårdnad, boende och umgänge måste förbättras och personer på dessa tjänsten måste handplockas.

* Åklagare nonchalerar utan påföljd förundersökningskungörelsen som säger att utredningar om brott mot barn ska vara slutförda inom nittio dagar. I en undersökning som Ekoredaktionen gjordes för ett år sedan, så visade det sig att barn ofta aldrig blev hörda överhuvudtaget. Och i två tredjedelar av fallen, så blev den misstänkte aldrig hörd.

* Det finns pedofiler inom alla områden i samhället, sålunda även inom de sektorer som avgör ärenden om utsatta barn.

Och till sist, en uppmuntran och uppmaning från Monica Dahlström-Lannes:

**”Ge inte upp!
Jag vet att man kan känna sig maktlös
men det ni inte får göra är att ge upp,
ni måste inge barnen hopp!**

**Även om det ser tröstlöst ut,
så måste barnen veta att ni finns där,
att ni försöker och att ni kämpar för dem.**

Det gör att de också står ut!”